

บทที่ 3

บทบัญญัติอิสลามว่าด้วยอาหาร

3. 1 ประเภท/แหล่งที่มาของอาหาร

อาหารตามสภาพที่เป็นวัตถุบดตั้งแต่เดิมก่อนเข้าสู่กระบวนการบริโภคกระบวนการผลิตมีแหล่งที่มาสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ :

3. 1. 1 สัตว์ เช่น วัว ควาย แพะ แกะ ไก่ กุ้ง หอย ปู และปลา เป็นต้น
3. 1. 2 พืช ผัก ผลไม้ รวมทั้งวัตถุที่เป็นของแข็งของเหลวที่สามารถบริโภคได้ เช่น ผักกาด ผักบุ้ง ผักคะน้า พุริณ เงาะ มะม่วง ลองกอง เป็นต้น

3. 2 บทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอาหารประเภทสัตว์

3. 2. 1 สัตว์บก เป็นสัตว์ที่อาศัยใช้ชีวิตอยู่บนบก ส่วนใหญ่เป็นสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์บกมีทั้งที่ออกลูกเป็นไข่ เช่น ไก่ เป็ด และพวกที่ออกลูกเป็นตัว เช่น วัว ควาย แพะ แกะ โดยส่วนใหญ่สัตว์ตัวเมียมีนมให้ลูกกิน สัตว์ประเภทนี้มีทั้งที่มีปีก เช่น ไก่ เป็ด นกชนิดต่างๆ และที่ไม่มีปีก เช่น วัว ควาย แพะ แกะ บางชนิดเป็นสัตว์เชื่องอาศัยหรือคุ้นเคยกับผู้คนและอาคารบ้านเรือน หรือเป็นสัตว์เลี้ยงเช่น ไก่บ้าน ไก่เนื้อ วัว ควาย แพะ แกะ (เกศสุลี มุณีแนม, ม. ป. ป. : 8) บางชนิดเป็นสัตว์เลื้อย เปรี้ยว ไม่คุ้นเคย โดดเดี่ยวจากมนุษย์ และอาคารบ้านเรือน เช่น นกป่า เนื้อสมัน ซึ่งแต่ละชนิดมีทั้งที่ฮาลาลให้บริโภคและมีทั้งที่ฮารอมบริโภค โดยรวมสัตว์บกตามหลักการเดิมเป็นสิ่งฮาลาลบริโภคทั้งหมด ยกเว้นสัตว์ที่มีตัวบทรหรือหลักฐานหรือเหตุผลห้ามไว้ (al-'Fawzan, 1988 : 33)

ในขณะเดียวกันก็มีตัวบทรบางชนิดเป็นที่ต้องห้ามบริโภค ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อยกเว้นจากหลักการเดิม โดยบทบัญญัติการต้องห้ามมี 2 ลักษณะคือ

ลักษณะที่หนึ่ง บทบัญญัติการต้องห้ามที่ระบุเจาะจงตัวตนสัตว์ต้องห้ามแต่เดิมอย่างชัดเจน เช่น การห้ามบริโภคสุกร ตามที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวไว้ในซูเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ที่ 3 ว่า

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ

وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ... ﴾ (المائدة : 3)

ความว่า “ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง(นอกจากสัตว์น้ำ) และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตีตาย และสัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือดกัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา...”

การห้ามบริโภคเนื้อلابาน โดยมีอะดิษบันทึกโดยบุคอรี มุสลิมและนักบันทึกอะดิษท่านอื่นว่าท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคเนื้อلابาน (Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 475, 1024)

ลักษณะที่สอง บทบัญญัติการต้องห้ามที่ระบุสาเหตุหรือลักษณะสัตว์ต้องห้ามโดยมิได้เจาะจงตัวตนสัตว์แต่เดิม เช่นการห้ามบริโภคสัตว์ที่ตายเอง สัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ที่มันขณะเชือด สัตว์ที่ถูกรัดคอตาย สัตว์ที่ถูกตีตาย สัตว์ที่ตกเหวตาย สัตว์ที่ถูกขวิดตาย สัตว์ที่ถูกสัตว์ร้ายกัดกิน สัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นบูชา ตามพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ในอายะฮ์ที่ 3 สูเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ ﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِعَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَمُوتُ الْدِّينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (المائدة : 3)

ความว่า “ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตีตาย และสัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือดกัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา และการที่พวกเจ้าเสี่ยงทายด้วยไม้อัด เหล่านั้นเป็นการละเมิด วันนี้บรรดาผู้ปฏิเสธการศรัทธา หมดหวังในศาสนาของพวกเจ้าแล้ว ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่ากลัวพวกเขา และจงกลัวข้าเถิด วันนี้ข้าได้ให้สมบูรณ์แก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งศาสนาของพวกเจ้าและข้าได้ให้ครบถ้วนแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเจ้าแล้ว ผู้ใดได้รับความคับขันในความหิวโหย โดยมีไม่ใช่เป็นผู้จงใจกระทำความบาปแล้วไซ้ แน่นอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ”

การห้ามบริโภคสัตว์ร้ายมีเขี้ยว มีรายงานท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้บริโภคสัตว์ร้ายมีเขี้ยว เช่น หมาป่า เสือ สิงโต ตามอะดิษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งหกและอะหฺมัด

((كُلْ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ فَكُلَّهُ حَرَامٌ))

ความว่า “บรรดาสัตว์ร้ายมีเขี้ยวไม่อนุมัติให้บริโภค” (อ้างแล้วหน้า 14)

ทั้งนี้อาหารต้องห้ามมี 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

หนึ่ง สัตว์ที่ตายเอง รวมทั้งสัตว์ที่ถูกเชือดที่ผิดเงื่อนไขของหลักการอิสลาม

สอง เลือด

สาม เนื้อสุกร

สี่ สัตว์ที่ถูกเชือดพลีเพื่อผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 173 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ (البقرة : 173)

ความว่า “ที่จริงที่พระองค์ทรงห้ามพวกเจ้านั้นเพียงแต่สัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งเสียงที่มันเพื่ออื่นจากอัลลอฮ์ แล้วผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีผู้ใช้สวาทแสวงหา และมีใช้เป็นผู้ละเมิดขอบเขตแล้วไซร้ ก็ไม่มีบาปใดๆ แก่เขา แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ”

โดยสัตว์ต้องห้ามบริโภคประเภทใหญ่ๆ 4 ประเภทสามารถจำแนกรายละเอียดออกได้เป็น 10 ประเภท ดังนี้

หนึ่ง สัตว์ที่ตายเองรวมทั้งสัตว์ที่ถูกเชือดผิดเงื่อนไขของหลักการอิสลาม

สอง เลือด

สาม เนื้อสุกร

สี่ สัตว์ที่ถูกพลีให้แก่ผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ

ห้า สัตว์ที่ถูกรัดคอตาย

หก สัตว์ที่ถูกตีตาย

เจ็ด สัตว์ที่ตกมาตาย

แปด สัตว์ที่ถูกขวิดตาย

เก้า สัตว์ที่ถูกสัตว์ร้ายกัดกิน

สิบ สัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นบูชา

อาหารสิบประเภทดังกล่าวถูกกล่าวรวมไว้ในพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ในอายะฮ์ที่ 3 สูเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهٍ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَمُوتُ الْدِّينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ (المائدة : 3)

ความว่า “ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตีตาย และ

สัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือดกัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา และการที่พวกเจ้าเสียนตายด้วยไม้ดีวฺ เหล่านั้นเป็นการละเมิด วันนี้บรรดาผู้ปฏิเสธการศรัทธา หมดหวังในศาสนาของพวกเจ้าแล้ว ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่ากลัวพวกเขา และจงกลัวข้าเถิด วันนี้ข้าได้ให้สมบรูณ์แก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งศาสนาของพวกเจ้าและข้าได้ให้ครบถ้วนแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเจ้าแล้ว ผู้ใดได้รับความคับขันในความหิวโหย โดยมีข้าเป็นผู้จงใจกระทำบาปแล้วไซ้ แนนอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ”

อนึ่งการห้ามบริโภคสัตว์นั้น มีหลักสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

หนึ่ง มีตัวบทจากอัลกุรอานหรืออัซสุนนะฮฺ ระบุว่าสัตว์ดังกล่าวเป็นสัตว์ที่ห้ามบริโภค เช่นการห้ามบริโภคสุกร สัตว์ที่ตายเอง สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว เป็นต้น

สอง สัตว์ที่ถูกสั่งให้ฆ่าทิ้ง เช่น งู แมงป่อง หนู อีกา เหยี่ยวแดง สัตว์ดุร้ายมีพิษ และหมา ตามทัศนะของนักวิชาการบางท่าน โดยท่านเหล่านั้นให้เหตุผลว่า การสั่งให้ฆ่าสัตว์ดังกล่าวทิ้งในขณะที่มีบทบัญญัติห้ามฆ่าสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคยกเว้นเพื่อการบริโภคเท่านั้น แสดงว่าสัตว์ที่ถูกสั่งให้ฆ่าทิ้งเป็นสัตว์ต้องห้ามบริโภค มิเช่นนั้นจะเข้าข่ายการทำลายทรัพย์สินโดยใช่เหตุ ในขณะที่นักวิชาการอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าการสั่งให้ฆ่าสัตว์บางประเภททิ้งหรือการห้ามฆ่าสัตว์บางประเภทมิได้ชี้ว่าสัตว์ดังกล่าวเป็นสิ่งต้องห้าม โดยท่านเหล่านั้นให้เหตุผลว่าสัตว์ที่ถูกสั่งให้ฆ่าทิ้งเพราะสัตว์เหล่านั้นทำร้าย มีพิษภัยต่อมนุษย์เลยถูกสั่งให้ฆ่าทิ้ง ในขณะที่สัตว์บางประเภทห้ามฆ่าเพราะอาจไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อมนุษย์ หรือพิษภัยน้อยมาก และหลักการเดิมของอาหารคืออนุญาตให้บริโภคได้ ตราบใดที่ยังไม่มีหลักฐานเป็นอย่างอื่น (Ibn Rush, 1999 : 1/344)

สาม สัตว์ที่ห้ามฆ่าทิ้ง เช่น มด ผึ้ง นกหัวขวาน ตามทัศนะของนักวิชาการบางท่าน

สี่ สัตว์นารังเกียจสกปรกเป็นพิษหรือมีโทษ (IbnTaimiah, 1997 : 17/178) เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในส่วนหนึ่งของอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿...وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي

كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَإِذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿

(الأعراف : 157)

ความว่า “...และจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดปล่อยออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขาและห่วงคอกที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

และอายะฮ์ที่ 195 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة : 195)

“และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

การบริโภคน้ำรังเกียจ สกปรก เป็นพิษหรือมีโทษเป็นการบริโภคสิ่งที่เลว และเป็นการโยนตัวเองสู่ความพินาศซึ่งเป็นที่ต้องห้ามตามนัยของสองอายะฮ์ข้างต้น

โดยรวมสัตว์ที่ปราศจากหลักฐานห้ามบริโภคสำคัญๆ ทั้งสี่ดังกล่าวถือว่าเป็นสัตว์อนุญาตให้บริโภค แต่มีสัตว์อีกจำนวนหนึ่งที่นักกฎหมายอิสลามยังมีความเห็นแตกต่างกันว่าเป็นสัตว์อนุญาตให้บริโภคหรือเป็นสัตว์ต้องห้ามบริโภค เนื่องจากยึดหลักฐานเหตุผลหรือตีความสิ่งดังกล่าว หรือ การให้ความหมายของสัตว์ที่ต่อนุมัติบริโภค และสัตว์ที่เลว น้ำรังเกียจ ไม่อนุญาตให้บริโภคในบรรทัดฐานที่แตกต่างกัน ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายอิสลาม (หุกุม) เกี่ยวกับสัตว์ที่ถูกกล่าวอย่างกว้างขวางในตำรับตำรา หนังสืออ้างอิง ของกฎหมายอิสลามซึ่งส่วนใหญ่จะมีอยู่ในแถบประเทศอาหรับและบริเวณใกล้เคียง สำหรับสัตว์ที่แพร่หลายและควรรู้ในประเทศไทย ผู้วิจัยจะทำการศึกษาหลังจากประเด็นอาหารประเภทเนื้อต้องห้าม โดยสัตว์บกที่นักกฎหมายอิสลามมีทัศนะที่แตกต่างกันและถูกกล่าวถึงมากในตำรากฎหมายอิสลาม คือม้า ลาบ้าน สัตว์ปีกมีกรงเล็บ สัตว์กินสิ่งสกปรก สัตว์น้ำรังเกียจ สัตว์ให้ฆ่าสัตว์ห้ามฆ่า สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว สัตว์ผสมระหว่างสัตว์ฮาลาลบริโภคกับสัตว์ฮารอมบริโภค

3. 2. 1. 1 ม้า

ม้าเป็นหนึ่งในบรรดาสัตว์ที่นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันในการบริโภคมันและถูกกล่าวไว้ในตำรับตำรากฎหมายอิสลามอย่างกว้างขวาง มุสลิมในประเทศไทยไม่ค่อยนิยมบริโภคเนื้อม้ากัน สามารถสรุปทัศนะนักกฎหมายอิสลามเกี่ยวกับการบริโภคเนื้อม้าได้ 3 ทัศนะดังนี้คือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าเนื้อม้าเป็นเนื้อที่อนุญาตให้บริโภคได้ เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นทัศนะของมัชฮับฮาฟิอียะ มัชฮับฮัมบะลียะ ทัศนะของมุฮัมมัดบินอัลหะสันและอบูยูซุฟสองสาวกของอูษะนีพะฮ์ และทัศนะของนักกฎหมายอิสลามบางส่วนในมัชฮับมาลิกียะ (al-Nawawiy, 1992 : 2/537 ; al-Mardawiy, 2005 : 10/263 ; al-Kasaniy, 1997 : 4/151 ; IbnJuzy, 1999 : 50)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อม้านั้นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เป็นทัศนะของมัซฮับมาลิกียะฮ์และรายงานหนึ่งจากออบูฮะนีฟะฮ์ (Ibnjuziy, 1999 : 50, al-Kasaniy, 1997 : 4/151 ; al-Dasuqi, 1997 : 3/117)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อม้านั้นเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นทัศนะของออบูฮะนีฟะฮ์และรายงานหนึ่งจากมัซฮับมาลิกียะฮ์ (al-Kasaniy, 1997 : 4/151 ; al-Dasuqi, 1997 : 3/117)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าเนื้อม้าเป็นเนื้อที่อนุญาตให้บริโภคได้

หลักฐานจากฮะดีษ

ฮะดีษที่หนึ่ง ฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรียะฮ์ และมุสลิม

((عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ قَالَتْ : " دَبَحْنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَرَسًا ، وَنَحْنُ بِالْمَدِينَةِ فَأَكَلْنَاهُ))

ความว่า “จากอัสมาอฺ บินตอปีบักกร³⁴นางกล่าวว่า : เราได้เชือดม้าในสมัยนบี ขณะเราอยู่ที่มะดีนะฮ์ และเราก็กินเนื้อมัน” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhariy, 2002 : 5519 ; และ Muslim, 1995 : 5025)

คำบอกเล่าของอัสมาอฺ رضي الله عنها บินตอปีบักกรว่า : “เราได้เชือดม้าในสมัยนบี ขณะเราอยู่ที่มะดีนะฮ์ และเราก็กินเนื้อมันดังกล่าว่า” จี๊ว่าเนื้อม้านั้นอนุญาตให้บริโภคได้โดยมีนัยยะว่าท่านนบีรับรู้และไม่คัดค้าน

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

คำบอกเล่าของอัสมาอฺ رضي الله عنها เป็นกรณีเฉพาะ เป็นไปได้ว่าม้าแก่แล้วไม่สามารถใช้ต่อสู้อยู่ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ได้อีกจึงอนุญาตให้บริโภคมัน (al-’Kasaniy, 1997 : 5/18-19)

คำชี้แจง

ข้อคิดที่นำมาเป็นหลักฐานถือตามความครอบคลุมของถ้อยคำมิใช่เพื่อเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งเป็นการเฉพาะ (al-’Bajiy, 1998 : 8/115)

ข้อโต้แย้งที่สอง

เป็นเพียงคำบอกเล่าของผู้ที่อยู่ร่วมสมัยกับท่านนบี ﷺ ที่ยังมีได้ระบุว่าท่านนบี ﷺ รับรู้และอนุญาตจึงถือเป็นหลักฐานมิได้ (al-’Kasaniy, 1997 : 5/18-19)

³⁴ คืออัสมาอฺ رضي الله عنها น้องของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ภรรยาท่านนบี ﷺ สามีนางคืออัสซุบิรบุตรของอัลเอวาม เป็นสาวคนหนึ่งของท่านนบี เสียชีวิต ปี ฮ. ศ. 73 (al-Asqalaniy, 2002 : 3/13)

คำชี้แจงที่หนึ่ง

อัสมาอู رضي الله عنها เป็นบุตรของอับบักกร رضي الله عنه เป็นน้องสาวของท่านหญิงอาอิชะฮ์ رضي الله عنها ภรรยาของท่านนบี ﷺ เป็นที่รู้กันว่าครอบครัวท่านอับบักกร رضي الله عنه มีความใกล้ชิดและเคร่งครัดในการปฏิบัติตามนบี ﷺ และหลักการอิสลามโดยรวม จึงมั่นใจได้ว่าบุคคลเหล่านั้นไม่ทำอะไรค้านกับคำสั่งของท่านนบี ﷺ อย่างเด็ดขาด และการบริโภคน้ำของท่านนบี ﷺ ก็รับรู้โดยพุดินัย (al-'Bajiy, 1998 : 8/115)

คำชี้แจงที่สอง

มีสายรายงานหนึ่งอัสมาอู رضي الله عنها กล่าวว่า “เราและครอบครัวท่านนบีได้กินเนื้อม้ามด้วยกัน” สายรายงานนี้สามารถบ่งชี้ได้ว่าท่านนบีรับรู้การบริโภคน้ำดังกล่าว และไม่มีรายงานที่ท่านนบีห้ามจึงถือว่าการบริโภคน้ำนั้นเป็นที่อนุมัติ (al-'Bajiy, 1998 : 8/115)

ฮะดีษที่สอง ฮะดีษบันทึกโดย อัลบุคอรีและมุสลิม

((عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ عَنْ لُحُومِ الْخُمُرِ وَرَخِصَ فِي لُحُومِ الْخَيْلِ))

ความว่า “จากท่านญาบิร³⁵ : แท้จริงท่านนบีห้ามบริโภคน้ำในสกลบ้านและอนูโลมให้บริโภคน้ำในสกลรายคัยบร” (ฮะดีษบันทึกโดย al-' Bukhariy, 2002 : 5521 ; และ Muslim, 1995 : 5051)

คำกล่าวของท่านญาบิรบ่งบอกชัดเจนว่าท่านนบีอนุญาตให้บริโภคน้ำในขณะเดียวกันก็ห้ามบริโภคน้ำในสกลบ้าน จึงเข้าใจได้ว่าเนื้อสองอย่างต่างกันในด้านหุกุมโดยเนื้อสกลบ้านนั้นต้องห้าม แต่เนื้อม้ามนั้นอนุมัติบริโภค

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

คำว่าผ่อนปรนหรืออนูโลมตามคำกล่าวของญาบิรมินัยยะว่าเดิมทีเนื้อม้ามเป็นสิ่งต้องห้ามบริโภคแต่อนูโลมให้บริโภคได้เป็นกรณีเฉพาะเท่านั้นมิใช่เป็นการอนุมัติโดยรวมทั้งหมด (al-'Kasaniy, 1997:5/19)

คำชี้แจง

สายรายงานส่วนใหญ่ ระบุคำกล่าวของญาบิรว่า “อนุญาตให้บริโภค” และบางสายรายงานระบุว่า “สิ่งให้บริโภค” จึงทำให้เข้าใจได้ว่าการบริโภคน้ำม้ามนั้นเป็นสิ่งอนุมัติโดยรวมมิใช่เป็นการอนูโลมในบางกรณี (al-'Bajiy, 1998:8/116)

³⁵ คืออับดุลลอส ญาบิรบุตรของอับดุลลอส อัลอันศอรี เป็นผู้หนึ่งที่รายงานฮะดีษจากท่านนบีเป็นจำนวนมาก เสียชีวิตปี ฮ. ศ. 74 บางรายงาน ปีช. ศ. 78 (Ibn Abdilbar, 1995 : 1/219)

ข้อโต้แย้งที่สอง

ท่านนบี ﷺ อนุญาตให้บริโภคน้ำมันในภาวะคับขันขั้นอุกฤษเท่านั้น โดยขณะนั้นที่สงครามคัยบ์บรรดา กำลังพลมุสลิมประสบกับภาวะอดอยากไม่มีอาหารจะบริโภคท่านนบี ﷺ จึงอนุญาตให้บริโภคน้ำมันได้ (al-'Kasaniy, 1997:5/19)

คำชี้แจง

หากการอนุญาตให้บริโภคน้ำมันเป็นเพียงกรณีภาวะคับขันขั้นอุกฤษ ลาบ้านก็ควรที่จะได้รับการอนุญาตให้บริโภคน้ำมันได้กว่าน้ำมัน เพราะน้ำมันมีเกียรติและประโยชน์มากกว่าลาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันถูกใช้เป็นการขนส่งและสู้รบยามสงคราม และคัยบ์ก็อยู่ในภาวะสงคราม ประกอบกับมีรายงานว่า ท่านนบี ﷺ เคยสั่งให้บรรดาสาวของท่านเทเนือลาบ้านที่ปรุงเสร็จอยู่ในหม้อทิ้งซึ่งเหตุการณ์นั้นท่านและสาวอยู่ในภาวะคับขันขั้นอุกฤษ แต่ก็ยังไม่อนุญาตให้บริโภคน้ำมัน จึงเป็นหลักฐานหนึ่งที่ยืนยันว่า เนือน้ำมันนั้นอนุมัติให้บริโภคได้โดยรวม (al-'Asqalani, 1989 : 9/652)

ข้อโต้แย้งที่สาม

การอนุญาตให้บริโภคน้ำมันค้านกับนัยยะของพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ในอายะฮ์ที่ 8 สุเราะฮ์ อัลนะหฺล

﴿وَالْخَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْحَمِيرِ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (النحل : 8)

ความว่า “และม้า และล่อ และลา เพื่อพวกเจ้าจะได้ขี่มันและเป็นเครื่องประดับ และพระองค์ยังทรงสร้างสิ่งอื่นๆ ที่พวกเจ้าไม่รู้”

โดยนัยยะของอายะฮ์นี้ม้าและล่อและลามิไว้เพื่อการขี่และเป็นเครื่องประดับเท่านั้น และไม่อนุมัติให้บริโภคเนือน้ำมัน (al-'Kasaniy, 1997:5/19)

คำชี้แจง

อายะฮ์ดังกล่าวมิได้ระบุว่าน้ำมันเป็นสิ่งที่ต้องห้ามบริโภค ในขณะที่ฮะดีษระบุชัดเจนว่าเนือน้ำมันอนุญาตให้บริโภคได้ การบ่งชี้ของฮะดีษชัดเจน ตรงประเด็น และมีน้ำหนักมากกว่าในปัญหานี้ ประกอบกับอายะฮ์เพียงมิได้กล่าวถึงการบริโภค ซึ่งครอบคลุมการอนุญาตให้บริโภค การบริโภค เนือน้ำมันอนุมัติแต่การงดบริโภคดีกว่า การบริโภคเนือน้ำมันารังเกียจ และการไม่อนุญาตให้บริโภคเลยโดยไม่มีหลักฐานระบุเป็นอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะจึงไม่ถือว่าเป็นหลักฐานในปัญหาการบริโภคเนือน้ำมันแต่อย่างใด (al-'Bajiy, 1998:8/116)

ข้อโต้แย้งที่สี่

เมื่อมีหลักฐานห้ามการกินเนื้อม้าตามนัยของอายะฮ์ที่ 8 จากสุเราะฮ์อันนะหฺล และบางสายรายงานชะดีษ และมีหลักฐานอนุญาตตามชะดีษของอัสมอา رضي الله عنه และญาบิรจึงให้น้ำหนักและถือตามหลักฐานห้ามเป็นการเพื่อ (al-'Kasaniy, 1997:5/19)

คำชี้แจง

การเพื่อโดยให้น้ำหนักและถือตามหลักฐานห้ามกระทำได้แต่มีเงื่อนไขหลายประการ หนึ่งในเงื่อนไขคือหลักฐานเท่าเทียม ก้ำกึ่งที่ไม่สามารถพิจารณาเป็นอย่างอื่นได้ แต่ประเด็นการบริโภคนเนื้อม้าหลักฐานการอนุญาต ตรงประเด็น ชัดเจน ถูกต้องจึงไม่เข้าข่ายการเพื่อ (al-'Bajiy, 1998:8/116)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อม้าเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ

หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่หนึ่ง

ทัศนะที่สองซึ่งมีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อม้าเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจนั้นให้เหตุผลว่าเนื่องจากหลักฐานของทัศนะที่หนึ่งซึ่งอนุมัติให้บริโภคเนื้อม้าได้ และหลักฐานของทัศนะที่สามซึ่งห้ามการบริโภคเนื้อม้ามีความก้ำกึ่งกัน โดยไม่สามารถให้น้ำหนักและตัดสินชี้ขาดไปทางหนึ่งทางใดได้จึงจำเป็นต้องประยุกต์รวมหาความสอดคล้องความลงตัวของหลักฐานทั้งสองทัศนะจึงเห็นว่าการบริโภคเนื้อม้าเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เพราะว่าความถูกต้องคือการห้าม (al-'Kasaniy, 1997 : 4/151 ; al-Shangqitiy, 1963 : 3/233)

ข้อโต้แย้ง

หลักฐานของสองทัศนะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนจึงไม่จำเป็นต้องประยุกต์รวมกันแต่อย่างใด และหลักฐานของทัศนะที่ห้ามก็ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงประเด็นพอที่จะเพื่อว่าความถูกต้องคือการห้าม (al-'Bajiy, 1998:8/117)

หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่สอง

หากการบริโภคเนื้อม้าไม่เป็นที่น่ารังเกียจจะทำให้มีการนิยมบริโภคเนื้อม้าแล้วมันก็ ต้องถูกเชือดเป็นอาหารมากขึ้นอันจะนำไปสู่การลดน้อยของจำนวนม้าที่จะสร้างความหวานเกรงให้แก่ ศัตรูในสงครามตามนัยยะของพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ในอายะฮ์ที่ 60 สุเราะฮ์ อัลอัมฟา

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ

وَأَخْرَيْنَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ...﴾ (الأنفال : 60)

ความว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ(ป้องกัน)พวกเขา สิ่งที่พวกเจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างหนึ่งอย่างใด และการผูกม้าไว้ โดยที่พวกเจ้าจะทำให้ศัตรูของอัลลอฮ์ และศัตรูของ

พวกเจ้าหัวนเกรงด้วยสิ่ง นั้น และพวกอื่น ๆ อีก อื่นจากพวกเขา ซึ่งพวกเจ้ายังไม่รู้จักพวกเขา อัลลอฮ์ ทรงรู้จักพวกเขาดี ...”

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวมิได้บ่งชี้ว่าการบริโภคน้ำมันเป็นสิ่งน่ารังเกียจเพราะจะทำให้ขาดน้ำ ในการสร้างความหัวนเกรงแก่ศัตรู เนื่องจากคำกล่าวของอัสมาอฺ رضิ ที่ว่า “ขณะที่เรายู่ที่มะดีนะฮ์” แสดงว่าการอนุญาตให้กินน้ำมันก็ยังคงอยู่หลังจากมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷺ ถ้าการบริโภคน้ำมันเป็นสิ่งน่ารังเกียจเพราะจะทำให้ขาดน้ำในการสร้างความหัวนเกรงแก่ศัตรู ท่านนบี ﷺ ก็คงจะยกเลิกการอนุญาตให้กินน้ำมันหลังจากมีบทบัญญัติการต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷺ ประกอบกับปัจจุบัน บทบาทของน้ำในการทำสงครามเกือบจะหมดลงไปทุกขณะ เพราะมนุษย์ได้ ประดิษฐ์คิดค้นอาวุธยุทโธปกรณ์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอนุภาพมากกว่าน้ำยิ่งนักจนสามารถพูดได้ว่า ปัจจุบันมนุษย์ไม่จำเป็นต้องใช้น้ำในการทำสงครามอีกเลย (al-'Bajiy, 1998:8/117)

ข้อโต้แย้งที่สอง

ตามเหตุผลเชิงปัญญาที่ 2 ดังกล่าว ความน่ารังเกียจในการบริโภคน้ำมัน เพราะสาเหตุผลสืบเนื่องภายนอก มิใช่ตัวตนหรือหลักการเดิมของน้ำมัน จึงไม่เข้าข่ายประเด็นปัญหาการ บริโภคน้ำมันที่เป็นประเด็นหนึ่งของการวิจัยนี้

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าการบริโภคน้ำมันเป็นสิ่งต้องห้าม หลักฐานจากอัลกุรอาน อายะฮ์ที่ 8 สุเราะฮ์ อัลนะฮล

﴿وَالْخَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْأَحْمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (النحل : 8)

ความว่า “และม้า และล่อ และลา เพื่อพวกเจ้าจะได้ขี่มันและเป็นเครื่องประดับ และ พระองค์ยังทรงสร้างสิ่งอื่นๆ ที่พวกเจ้าไม่รู้”

อายะฮ์ดังกล่าวมีนัยยะว่าการบริโภคน้ำมันไม่เป็นที่อนุมัติ เนื่องจากด้วยข้อบ่งชี้ ต่างๆ ดังต่อไปนี้

ข้อบ่งชี้ที่หนึ่ง

ในอายะฮ์ที่ 5 ถึง 7 ของสุเราะฮ์อันนะฮล ซึ่งอยู่ก่อนอายะฮ์ที่ 8 นี้ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ แจ้งอย่างละเอียดถึงประโยชน์ของปศุสัตว์ น้ำฝน กลางวัน กลางคืน ดวงอาทิตย์ ดวงดาวต่างๆ พื้นดิน แผ่นน้ำ ทะเล ดังนั้นเมื่ออัลลอฮ์ ﷻ แจ้งในอายะฮ์ที่ 8 ถึงประโยชน์ของ ม้า ล่อ ลา ว่าเพื่อการขี่ และ เป็นเครื่องประดับ โดยมีได้กล่าวถึงประโยชน์เพื่อการบริโภคแสดงว่าน้ำมันไม่สามารถบริโภคได้ เพราะถ้าหากบริโภคได้อัลลอฮ์ ﷻ จะต้องกล่าวไว้ในอายะฮ์ดังกล่าวอย่างแน่นอน (al-kasaniy, 1997 : 4/151)

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

๕. อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่มักกะฮ์ก่อนการอพยพมายังมะดีนะฮ์ ในขณะที่ท่านนบี อนุญาตให้บริโภคน้ำมันมะกอกที่ท่านอยู่ທີ່มะดีนะฮ์คือหลังการอพยพหลายปี หากการบริโภคน้ำมัน
 เป็นที่ต้องห้ามท่านนบี คงไม่อนุญาตให้บริโภคน้ำมันอนน (al-'Asqalanīy, 1989 : 9/683)

ข้อโต้แย้งที่สอง

อายะฮฺมิได้ห้ามการบริโภคเนื้อม้าแต่อย่างใดในขณะที่ชะดีษระบุชัดเจนว่าท่าน นบี ﷺ อนุญาตให้บริโภคเนื้อม้าและไม่มีรายงานการยกเลิกการอนุญาตดังกล่าวแต่ประการใดเลย ดังนั้น หลักฐานการอนุญาตให้บริโภคเนื้อม้าจึงถูกต้องตรงประเด็นเป็นอย่างยิ่ง (al-'Asqalaniy, 1989 : 9/683)

ข้อโต้แย้งที่สาม

หากนัยยะของอายะฮ์ดังกล่าวสื่อว่าประโยชน์ของม้าเพื่องการขี่และเป็น
เครื่องประดับและไม่อนุญาตให้บริโภคเนื้อม้าจริงตามคำกล่าวอ้าง ดังนั้นการใช้ม้าในการชักลาก ขนส่ง
หรือ เพื่อประโยชน์อื่นๆ ก็เป็นที่ต้องห้ามเช่นกันเพราะไม่ถูกกล่าวไว้ในอายะฮ์ แต่ก็ไม่มีผู้ใดห้ามใช้ม้า
ในการชักลาก ขนส่ง (al-'Asqalaniy, 1989 : 9/683)

ข้อบ่งชี้ที่สอง

อักษร “ลาม” ในอายะฮ์ (J) เพื่อการบอกเหตุผล โดยอายะฮ์บอกเหตุผลอย่างเจาะจงจำกัด ของการสร้างม้าวาเพื่อการขี่และเป็นเครื่องประดับเท่านั้น การอนุญาตให้บริโภคเนื้อม้า จึงขัดกับปรากฏการณ์ของอายะฮ์

ข้อโต้แย้ง

อายะฮฺมิได้บ่งชี้การจำกัดประโยชน์ของม้ แต่ทว่าเป็นการบอกถึงประโยชน์ส่วนใหญ่
ที่มนุษย์ใช้ม้ คือเพื่อขี่และเป็นเครื่องประดับ โดยมีได้ห้ามการใช้ม้เพื่อประโยชน์อื่นๆ ซึ่งมนุษย์ได้รับ
ประโยชน์จากม้มากมายในชีวิตประจำวันอื่นจากขี่และเป็นเครื่องประดับ เหมือนกับฮะดีษที่ว้าวพูดกับ
เจ้าของว่า “ฉันถูกสร้างมาเพื่อไถนาเท่านั้น” แต่ในความเป็นจริงมนุษย์ก็บริโภคเนื้อวัวและยังใช้
ประโยชน์อื่นๆจากวัว (al-'Asgalanī, 1989 : 9/684)

ข้อบ่งชี้ที่สาม

อายะฮ์กล่าวถึงล่อ ลา ต่อเนื่องจากม้าในอายะฮ์เดียวกัน มีนัยยะว่าทั้งสามมีคุณสมบัติเหมือนกัน โดยไม่อนุญาตให้บริโภคม้าเหมือนกับการไม่อนุญาตให้บริโภคล่อและลาบ้าน ซึ่งเป็นการอ้างหลักฐานลักษณะสันธานพยานแวดล้อม ดังนั้นการแยกหุ้มน้ำออกมาต่างหากโดยอนุญาตให้บริโภคเนื้อม้าจึงต้องแสดงหลักฐาน (al-'Kasaniy, 1997 : 4/151)

ข้อโต้แย้ง

การอ้างหลักฐานลักษณะสันธานพยานแวดล้อม (ติลาลาตุลอิติรอน) เป็นการอ้างหลักฐานที่อ่อนตามทัศนะส่วนใหญ่ของหลักวิชากฎหมายอิสลาม (al-Asqalani, 1989 : 9/652)

ข้อบ่งชี้ที่สี่

อายะฮ์นี้ได้ชื่อว่าเป็นอายะฮ์แห่งประโยชน์เพราะอัลลอฮ์ ﷻ แจ้งเกี่ยวกับประโยชน์ของสรรพสิ่งต่างๆ มากมายหากประโยชน์ของม้าเพื่อการบริโภคมด้วยอัลลอฮ์ ﷻ จะต้องแจ้งอย่างแน่นอนเพราะการบริโภคมมีประโยชน์โดยตรงต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ อัลลอฮ์ ﷻ คงไม่แจ้งเฉพาะการขี่และเป็นเครื่องประดับซึ่งมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตน้อยกว่าการบริโภค กอปรกับอายะฮ์ที่ 5 ก่อนหน้านี้อัลลอฮ์ ﷻ ก็แจ้งว่าหนึ่งจากประโยชน์ของปศุสัตว์คือเป็นอาหารแก่มนุษย์ ดังนั้นการที่อัลลอฮ์ ﷻ ไม่แจ้งถึงการบริโภคขณะกล่าวถึงม้า เข้าใจได้ว่าม้าไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภค (al-'Kasaniy, 1997 : 4/151)

ข้อโต้แย้ง

ในอายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮ์ ﷻ เพียงแค่แจ้งประโยชน์ส่วนใหญ่ที่มนุษย์คุ้นเคยและใช้ประโยชน์จากสัตว์เหล่านั้น แต่ก็ได้ห้ามใช้ประโยชน์อื่นๆ ที่มิได้กล่าวไว้ ซึ่งลักษณะนี้จะยังประโยชน์แก่มนุษย์อย่างครอบคลุม กว้างขวางมากกว่า (al-Asqalani, 1989 : 9/652)

หลักฐานจากฮะดีษ

ฮะดีษที่หนึ่ง ฮะดีษบันทึกโดย อับูดาวูดและอันนะซะอีย

((عن خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لُحُومِ الْخَيْلِ ، وَالْبَعَالِ

، وَالْحَمِيرِ))

ความว่า “คอลิดบินอัลวะลีด³⁶กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคเนื้อม้า เนื้อล่อ และเนื้อลา” (ฮะดีษบันทึกโดย Abu Dawud, 1991 : 3790 ; และ al-Nasa'iy , 1994 : 4336)

คำพูดของคอลิดระบุชัดเจนว่าท่านนบีห้ามบริโภคเนื้อม้า การที่นบีห้ามแสดงว่าเนื้อม้าไม่อนุมัติให้บริโภค

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

ฮะดีษดังกล่าวเป็นฮะดีษผิดปกติ ถูกปฏิเสธ เป็นฮะดีษระดับอ่อน ใช้เป็นหลักฐานไม่ได้ (al-Asqalani, 1989 : 9/652 ; al-Shawkaniy, 1994 : 8/116)

³⁶ คืออับดุลมานหรืออับดุลวะลีด คอลิดบุตรของอัลวะลีดบุตรของอัลมุฮัมมัดเราะฮ์บุตรของอับดุลลอฮ์ อัลกุรอชีย อัลมัคซุมีย เป็นสาวกนบี เป็นนักรบผู้กล้าหาญเสียชีวิตปี ฮ. ศ. 21หรือ22 (Ibn Athir, 1987 : 2/427)

ข้อโต้แย้งที่สอง

มีรายงานอื่นจากคอลิดเช่นกันแต่สายรายงานไม่เป็นที่รู้จัก (al-Asqalaniy, 1989 : 9/652)

ข้อโต้แย้งที่สาม

ตามรายงานฮะดีษดังกล่าวระบุว่าคอลิดเข้าร่วมทำสงครามคัยบ์รในกองทัพมุสลิม แต่ในความเป็นจริงแล้วคอลิดเข้ารับอิสลามหลังจากคัยบ์ร สิ่งนี้ก็เป็นหนึ่งความผิดพลาดของฮะดีษดังกล่าว (al-Asqalaniy, 1989 : 9/652)

ข้อโต้แย้งที่สี่

ท่านอิมามอบูดาวูดกล่าวว่า : การห้ามบริโภคน้ำมันถูกยกเลิกไปแล้ว มีบรรดาสาวกท่านนบี ﷺ มากมายบริโภคน้ำมัน ซึ่งแสดงว่าการบริโภคน้ำมันเป็นที่ยอมรับ (Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 1502)

ฮะดีษที่สอง ฮะดีษบันทึกโดยอัมมฏอฮาวีย

((عَنْ جَابِرٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْخُمْرِ وَالْحَيْلِ

وَالْبَيْعَالِ))

ความว่า “ญาบิรกล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคน้ำมัน เนื้อหมู และเนื้อล่อ” (ฮะดีษบันทึกโดย al-Tirmidhiy, 1991 : 825)

คำพูดของญาบิรระบุชัดเจนว่าท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคน้ำมัน การที่ท่านนบี ﷺ ห้ามแสดงว่าน้ำมันไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภค

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

ฮะดีษดังกล่าวเป็นฮะดีษระดับอ่อนใช้เป็นหลักฐานไม่ได้ (al-Asqalaniy, 1989 : 9/652 ; al-Shawkaniy, 1994 : 8/116)

ข้อโต้แย้งที่สอง

มีอีกรายงานหนึ่งในการบันทึกของท่านอิมามอันนะสาอียะที่สายรายงานน่าเชื่อถือมากกว่าสายรายงานห้ามการบริโภคน้ำมันว่า “พวกเราบริโภคน้ำมัน ฉันกล่าวว่า : แล้วเนื้อล่อละ เขากล่าวว่า : เนื้อล่อบริโภคไม่ได้” (Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 2370) ดังนั้นจากรายงานที่สองในฮะดีษท่านญาบิรที่น่าเชื่อถือกว่า อนุมัติให้บริโภคน้ำมัน จึงถือตามรายงานอนุญาต

ข้อโต้แย้งที่สาม

ไม่มีการกล่าวถึงการห้ามบริโภคน้ำมันเลยในบรรดาสายรายงานฮะดีษญาบิรทั้งหมดที่แข็งแกร่งกว่าสายรายงานห้ามบริโภค

หลักฐานเชิงวินิจฉัย

หากเนื้อมันเป็นที่อนุมัติให้บริโภคก็จะต้องอนุมัติให้เชือดทำกุรบาน (เชือดสัตว์พลีทานช่วงพิธีฮัจญ์ด้วย

ข้อโต้แย้ง

ไม่จำเป็นเสมอไปว่าเนื้อสัตว์ที่อนุมัติให้บริโภคจะต้องเป็นที่อนุมัติให้ทำกุรบานด้วย เพราะมีสัตว์บกหลายชนิดและสัตว์น้ำทั้งหมดไม่มีบทบัญญัติให้เชือดทำกุรบานแต่ก็มีบทบัญญัติให้บริโภคได้

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการพิจารณา ศึกษาหลักฐานและเหตุผลของทั้งสามทัศนะ ผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคเนื้อมันเป็นที่อนุมัติ มีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุดังนี้คือ

1. หลักฐานของทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคเนื้อมันเป็นสิ่งอนุมัติเป็นหลักฐานที่ถูกต้องตรงประเด็น และยังไม่มีการยกเลิก

2. หลักฐานจากอัลกุรอานของทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคเนื้อมันเป็นสิ่งต้องห้าม มิได้ระบุว่าการบริโภคเนื้อมันเป็นสิ่งต้องห้ามที่ปรากฏก็เพียงแค่บอกประโยชน์สำคัญที่มนุษย์นิยมคุ้นเคยของม้าและสัตว์อื่นๆ จึงไม่ตรงกับประเด็นการบริโภคเนื้อม้าแต่อย่างใด

3. ฮะดีษทั้งสองที่ทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคเนื้อมันเป็นสิ่งต้องห้ามนำมาเป็นหลักฐาน ฮะดีษคอลิด เป็นฮะดีษผิดปกติ ส่วนสายรายงานไม่เป็นที่รู้จักและวันเวลาการเข้ารับอิสลามของคอลิดที่ถูกระบุในฮะดีษดังกล่าวก็ผิดพลาด

ส่วนฮะดีษญาบิรก็เป็นฮะดีษระดับอ่อนมีสายรายงานอื่นที่ถูกต้องน่าเชื่อถือว่าจะระบุว่าอนุญาตให้บริโภคเนื้อม้าได้

4. หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่กล่าวมาถูกข้อโต้แย้งที่เป็นปรากฏการณ์จริงแพร่หลายเป็นที่รับรู้ของมนุษย์โดยทั่วไปหักล้างจนไม่สามารถอ้างเป็นหลักฐานได้

5. การประยุตฺรรวมหลักฐานของทัศนะที่ถือว่าการบริโภคเนื้อมันเป็นสิ่งน่ารังเกียจไม่สอดคล้องกับหลักและเงื่อนไขของการประยุตฺรรวมหลักฐานจึงไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้ในขณะที่หลักฐานการอนุญาตให้บริโภคเนื้อม้าถูกต้องชัดเจนเป็นที่สุด

3. 2. 1. 2 ลาบ้าน

ลาเป็นสัตว์บกสี่เท้ามีสองชนิดคือหนึ่ง ลาบ้าน สอง ลาป่าหรือลาเถื่อนเปรี้ยว

การบริโภคเนื้อลาป่าเป็นที่อนุมัติ เพราะมีรายงานจากญาบิรบินอับดุลลอฮฺ ท่านกล่าวในฮะดีษบันทึกโดยอิมามมุสลิม

((أَكَلْنَا زَمَنَ خَيْبَرَ الْحَيْلَ ، وَحُمَرَ الْوَحْشِ ، وَنَهَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ

الْحِمَارِ الْأَهْلِيِّ))

ความว่า “เราได้บริโภคเนื้อม้าและเนื้อลาป่าในช่วงสงครามคัยบ์ร และท่านนบีห้ามเรามีให้บริโภคเนื้อลาบ้าน” (อะดิษบันติกโดย Muslim, 1995 : 5023)

ส่วนการบริโภคเนื้อลาบ้านนั้นนักกฎหมายอิสลามมีความเห็นออกเป็นสองทัศนะ คือ ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่ (al-Kasaniy, 1997 : 4/153 ; al-Nawawiy, 1992 : 3/ ; al-Mardawiy, 1996 : 10/355)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านนั้นเป็นที่ยอนุญาตแต่นำรังเกียจเป็นอยู่อย่างยิ่งเป็นทัศนะที่เป็นที่รับทราบมากที่สุดจากอิมามมาลิก (Ibn-Juziy, 1999 : 150 ; al-Baghdadiy, 1997 : 2/702)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง ซึ่งมีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านเป็นสิ่งต้องห้าม

หลักฐานจากอะดิษ

ทัศนะที่หนึ่ง ซึ่งเห็นว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านนั้นเป็นสิ่งต้องห้ามมีอะดิษมากมายหลายสายรายงานที่ระบุว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านนั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม อะดิษ หลักๆ มีดังต่อไปนี้

1. อะดิษบันติกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ لُحُومِ الْخُمُرِ

الْأَهْلِيَّةِ يَوْمَ خَيْبَرَ))

ความว่า “อิบนุอุมร์กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคเนื้อลาบ้านสมัยสงครามคัยบ์ร” (อะดิษบันติกโดย al-’ Bukhariy, 2002 : 5521 ; และ Muslim, 1995 : 5009)

2. อะดิษบันติกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((قَالَ أَبُو ثَعْلَبَةَ : حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُحُومَ الْخُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ))

ความว่า “อับูษะละบะฮ์กล่าวว่า : ท่านนบีไม่อนุญาตให้บริโภคเนื้อลาบ้าน (อ้างแล้ว หน้า 64)

3. อะดิษบันติกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ : نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَوْمَ خَيْبَرَ عَنِ

لُحُومِ الْخُمُرِ الْإِنْسِيَّةِ نَضِيجًا وَنَيِّئًا))

ความว่า “อัลบรอรอฮฺ บิน อาซิบ³⁷ กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามเรามีให้บริโภคเนื้อลาบ้าน ช่วงสงครามคัยบ์ไม่ว่าจะเป็นเนื้อสุกหรือเนื้อสด” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhariy, 2002 : 5525 ; และ Muslim, 1995 : 5014)

ฮะดีษทั้งสามและฮะดีษอื่นๆที่มีความหมายเหมือนกันเป็น ฮะดีษที่ถูกต้องซึ่งทั้งหมดระบุว่าห้ามบริโภคเนื้อลาบ้านทั้งสิ้น จึงจำเป็นต้องถือตามนั้น

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสอง มีความเห็นว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านเป็นสิ่งฮาลาลแต่น่ารังเกียจเป็นอย่างยิ่ง

หลักฐานจากอัลกุรอาน อายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์ อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่ามีสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสโครก หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีไขเป็นผู้แสวงหา และมีไขผู้ละเมิด แล้วไขรู้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงอภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ ดังกล่าวระบุว่าสัตว์ 4 ประเภทเท่านั้นที่ห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สิ่งที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ขณะเชือดมัน นอกจากนั้นเป็นสิ่งอนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด รวมทั้งเนื้อลาบ้าน และมีรายงานว่า อิบน์อับบาสซึ่งเป็นสาวกท่านนบี ﷺ ที่มีความโดดเด่นในด้านวิชาการก็มีความเห็นว่าเนื้อลาบ้านสามารถบริโภคได้ถือตามความของอายะฮ์ดังกล่าว (al-’Baghdadiy, 1997 : 2/702)

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่นครมักกะฮ์ก่อนอพยพมายังมะดีนะฮ์ ในขณะที่บทบัญญัติการห้ามบริโภคเนื้อลาบ้านเกิดขึ้นที่มะดีนะฮ์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์หลังการอพยพแล้ว จึงเป็นบทบัญญัติที่ถือปฏิบัติกันมาว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านเป็นสิ่งต้องห้าม (al-’Asqalaniy, 1997 : 9/655)

³⁷ คืออัลบรอรอฮฺบุตรของอาซิบบุตรของอัลหาริษบุตรของอะดียัลอัสกอรียัลเฮาสียัย ย้ายไปอยู่เมืองกูฟะฮ์ เสียชีวิตปี ฮ. ศ. 72 (al-’Asqalaniy, 1996 : 60)

ข้อโต้แย้งที่สอง

การอ้างความรวมของอายะฮ์ดังกล่าวเพื่อยกเว้นให้บริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิด ยกเว้น 4 ประเภทที่ถูกกล่าวไว้ในอายะฮ์ อาจใช้ได้กับสัตว์ที่ไม่มีหลักฐานห้ามไว้ แต่เนื้อลาบ้านมีชะดีชมากมายหลายสายรายงานห้ามบริโภคจึงไม่เข้าข่ายความรวมของอายะฮ์ดังกล่าว (al-'Asqalaniy, 1997 : 9/655)

ข้อโต้แย้งที่สาม

มีรายงานว่าท่านอิบนุอับบาสได้เปลี่ยนความเห็นมาถือตามทัศนะที่เห็นว่าเนื้อลาบ้านห้ามบริโภคหลังจากท่านได้ฟังคำบอกเล่าจากบรรดาสาวกหลายคนของท่านนบี ﷺ และหลังจากท่านได้ถกประเด็นดังกล่าวกับท่านอลิบิโนปีฏอิลิบ (al-Jawziyah, 1997 : 5/322)

ข้อโต้แย้งที่สี่

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์อัลอันอามเพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งหลายอย่างจากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภคจึงเป็นการแจ้งพวกเขาว่าอาหารต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น (al, Mubarakpuriy, 2000 : 455)

หลักฐานจากชะดีชบันทึกโดยอบูดาวูด

((قال غَالِبُ بْنُ أَبِجَرَ، قَالَ : أَصَابَتْنَا سَنَةٌ فَلَمْ يَكُنْ فِي مَالِي شَيْءٌ أُطْعِمُ أَهْلِي إِلَّا شَيْءٌ مِنْ حُمْرٍ، وَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَّمَ لُحُومَ الْحُمْرِ الْأَهْلِيَّةِ، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَصَابَتْنَا السَّنَةُ وَلَمْ يَكُنْ فِي مَالِي مَا أُطْعِمُ أَهْلِي إِلَّا سِمَانُ الْحُمْرِ، وَإِنَّكَ حَرَّمْتَ لُحُومَ الْحُمْرِ الْأَهْلِيَّةِ، فَقَالَ : أُطْعِمُ أَهْلَكَ مِنْ سَمِينِ حُمْرِكَ، فَإِنَّمَا حَرَّمْتُهَا مِنْ أَجْلِ جَوَالِ الْقُرْبَى))

ความว่า “ขอลิบบุตรของอับญูร³⁸กล่าวว่า : มีอยู่ปีหนึ่งเราประสบกับความยากลำบาก ฉันเองไม่มีทรัพย์สินที่จะเลี้ยงดูครอบครัว นอกจากลาบ้านอ้วนๆจำนวนหนึ่งฉันเลยไปหาท่านนบีแล้วกล่าวแก่ท่านว่า : ท่านห้ามมิให้บริโภคเนื้อลาบ้านแต่ขณะนี้เราประสบกับความยากลำบากเป็นอย่างมาก ท่านนบีจึงกล่าวว่า “จงเลี้ยงดูครอบครัวของท่านด้วยลาของท่าน แท้จริงฉันห้ามบริโภคลาบ้านเพราะมันกินสิ่งสกปรกเท่านั้น” (ชะดีชบันทึกโดย Abu Dawud, 1991 : 3809)

ในชะดีชดังกล่าวท่านนบี ﷺ อนุญาตให้บริโภคเนื้อลาได้ และท่านบอกเหตุผลที่เคยห้ามว่าเพราะมันกินสิ่งสกปรกซึ่งเป็นสาเหตุสืบเนื่องภายนอก มิใช่หลักการเดิมของเนื้อลาบ้าน ประกอบกับมีอีกหลายสายรายงานที่บอกสาเหตุการห้ามเนื้อลาบ้านเพราะเป็นทรัพย์สินที่ได้จากสงคราม ยังไม่ได้แบ่งตาม 5 หมวด หรือเป็นทรัพย์สินที่ถูกปล้นสดมภ์มาหรือเพราะจำเป็นต้องใช้มันจึงต้องคง

³⁸ คือขอลิบบุตรของอับญูรอัลมุขะนีย เป็นผู้นำของเผ่ามุขะนีซ และเป็นสาวกของท่านนบี ท่านหนึ่ง (al-'Asqalaniy, 1995 : 378)

เอาไว้ ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุสืบเนื่องภายนอก ดังนั้นหลักการเดิมของเนื้อลาคือการอนุมัติให้บริโภคน้ำ

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

ฮะดีษดังกล่าวเป็นฮะดีษระดับอ่อน สืบสน และผิดปกตอย่างร้ายแรง มีการรายงานที่แตกต่างของสาเหตุการห้ามบริโภคน้ำเนื้อลาคืออย่างมากมาย และขัดแย้งกับบรรดาฮะดีษที่ถูกต้องอย่างชัดเจน ฮะดีษขอลิบดังกล่าวจึงนำมาเป็นหลักฐานไม่ได้ (al-'Asqalaniy, 1999 : 9/656 ; al-Nawawiy, 1995 : 13/93)

ข้อโต้แย้งที่สอง

หากว่าฮะดีษดังกล่าว เป็นฮะดีษที่ถูกต้อง ก็สามารถใช้เป็นหลักฐานการอนุมัติให้บริโภคน้ำเนื้อลาคือได้กรณีมีความคับขันขั้นอุกฤษณ์เท่านั้น เพราะขอลิบเองก็ยอมรับว่า ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคน้ำเนื้อลาคือแต่ด้วยความคับขันขั้นอุกฤษณ์ของท่านขอลิบ ท่านจึงขอคำปรึกษาจากท่านนบี ﷺ

ข้อโต้แย้งที่สาม

รายงานสาเหตุการห้ามผลสืบเนื่องภายนอกทั้งหมดที่มีใช้หลักการเดิมของเนื้อลาคือเป็นเหตุให้หลักการเดิมของเนื้อลาคือเป็นที่ยอมรับให้บริโภคน้ำเนื้อลาคืออย่าง รายงานเหล่านั้นแตกต่างขัดแย้งกันเองเพราะเป็นการคาดเดาของผู้รายงานทั้งหมด จึงใช้เป็นหลักฐานไม่ได้ ในขณะที่มีรายงานสาเหตุของการห้ามบริโภคน้ำเนื้อลาคือที่เป็นตัวตนของลาคือเองในฮะดีษที่ถูกต้องที่สุดที่บันทึกโดย อัลบุคอรีและมุสลิม ระบุว่าเพราะลาคือเป็นสิ่งโสมน (Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 475, 1025) ดังนั้นจึงเป็นหลักฐานได้อย่างดีว่าลาคือนั้นไม่เป็นที่อนุญาตให้บริโภคน้ำ

หลักฐานเชิงวินิจัย

เพราะลาคือเป็นสัตว์ที่มนุษย์ใช้เหมือนม้า ดังนั้นการบริโภคน้ำเนื้อลาคือก็เป็นสิ่งอนุมัติที่น่ารังเกียจเหมือนอย่างการบริโภคน้ำเนื้อม้า

ข้อโต้แย้ง

หลักฐานเชิงวินิจัยดังกล่าวเป็นการกียาส³⁹ ที่ขัดแย้งกับหลักฐานที่ถูกต้องที่ไม่อนุมัติให้บริโภคน้ำเนื้อลาคือ การกียาสดังกล่าวจึงเป็นโมฆะ

³⁹ คือการผนวกสิ่งที่ไม่มีความกำหนดโดยบัญญัติเข้ากับสิ่งที่มีกำหนดโดยบัญญัติ เพราะทั้งสองมีเหตุผลในการกำหนดโดยบัญญัติเหมือนกัน (อิสมาแอ อาลี, 2552 : 74)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการพิจารณาศึกษา หลักฐานและเหตุผลของทั้งสองทัศนะ ผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะของมัซฮับส่วนใหญ่ที่ห้ามการบริโภคเนื้อลาบ้านเป็นทัศนะที่มีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคเนื้อลาบ้านเป็นสิ่งต้องห้ามมีมากมายหลายสายรายงานและถูกต้องทั้งหมด
2. อายะฮ์อัลกุรอานที่ทัศนะที่เห็นว่าอนุมัติให้บริโภคเนื้อลาบ้านแต่นำรังเกียจเป็นอย่างยิ่ง นำมาอ้างเป็นการอ้างไม่ตรงประเด็น โดยมีได้บ่งชี้ถึงสิ่งที่พวกเขากล่าวอ้าง
3. ฮะดีษที่ทัศนะที่อนุมัติให้บริโภคเนื้อลาบ้านนำมาเป็นหลักฐานเป็นฮะดีษที่อ่อนผิดปรกติมากและมีข้อโต้แย้งมากมายที่ไม่สามารถหักล้างได้ จึงไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้
4. การกียาสของทัศนะที่อนุมัติให้บริโภคเนื้อลาบ้านเป็นโมฆะเพราะขัดแย้งกับหลักฐานที่ถูกต้องอย่างชัดเจน

3. 2. 1. 3 สัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคม

สัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคมใช้กรงเล็บในการจับสัตว์หรือสิ่งอื่นๆ การล่า การป้องกันตัว และโจมตีทำร้ายผู้อื่น เช่น เหยี่ยว นกอินทรี อีแร้ง และอื่นๆ

นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นเกี่ยวกับการกินสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บออกเป็นสองทัศนะดังนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคม เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่เป็นทัศนะของอิมามอบูฮะนีฟะฮ์ อิมาม อัชชาฟีอีย์ อิมาม อะห์หมัด (al-Marghinaniy, 1995 : 4/399 ; al-Nawawiy, 1992 : 2/538 ; Ibn Muflih, 1997 : 6/295)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคม เป็นทัศนะของอิมามมาลิก (al-Baghdadiy, 1997 : 2/700)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าฮารอมบริโภคสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคม

หลักฐานจากฮะดีษ

ฮะดีษที่หนึ่ง บันทึกโดย มุสลิม อับูดาวูดและอันนะสาอีย์

((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ

مِنَ السَّبَاعِ وَكُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ))

ความว่า “จากอิบนุอับบาสกล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ร้ายที่มีเขี้ยวและนกที่มีกรงเล็บทุกชนิด” (อ้างแล้วหน้า 64)

ฮะดีษที่สอง บันทึกโดยอัสติรมิซีย

((عَنْ جَابِرٍ قَالَ : حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَوْمَ خَيْبَرَ لَحُومَ

الْحُمْرِ الْإِنْسِيَّةِ وَلَحُومِ الْبَعَالِ وَكُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ وَكُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ))

ความว่า “จากญาบิรกล่าวว่า : ท่านนบีห้ามมิให้บริโภคช่วงสงครามคัยบ์ เนื้อลาบ้าน เนื้อล่อ สัตว์ร้ายที่มีเขี้ยวและนก ที่มีกรงเล็บทุกชนิด” (ฮะดีษบันทึกโดย al-Tirmidhiy, 1991 : 1478)

ฮะดีษทั้งสองระบุอย่างชัดเจนว่าท่านนบีห้ามมิให้บริโภคนกทุกชนิดที่มีกรงเล็บฮะดีษที่หนึ่งผู้รายงานคืออิบนุอับบาสส่วนฮะดีษที่สองผู้รายงานคือญาบิร และยังมีฮะดีษอีกจำนวนหนึ่งที่มีผู้รายงานอื่นจากสองท่านดังกล่าวแต่ความหมายเหมือนกัน ทำให้ทัศนะที่เห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคนกทุกชนิดที่มีกรงเล็บนั้นน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เพราะประชาชาติผู้ทรงธรรมจะไม่รวมหัวกันโกหกและผิดพลาดอย่างเด็ดขาด

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าฮาลาลบริโภคสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคม

หลักฐานจากอัลกุรอาน อายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์ อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعُمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا

مُسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุหัมมัด) ว่าฉันไม่พบว่ามีสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสโครก หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีไฉ่เป็นผู้แสวงหา และมีไฉ่ผู้ละเมิด แล้วไฉ่ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงอภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ดังกล่าวระบุว่า อาหาร 4 ประเภทเท่านั้นที่ห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สิ่งที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ๕ ขณะเชือดมัน นอกจากนั้นเป็นสิ่งอนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด รวมทั้งนกที่มีกรงเล็บ ถือตามความของอายะฮ์ดังกล่าว

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่นครมักกะฮ์ ก่อนอพยพมายัง มะดีนะฮ์ ในขณะที่บทบัญญัติการห้ามบริโภคนกที่มีกรงเล็บ เกิดขึ้นที่มะดีนะฮ์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์หลังการอพยพแล้ว จึง

เป็นบทบัญญัติที่ถือปฏิบัติกันมา ว่าการบริโภคคนที่มีกรงเล็บเป็นสิ่งต้องห้าม (al'Maqdisiy, 2001 : 11/68)

ข้อโต้แย้งที่สอง

การอ้างความรวมของอายะฮ์ดังกล่าวเพื่อยกเว้นให้บริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิด ยกเว้น 4 ประเภท ที่ถูกกล่าวไว้ในอายะฮ์ อาจใช้ได้กับสัตว์ที่ไม่มีหลักฐานห้ามไว้ แต่นกที่มีกรงเล็บมีชะดิษจำนวนมากหลายสายรายงานห้ามบริโภค จึงไม่เข้าข่ายความรวมของอายะฮ์ดังกล่าว (al'Maqdisiy, 2001 : 11/68)

ข้อโต้แย้งที่สาม

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งหลายอย่าง จากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภคจึงเป็นการแจ้งพวกเขาว่าอาหารต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น (al'Maqdisiy, 2001 : 11/68)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการพิจารณา ศึกษาหลักฐานของทั้งสองทัศนะ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทัศนะที่ห้ามการบริโภคคนที่มีกรงเล็บเป็นทัศนะที่มีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ชัดเจนถูกต้อง ตรงประเด็นและมีหลายสายรายงาน
2. อายะฮ์อัลกุรอานที่ทัศนะที่อนุมัติให้บริโภคสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บนำมาอ้างเป็นการอ้างไม่ตรงประเด็นโดยมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้

3. 2. 1. 4 สัตว์กินสิ่งสกปรก

สัตว์กินสิ่งสกปรก มีชื่อในภาษาอาหรับว่า “**ملاجه**” ญัลลาละฮ์หรือญิลลาละฮ์คือ สัตว์ทุกชนิดที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารไม่ว่าจะเป็นสัตว์ปีกหรือสัตว์ไม่มีปีก เลี้ยงลูกด้วยนมหรือด้วยสิ่งอื่น เช่น วัว แพะ ควาย ไก่ เป็ด นกและสิ่งอื่นๆ จึงได้ชื่อว่า “ญัลลาละฮ์” นักกฎหมายอิสลามมีทัศนะที่แตกต่างกันเกี่ยวกับ “ญัลลาละฮ์” ใน 3 ประเด็นหลัก คือ

ประเด็นที่หนึ่ง ข้อกำหนดการบริโภคญัลลาละฮ์

ประเด็นที่สอง ปริมาณสิ่งสกปรกที่กินแล้วจึงได้ชื่อว่า “ญัลลาละฮ์”

ประเด็นที่สาม ระยะเวลาการกักขังญัลลาละฮ์ เพื่อให้สามารถบริโภคเนื้อมันได้

ข้อกำหนดการบริโภคญัลลาละฮ์

นักกฎหมายอิสลามมีทัศนะเกี่ยวกับการบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร ออกเป็นสามทัศนะ ดังนี้

ทัศนะที่หนึ่ง ไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร ทัศนะนี้เป็นรายงานหนึ่งจากอิมามอะห์หมัด ทัศนะหนึ่งในมัซฮับอัชชาฟีอี (al-Nawawiy, 1957 : 4/304 ; al-Maqdisiy, 1962 : 3/529)

ทัศนะที่สอง การบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรก เป็นอาหารเป็นสิ่งน่ารังเกียจ ทัศนะนี้เป็นอีกรายงานหนึ่งจากอิมามอะห์หมัด ทัศนะที่ถูกต้องที่สุดในมัซฮับอัชชาฟีอีและมัซฮับหะนาฟียะฮ์ และรายงานหนึ่งในมัซฮับมาลิกีย (al-Nawawiy, 1957 : 4/304 ; al-Maqdisiy, 1962 : 3/529 ; al-Kasaniy, 1997 : 4/153)

ทัศนะที่สาม อนุญาตให้บริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารได้ เป็นทัศนะของอิมามมาลิก (al-'Hattab, 1995 : 3/229)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าฮารอมบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลัก

หลักฐานจากฮะดีษ บันทึกลงโดยอบูดาอูดและอัตติรมิซีย และอิบนุมาญะฮ์
 ((عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَاءَةِ ،

وَأَلْبَانِهَا))

ความว่า “จากอิบนุอุมร์กล่าวว่า “ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกและห้ามดื่มนมมัน (อ้างแล้วหน้า 64)

ฮะดีษอิบนุอุมร์ข้างต้นท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้บริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร ในหลักวิชากฎหมายอิสลามการห้ามที่ไม่มีหลักฐานหรือพยานแวดล้อมมาเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นแสดงว่าสิ่งที่ถูกห้ามเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาตให้กระทำ ดังนั้นการบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารจึงเป็นสิ่งที่ต้องห้าม

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลักน่ารังเกียจ

หลักฐานเชิงวินิจฉัย

ฮะดีษอิบนุอุมร์ทัศนะที่ไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารนำมาเป็นหลักฐาน คือ

((عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَاءَةِ ،

وَأَلْبَانِهَا))

ความว่า “จากอิบนุอุมร์กล่าวว่า “ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกและห้ามดื่มนมมัน” (อ้างแล้วหน้า 64)

ท่านนบี ﷺ มิได้ห้ามตัวตนของสัตว์ดังกล่าวแต่การห้ามเพราะสาเหตุสืบเนื่องภายนอกคือการกินสิ่งสกปรกเป็นอาหารอย่างมากก็แค่ทำให้เนื้อเปลี่ยนไป ซึ่งก็ได้ทำให้เนื้อดังกล่าวเป็นเนื้อต้องห้าม เหมือนกับเนื้อสัตว์ที่เชือดถูกต้องตามหลักการแต่ต่อมาเกิด เน่า เหม็น มีกลิ่น (al-Nawawiy, 1957 : 4/304 ; al-Maqdisiy, 1962 : 3/529 ; al-Hattah, 1995 : 3/229)

ข้อโต้แย้ง

อะดิฮ์อิบนุอุมร์ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร เป็นการห้ามครอบคลุมสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารทั้งหมดโดยมิได้แยกแยะสาเหตุ ดังนั้นสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารก็ไม่อนุมัติให้บริโภค และการกินสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารกับเนื้อสัตว์ที่เชือดถูกต้องตามหลักการแล้วเกิดเน่าเหม็นมีกลิ่น เป็นการกินที่ไม่เหมาะสม เพราะขัดแย้งกับตัวบทอะดิฮ์

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารได้

หลักฐานเชิงวินิจัย

ตัวตนของสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกมิได้เปลี่ยนเป็นสิ่งสกปรกเพราะอาหารนั้น แฉกเช่น อวัยวะของผู้ที่ดื่มเหล้าก็ไม่ถูกถือว่าสกปรกเพราะผลจากการดื่มเหล้า และคนกาฬโรคที่บริโภคสุกรและสิ่งต้องห้ามอื่นๆ ก็ไม่ถือว่าตัวตนเขาสกปรกเพราะสิ่งดังกล่าว เพราะมีเช่นนั้นเขาก็ต้องสกปรกตลอดไปถึงแม้ว่าเขาได้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลามและอาบน้ำชำระร่างกายตามหลักศาสนาอิสลามแล้วก็ตาม (al-Hattab, 1995 : 3/229)

ข้อโต้แย้ง

ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารเป็นการห้ามครอบคลุมสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารทั้งหมดโดยไม่ระบุสาเหตุ จึงไม่อนุมัติให้บริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารทุกชนิด และผู้ที่ดื่มเหล้า คนกาฬโรคอาหารของเขาส่วนใหญ่ก็มีไขเหล้าหรือสุกร ผิดกับญลาละฮ์ซึ่งอาหารหลักของมันเป็นสิ่งสกปรก

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการพิจารณาศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานของทั้งสามทัศนะผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่ห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารมีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุ ดังนี้

1. ปรากฏข้อห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารอย่างถูกต้องชัดเจนตามอะดิฮ์ที่รายงานโดยอิบนุอุมร์
2. หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารเป็นที่อนุมัติหรือทัศนะที่เห็นว่าน่ารังเกียจเป็นหลักฐานเชิงวินิจัยที่มีข้อโต้แย้งและเป็นโมฆะ เพราะขัดแย้งกับตัวบทอะดิฮ์ที่ห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารอย่างชัดเจน

ปริมาณสิ่งสกปรกที่สัตว์กินแล้วจึงได้ชื่อว่า “ญุลลาละฮ์”

นักกฎหมายอิสลามที่มีความเห็นว่าการบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารนั้นไม่เป็นที่อนุญาต มีความเห็นแตกต่างกันในปริมาณสิ่งสกปรกที่เมื่อสัตว์กินเข้าไปแล้วจึงได้ชื่อว่า “ญุลลาละฮ์” ออกเป็นสี่ทัศนะ ดังนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าสัตว์กินสิ่งสกปรกเพียงเล็กน้อยก็ถือว่าสัตว์นั้นเป็น “ญุลลาละฮ์” แล้ว เป็นมัซฮับมาลิกีย (al-Hattab, 1995 : 3/229)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารจำนวนมากจึงถือว่าเป็น “ญุลลาละฮ์” หากสัตว์ดังกล่าวกินสิ่งสกปรกเพียงเล็กน้อยก็ยังไม่ถือว่าเป็น “ญุลลาละฮ์” เป็นทัศนะหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลี (al-Maqdisiy, 1962 : 3/529)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าสัตว์ที่ได้ชื่อว่า “ญุลลาละฮ์” คือสัตว์ที่อาหารส่วนใหญ่ของมันคือสิ่งสกปรก เป็นมัซฮับฮัมบะลี มัซฮับฮันฟีและทัศนะหนึ่งในมัซฮับชาฟีอีย (al-Maqdisiy, 1962 : 3/529 ; al-Kasanniy, 1997 : 5/39 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/28)

ทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่ากลืนเป็นบรรทัดฐานหลักในการให้ชื่อสัตว์ว่าเป็น “ญุลลาละฮ์” หากสัตว์กินสิ่งสกปรกแล้วทำให้กลืนตัวหรือเหงื่อของสัตว์มีกลิ่นเหม็นสกปรกก็ถือว่าสัตว์นั้นเป็น “ญุลลาละฮ์” เป็นทัศนะที่ถูกต้องในมัซฮับชาฟีอีย (al-Nawawiy, 1996 : 9/28)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าสัตว์กินสิ่งสกปรกเพียงเล็กน้อยก็ถือว่าสัตว์นั้นเป็น “ญุลลาละฮ์” แล้ว

หลักฐานจากอะดิษบันติกโดยอบูดาอุดและอัคริมิซียและอิบนุมาญะฮ

((عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَالَةِ ،

وَأَلْبَانِهَا))

ความว่า “จากอิบนุอุมร์กล่าวว่า “ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกและห้ามดื่มนมมัน” (อ้างแล้วหน้า 64)

อะดิษดังกล่าว และอะดิษอื่นๆ ที่ความหมายเหมือนกันนี้ ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารโดยมิได้ระบุปริมาณว่ามากหรือน้อย ดังนั้นสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเพียงเล็กน้อยก็เข้าร่วมในชื่อสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารด้วยจึงไม่อนุมัติให้บริโภคสัตว์ดังกล่าว

ข้อโต้แย้ง

คำว่า “ญุลลาละฮ์” ในอะดิษเป็นคำที่แสดงว่าการกินสิ่งสกปรกเป็นจำนวนมาก (ศิมฮฺ มุบาละฮฺ) ซึ่งการกินจำนวนเล็กน้อยมิได้ถูกหมายรวมในคำดังกล่าว ดังนั้นสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกจำนวนเล็กน้อยจึงยังมิได้ชื่อว่า “ญุลลาละฮ์” (al-'Maqdisiy, 1962 : 3/529)

หลักฐานเชิงวินิจัย

ศาสนาอิสลามห้ามดื่มเหล้าไม่ว่าจะดื่มปริมาณมากหรือน้อย เพราะทั้งหมดก็ได้ชื่อว่า “เหล้า” เช่นกันสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารไม่ว่าปริมาณมากหรือน้อยก็ได้ชื่อว่า “ญัลลาละฮ์” เหมือนกัน ดังนั้นจึงไม่อนุมัติให้บริโภคน้ำ (al-'Hattab, 1995 : 3/229)

ข้อโต้แย้ง

เหล้าเป็นสิ่งสกปรกในตัวตนของมันเองแต่เดิมอัลลอฮ์ ﷻ และนบี ﷺ ก็ห้ามการดื่มเหล้าในทุกๆปริมาณ ในขณะที่คำว่า “ญัลลาละฮ์” บ่งชี้ถึงปริมาณที่เป็นจำนวนมาก ปริมาณเล็กน้อยจึงไม่เข้าข่ายดังกล่าว (al-'Maqdisiy, 1962 : 3/529)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารจำนวนมากจึงถือว่าเป็น “ญัลลาละฮ์”

หลักฐานเชิงวินิจัย

อะดิษที่ท่านนบี ﷺ ห้ามการบริโภคน้ำ “ญัลลาละฮ์” ท่านนบี ﷺ ใช้คำหรือสำนวนที่แสดงว่าทำเป็นประจำจำนวนมาก (ศ็อลฮุมบาละฮอฮ์) ดังนั้นเมื่อสัตว์กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารในปริมาณมากก็ถือว่าเป็น “ญัลลาละฮ์” และในขณะเดียวกัน มีข้อกำหนดบทบัญญัติในอิสลามหลายๆอย่างที่ถูกผ่อนผัน อนุโลมในกรณีที่มีปริมาณหรือจำนวนน้อย (al-'Maqdisiy, 1962 : 3/529)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าสัตว์ที่ได้ชื่อว่า “ญัลลาละฮ์” คือสัตว์ที่อาหารส่วนใหญ่ของมันคือสิ่งสกปรก

หลักฐานจากอะดิษ บันทึกลงโดยอบูดาอูดและอัตติรมิซีย์และอิบนุมาญะฮ์

((عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَالَةِ،

وَأَلْبَانِيَا))

ความว่า “จากอิบนุอุมร์กล่าววว่า “ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกและห้ามดื่มมนมน” (อ้างแล้วหน้า 64)

อะดิษอิบนุอุมร์ข้างต้นและอะดิษอื่นๆ ที่ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารท่านนบี ﷺ ใช้คำว่า “ญัลลาละฮ์” เป็นศ็อลฮุมบาละฮอฮ์หมายถึงสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารในปริมาณ จำนวนมากๆ เป็นประจำหรือบ่อยครั้ง จึงได้ชื่อว่า “ญัลลาละฮ์” ตามสำนวนอะดิษ

หลักฐานเชิงวินิจัย

เนื้อของสัตว์จะเป็นผลมาจากอาหารที่มันกินเข้าไป เมื่อสัตว์กินสิ่งสกปรกจำนวนมาก เนื้อของมันก็จะเปลี่ยนเป็นเนื้อสกปรกเหมือนอาหารที่มันกิน (al-'Kasaniy, 1997 : 5/39)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่ากลืนเป็นบรรทัดฐานหลักในการให้ชื่อสัตว์ว่าเป็น “ญัลลาละฮ์” หากสัตว์กินสิ่งสกปรกแล้วทำให้กลืนตัวหรือเหงื่อของสัตว์มีกลิ่นเหม็น สกปรกก็ถือว่าสัตว์นั้นเป็น “ญัลลาละฮ์”

หลักฐานเชิงวินิจัย

กลืนเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งถึงอิทธิพลหรือผลกระทบจากอาหารที่สัตว์กินเข้าไป ถ้าสัตว์กินสิ่งสกปรก แล้วยังไม่มีการกลืนเหม็นกลืนสกปรก แสดงว่าเนื้อสัตว์ดังกล่าวยังไม่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งสกปรกนั้น หากปรากฏว่าเนื้อหรือกลืนตัวมีกลิ่นเหม็น สกปรกตั้งข้อสังเกตได้ว่าสัตว์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งสกปรกนั้นจนเกิดการเปลี่ยนแปลงของกลิ่นเนื้อตัวหรือเหงื่อกลายเป็นสิ่งสกปรก (al-'Nawawiy, 1996 : 9/28)

ข้อโต้แย้ง

การยึดเอากลิ่นเป็นบรรทัดฐานในการให้ชื่อสัตว์ว่าเป็นสัตว์กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหรือไม่เป็นเพียงการคาดการณ์ที่ไม่มีตัวบ่งชี้รองรับซึ่งการคาดการณ์ดังกล่าวอาจถูกหรือผิด จึงเอามาเป็นบรรทัดฐานหลักฐานไม่ได้ กอปรกับเนื้อของสัตว์แต่ละชนิดมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งสกปรกต่างกัน การเปลี่ยนแปลง ของเนื้อสัตว์แต่ละชนิด ช้า เร็ว มาก น้อยจึงแตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่สามารถเอามาเป็นบรรทัดฐานได้ (al-'Maqdisiy, 1962 : 3/531)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบ หลักฐานของแต่ละทัศนะ ผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่กล่าวว่า “ญัลลาละฮ์” คือสัตว์ที่อาหารส่วนใหญ่ของมันคือสิ่งสกปรกเนื่องจากสาเหตุ ดังนี้

1. ทัศนะอื่นๆ ใช้หลักฐานเชิงวินิจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละทัศนะก็ไม่สอดคล้องกับตัวบทชะรีعเกี่ยวกับ “ญัลลาละฮ์”
2. คำว่า “ญัลลาละฮ์” ตามชะรีعฮิบนุอุมร์เป็น “ศิฆอฮุมบาละฆอฮ์” ที่แสดงว่าเป็นการกินอาหารสกปรกเป็นจำนวนมากเป็นประจำ

ระยะเวลาการกักขังญัลลาละฮ์

นักกฎหมายอิสลามที่มีความเห็นว่าการบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลักหรืออาหารส่วนใหญ่ของมันนั้นไม่เป็นที่อนุมัติ มีความเห็นตรงกันว่าหากการกักขังสัตว์ดังกล่าวไว้ไม่ให้กินสิ่งสกปรกสามารถทำให้สัตว์นั้นเป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ แต่ท่านเหล่านั้นก็ความเห็นแตกต่างกัน ในระยะเวลาการกักขังที่ทำให้สัตว์ดังกล่าวเป็นที่อนุญาตให้บริโภคได้โดยสามารถสรุปทัศนะเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวได้ ดังนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มัซฮับฮาฟิซียะและรายงานหนึ่งในมัซฮับฮะนะฟียะ มีความเห็นว่าไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนในการกักขัง โดยที่เมื่อใดที่กลิ่น ร่องรอยสิ่งสกปรกนั้นหายไปจากตัวสัตว์สัตว์ดังกล่าวก็เป็นที่อนุญาตให้บริโภคได้ (al-Kasaniy, 1997 : 5/40 ; al-Nawawiy, 1996 : 5/28)

ทัศนะที่สอง รายงานหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลีย มีความเห็นว่าระยะเวลาการกักขังสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลักมีกำหนด 3 วันจึงสามารถบริโภคสัตว์ดังกล่าวได้ (al-Maqdisiy, 1962 : 3/530)

ทัศนะที่สาม อีกรายงานหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลียมีความเห็นว่าไก่อควรกักขัง 3 วัน (al-Kasaniy, 1997 : 5/40)

ทัศนะที่สี่ อีกรายงานหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลียมีความเห็นว่าไก่ต้องกักขัง 3 วัน แพะ แกะ 7 วัน สัตว์อื่นๆ 40 วัน (al-Maqdisiy, 1962 : 3/530)

ทัศนะที่ห้า อีกรายงานหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลียมีความเห็นว่าไก่อกักขัง 3 วัน แพะ 4 วัน อุฐ วัว 10 วัน (IbnAbidin, 1997 : 5/217)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการเปรียบเทียบทัศนะต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่มีน้ำหนักมากที่สุดคือ ทัศนะที่มีความเห็นว่าไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน ตายตัวในการกักขังสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลัก โดยที่เมื่อใดที่กลิ่นร่ายของสิ่งสกปรกนั้นหายไปจากสัตว์ สัตว์ดังกล่าวก็เป็นอันอนุญาตให้บริโภคได้ เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ไม่มีหลักฐานจากอัลกุรอานหรือฮะดีษกำหนดเวลาที่แน่นอนในการกักขังสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร

2. ธรรมชาติของสัตว์แต่ละชนิดมีการตอบสนองและการคงอยู่ของอาหารในกระเพาะอาหารแตกต่างกัน ในขณะที่จุดประสงค์ของการกักขังสัตว์เพื่อให้กลิ่นร่ายของสิ่งสกปรกหายไปจากตัวสัตว์ ดังนั้นเมื่อใดที่สิ่งสกปรกหายไปจากตัวสัตว์ก็เป็นอันอนุมัติให้บริโภคสัตว์ดังกล่าวได้

3. 2. 1. 5 สัตว์นารังเกียจ

อิสลามอนุมัติให้บริโภคอาหารที่มีคุณค่าและห้ามบริโภคอาหารที่เลว นารังเกียจมีโทษ โดยที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 157 ซูเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَاَلَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามเราะสูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำให้สิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนัก

ของพวกเขาและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

อาหารที่เลวนำรังเกียจนั้นแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

ประเภทที่หนึ่ง อาหารที่เลว นำรังเกียจด้วยตัวตนเดิมของมัน เช่น สัตว์ที่ตายเอง ซากสัตว์ เลือด สุกร

ประเภทที่สอง อาหารที่เลว นำรังเกียจเพราะการได้มาของอาหารผิดหลักศาสนาหรือกฎหมายบ้านเมือง เช่น อาหารที่ได้มาด้วยการขโมย ปล้น ชิง วิ่งราว หรือด้วยวิธีการผิดๆทั้งหลาย

มีอาหารบางชนิดรวมทั้งอาหารประเภทสัตว์ที่ไม่มีตัวบ่งชี้ว่าเป็นอาหารที่ดี อนุมัติให้บริโภคหรือเป็นอาหารที่เลว นำรังเกียจห้ามบริโภค ในส่วนของสัตว์เองนักกฎหมายอิสลามมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับบรรทัดฐานที่จะใช้ในการพิจารณาว่าสัตว์ชนิดไหนเป็นสัตว์ที่ดีอนุมัติให้บริโภค และสัตว์ชนิดไหนเป็นสัตว์ที่เลว นำรังเกียจไม่อนุญาตให้บริโภค โดยสามารถสรุปความเห็นในประเด็นดังกล่าวได้เป็น 2 ทศนะใหญ่ๆ ดังนี้

ทศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่า บรรทัดฐานการกำหนดว่าสัตว์ชนิดไหนมีคุณค่า อนุมัติให้บริโภคและสัตว์ชนิดไหนเลวนำรังเกียจ ไม่อนุญาตให้บริโภคถือตามการพิจารณาของชาวอาหรับ เป็นทศนะของมัซฮับฮะนะฟี มัซฮับชาฟีอี มัซฮับฮัมบะลี (Ibn Abidin, 1997 : 5/194 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/25 ; Ibn Qudamah, 1992 : 11/64)

โดยมัซฮับชาฟีอีมีความเห็นว่าชาวอาหรับที่จะใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาเป็นเกณฑ์ คือชาวอาหรับที่อาศัยอยู่ในเมืองมีฐานะดีและสภาพบ้านเมืองอยู่ในภาวะอุดมสมบูรณ์

ในขณะที่มัซฮับฮัมบะลีมีความเห็นว่าชาวอาหรับที่จะใช้เป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาเป็นเกณฑ์คือชาวอาหรับที่อาศัยอยู่ในเมืองแถบแคว้นหิญาซคือเมืองมักกะฮฺ มะดีนะฮฺ และญิดดะฮฺ

ทศนะที่สอง มีความเห็นว่าสิ่งดีๆคือสิ่งที่อนุมัติให้บริโภค สิ่งที่เลวนำรังเกียจคือสิ่งต้องห้ามโดยการอนุมัติพิจารณาตามการดี มีคุณค่า ประโยชน์ การไม่อนุมัติพิจารณาตามความนำรังเกียจและโทษของตัวตนของสัตว์นั้นๆ ทั้งนี้ไม่ใช่ว่าการพิจารณาของชาวอาหรับหรือมนุษย์ผู้ใดเป็นเกณฑ์ตัดสิน เป็นทศนะของมัซฮับมาลิกียะฮ์และอิบนุกะอิมียะฮ์ (al-Qurtubiy, 1996 : 7/300 ; Ibn Taimiah, 2002 : 17/148)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่า บรรทัดฐานการกำหนดว่าสัตว์ชนิดไหนดีมีคุณค่าอนุมัติให้บริโภคและสัตว์ชนิดไหนเลวน่ารังเกียจ ไม่อนุญาตให้บริโภคถือตามการพิจารณาของชาวอาหรับ เป็นทัศนะของมัซฮับฮนะฟี มัซฮับชาฟีอี มัซฮับฮัมบะลี

หลักฐานจากอัลกุรอานในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามเราะสูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัล-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขาไม่ให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดปล่อยออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

สิ่งดี ๆ ในอายะฮ์ดังกล่าวมิใช่หมายถึงสิ่งอนุมัติ เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจะเป็นการซ้ำซ้อนที่ยังมิได้อธิบายความ แต่ทว่าความหมายสิ่งที่ดี ๆ ในอายะฮ์ดังกล่าวคือสิ่งที่ชาวอาหรับเห็นว่าดีและสิ่งที่เลวคือสิ่งที่ชาวอาหรับเห็นว่าไม่ดี น่ารังเกียจ

ข้อโต้แย้ง

ตามความของอายะฮ์ดังกล่าว (...และจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขาซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย...) เป็นการบอกเล่าแจ้งข่าวจากอัลลอฮ์ ﷻ ว่าท่านนบี ﷺ จะทำอย่างไรในอายะฮ์ ซึ่งปรากฏว่า หลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ก็อนุมัติสิ่งดี ๆ และห้ามสิ่งเลว น่ารังเกียจ เช่นท่านห้าม บริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว นกที่มีกรงเล็บ หรือสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลักเป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากประโยคในอายะฮ์ดังกล่าวเป็นประโยคบอกเล่า (Ibn Taimiyah, 2002 : 17/148 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/25)

หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่หนึ่ง

อัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับและถูกประทานลงมาท่ามกลางชาวอาหรับดังนั้นพวกเขาย่อมรู้ความหมาย และเจตนารมณ์ของอายะฮ์ดียิ่งและมากกว่าผู้อื่นจึงถือการพิจารณาของพวกเขาเป็นเกณฑ์

หลักฐานเชิงวินิจัยที่สอง

ชาวอาหรับเป็นชนแห่งความสมดุล ไม่หมกมุ่นอยู่กับสิ่งสกปรก เลwnำรังเกียจ และไม่คร่ำครึจนปฏิเสธความอุดมสมบูรณ์อันนำไปสู่การจำกัดอาหารการกินของมนุษย์โดยไม่จำเป็น (al-Nawawiy, 1996 : 9/25)

ข้อโต้แย้ง

การถือเอาพิจารณาญาณของชาวอาหรับเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าสัตว์ชนิดใดดีหรือเลวเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเสมอไป เพราะชาวอาหรับส่วนหนึ่งก็นิยมบริโภคสิ่งที่เป็นพิษภัยต่อสุขภาพแม้กระทั่งส่วนหนึ่งที่เป็นโรคก็ยังคงบริโภคสิ่งที่แพทย์ห้ามบริโภคเพื่อลดความรุนแรงหรือการกำเริบของโรคนั้น อาหรับสมัยก่อนนิยมกินเลือด กินสัตว์ตายเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม ชาวกูเรซซึ่งเป็นเผ่าของท่านนบี ﷺ ก็นิยมบริโภคอาหารบางชนิดที่เป็นที่ต้องห้ามในอิสลาม และก็ยังรังเกียจอาหารบางชนิดที่อิสลามอนุญาตให้บริโภค

ท่านนบี ﷺ เองซึ่งเป็นชาวอาหรับตระกูลกูเรซก็ไม่ได้ใช้ความรู้สึกของตนเองในการห้ามบริโภคอาหารบางชนิด มีบันทึกในหนังสือฮะดีษของอัลบุคอรี มุสลิม และนักบันทึกฮะดีษท่านอื่นๆ ว่าเคยมีคนนำเนื้อกบ (ซึ่งปะทานุกรมอาหรับ-ไทยให้ความหมายว่าแยะเลทราย) มาให้ท่านนบี ﷺ บริโภคแต่ท่านปฏิเสธ จึงมีผู้ถามท่านว่ากบเป็นสิ่งที่ต้องห้ามบริโภคหรือท่านนบี ﷺ ท่านตอบว่า มิใช่อย่างนั้น แต่เพราะมันไม่มีที่ท้องถื่นของฉันฉันจึงรู้สึกรังเกียจมัน และปรากฏว่ามีสาวกของท่านนบี ﷺ บริโภคแยะดังกล่าวต่อหน้าท่านท่านก็ได้ห้ามปรามแต่ประการใด ประกอบกับไม่มีรายงานว่าท่านนบี ﷺ และบรรดาสาวกของท่านใช้บรรทัดฐานความรู้สึกของตนเองในการอนุญาตหรือห้ามบริโภคสัตว์ชนิดใดเป็นการเฉพาะเลย (IbnTaimiyah, 2002 : 17/178)

หลักฐานเชิงวินิจัยที่สาม

หากจะใช้พิจารณาญาณของมนุษย์ทั้งหมดเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าสัตว์ชนิดไหนดีหรือสัตว์ชนิดไหนเลวเพื่อเป็นบรรทัดฐานของการอนุมัติหรือห้ามบริโภคสัตว์จะทำให้เกิดข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามที่แตกต่างกันอย่างมากมาย เพราะต่างคนต่างความคิดต่างความรู้สึก ต่างความคุ้นชิน ดังนั้นการถือเอาพิจารณาญาณชาวอาหรับเป็นบรรทัดฐานในสิ่งดังกล่าว จะนำมาซึ่งความเป็นเอกภาพของข้อกำหนดบทบัญญัติ (al-Nawawiy, 1996 : 9/26)

ข้อโต้แย้ง

ชาวอาหรับเองก็มีความคิด ความรู้สึก ความคุ้นชินที่แตกต่างกัน และมีปรากฏว่า ชาวอาหรับก็นิยมบริโภคอาหารหลายชนิดที่เป็นที่ต้องห้าม และปฏิเสธที่จะบริโภคอาหารหลายชนิดที่เป็นที่อนุมัติในอิสลามตามที่กล่าวไว้ในข้อโต้แย้งหลักฐานเชิงวินิจัยที่สอง

ประกอบกับอาหรับเป็นเพียงส่วนหนึ่งหรือกล่าวได้ว่าเป็นเพียงส่วนน้อยของประชากรโลก มีสัตว์จำนวนมากมายหลายชนิดที่ไม่มีปรากฏในแถบอาหรับ หากถือเอาพิจารณาญาณของชาวอาหรับเป็นเกณฑ์ ตัดสินจะทำให้การพิจารณาไม่ครอบคลุมไม่หลากหลาย อาจจะนำไปสู่การสร้างอคติคับแคบให้มนุษย์หรือการเปิดอิสระเสรีอย่างไร้ขอบเขตในด้านอาหารได้ (IbnTaimiyah, 2002 : 17/179)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสิ่งดีๆคือสิ่งที่อนุมัติให้บริโภค สิ่งที่เลวร้ายถึงภัยคือสิ่งต้องห้ามโดยการอนุมัติพิจารณาตามการดี มีคุณค่า ประโยชน์ การไม่อนุมัติพิจารณาตามความน่ารังเกียจและโทษของตัวตนของสัตว์นั้นๆ ทั้งนี้ไม่ใช่การพิจารณาของชาวอาหรับหรือมนุษย์ผู้ใดเป็นเกณฑ์ตัดสิน

หลักฐานจากอัลกุรอานที่หนึ่งในอายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์ อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعُمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า“จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่าในสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสมน หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีใช้เป็นผู้แสวงหา และมีใช้ผู้ละเมิด แล้วไซ้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงอภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ดังกล่าวระบุว่าการอาหาร 4 ประเภทเท่านั้นที่ห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ขณะเชือด นอกจากนั้นเป็นสิ่งอนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด จึงไม่จำเป็นต้องใช้พิจารณาญาณของผู้ใดเป็นเกณฑ์ในการอนุมัติหรือห้ามบริโภคสัตว์ชนิดใดอีก

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่นครมักกะฮ์ก่อนการอพยพมายังมะดีนะฮ์ถือเป็นความรวมเท่านั้น เพราะหลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ได้ห้ามไม่ให้บริโภคสัตว์บางชนิด เช่น ลาบ้าน สัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว นกที่มีกรงเล็บ เป็นต้น สัตว์เหล่านี้จึงถือว่าเป็นข้อระบุเจาะจง ยกเว้นส่วนหนึ่งจากความรวมของอายะฮ์ดังกล่าว (al-'Maqdisiy, 1992 : 11/64)

ข้อโต้แย้งที่สอง

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งหลายอย่างจากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภค อายะฮ์ดังกล่าวจึงเป็นการแจ้ง

แก่พวกเขาว่าอาหารต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น แต่ต่อมาก็มีการห้ามบริโภคอาหารบางชนิดเพิ่มเติม เช่น ตัวอย่างตามข้อโต้แย้งที่หนึ่ง (al-'Maqdisiy, 1992 : 11/64)

หลักฐานจากอัลกุรอานที่สองในอายะฮ์ที่ 4 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَرِيعٌ الْحِسَابِ ﴾ (المائدة : 4)

ความว่า “เขาเหล่านั้นจะถามเจ้าว่า มีอะไรบ้างที่ถูกอนุมัติแก่พวกเขา จงกล่าวเถิด ที่ถูกอนุมัติแก่พวกเขานั้นคือสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และบรรดาสัตว์สำหรับล่าเนื้อที่พวกเจ้าฝึกสอนมัน พวกเจ้าจงบริโภคจากสิ่งที่มันจับมาให้แก่พวกเจ้า และจงกล่าวพระนามของอัลลอฮ์บนมันเสียก่อน และจงกลัวเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรวดเร็วในการชำระสอบสวน”

หากความหมายของคำว่าสิ่งดี ๆ (อัญมณียิบาต) คือสิ่งที่อนุมัติ ประโยคในอายะฮ์ดังกล่าวก็ไม่มีประโยชน์เพิ่มเติมอันใด แต่เป็นความซ้ำซ้อนกับต้นอายะฮ์จึงเป็นที่ทราบได้ว่าสิ่งดี และสิ่งเลวเป็นลักษณะที่อยู่ในตัวตนของสรรพสิ่งตามอายะฮ์ดังกล่าว และมีชียัดเอาความชอบพอของมนุษย์เป็นเกณฑ์ตัดสินความดีความเลวของอาหาร เนื่องจากมีมนุษย์จำนวนไม่น้อยเฝ้าตร้อยกับการบริโภคอาหารที่เป็นพิษเป็นภัยหรืออาหารที่หมิ่นห้ามสำหรับคนใช้

หลักฐานจากอัลกุรอานที่สาม

อายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอ์รอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามเราะสูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา ถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขาและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ เขาเหล่านั้นแหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

อายะฮ์ข้างต้นเป็นการบอกเล่าแจ้งข่าวจากอัลลอฮ์ ﷻ ว่าท่านนบี ﷺ จะอนุมัติสิ่งดีๆ และห้ามสิ่งเลวทั้งหลาย ซึ่งปรากฏว่าหลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ก็อนุมัติสิ่งดีๆ และห้ามสิ่งเลวน่ารังเกียจมากมายหลายอย่าง เช่น ห้ามบริโภคสัตว์ร้ายมีเขี้ยว นกที่มีกรงเล็บ หรือสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร เป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่นอกเหนือจากที่อัลกุรอานและฮะดีษห้ามไว้ก็เป็นที่อนุญาตให้บริโภคได้ทั้งหมดโดยไม่จำเป็นต้องถือเอาพิจารณาอนุญาตของมนุษย์ผู้ใดมาเป็นเกณฑ์ตัดสินอีก

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ أَنَّهُ دَخَلَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتَ مَيْمُونَةَ فَأَتَانِي بِضَبٍّ مَخْنُوزٍ فَأَهْوَى إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَدِهِ فَقَالَ بَعْضُ التَّسْوَةِ أَخْبِرُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا يُرِيدُ أَنْ يَأْكُلَ فَقَالُوا هُوَ ضَبٌّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَرَفَعَ يَدَهُ فَقُلْتُ أَحْرَامٌ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ لَا وَلَكِنْ لَمْ يَكُنْ بِأَرْضِ قَوْمِي فَأَجِدُنِي أَعَافُهُ قَالَ خَالِدٌ فَاجْتَرَرْتُهُ فَأَكَلْتُهُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْظُرُ))

ความว่า “จาก अबดุลลอฮฺบุตรของ अबบาส จากคอลิดบุตรของอัลวะลีด คอลิดได้ไปบ้านของมัยมูนะฮ์⁴⁰ กับท่านนบีแล้วมีคนเอาฎอบอย่าง (แย้ทะเลทราย) มาให้กิน ท่านนบีก็ยื่นมือเพื่อจะเอามันมากิน มีหญิงบางคนกล่าวขึ้นว่า : จงบอกท่านนบีว่าสิ่งที่ท่านกำลังจะกินเป็นอะไร พวกเขาก็ตกใจว่า : มันเป็นฎอบ ท่านนบีจึงผละมือออกไม่หยิบมันมากิน ฉันทัน (คอลิด) จึงกล่าวว่า : มันเป็นสิ่งฮาลาลบริโภค หรือท่านนบี? ท่านกล่าวว่า : มิใช่เช่นนั้นหรอก แต่มันไม่มีที่ท้องถื่นของฉันฉันจึงขยะแขยงมัน. คอลิดกล่าวว่า : แล้วฉันก็ผืนเคี้ยวกินมันโดยท่านนบีมองดูอยู่” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhari,2002 : 5536 ; และ Muslim,1995 : 5034)

ในฮะดีษดังกล่าวท่านนบี ﷺ ขยะแขยงและไม่บริโภคแย้ทะเลทราย เพราะมันเป็นสิ่งแปลก ไม่มีที่บ้านเมืองของท่าน แต่ท่านก็ได้ห้ามบริโภคมัน บ่งชี้ว่าท่านนบี ﷺ เองก็ได้ถือเอาบรรทัดฐานความรู้สึของท่านเป็นเกณฑ์ในการอนุญาตสิ่งดีๆ หรือห้ามบริโภคสิ่งเลวๆต่างๆ และการไม่คุ้นชิน หรือขยะแขยงสัตว์ต่างถิ่นก็ได้เป็นเหตุผลของการห้ามบริโภคสัตว์ดังกล่าวเช่นกัน

หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่หนึ่ง

ไม่มีรายงานว่าท่านนบี ﷺ หรือบรรดาสาวกของท่านอนุญาตให้กินสัตว์หนึ่งสัตว์ใดเพราะอาหารับกินอาหารับชอบ และเช่นกันไม่มีปรากฏว่าท่านนบี ﷺ หรือบรรดาสาวกของท่านห้าบริโภคสัตว์หนึ่งสัตว์ใดเพราะอาหารับรังเกียจขยะแขยงไม่คุ้นชิน (Ibn Taimiyah, 2002 : 17/180)

⁴⁰ คือมัยมูนะฮ์บุตรของอัลหาริษอัลฮิลาลียะฮ์อัลอามิรียะฮ์ เกิดก่อนการอพยพมายังมะดีนะฮ์ เป็นภรรยาคนสุดท้ายของท่านนบี เสียชีวิตปี ฮ. ศ. 51 (Ibn al-’Athir, 1987 : 3/53)

หลักฐานเชิงวินิจัยที่สอง

การใช้พิจารณาณของมนุษย์เป็นเกณฑ์ ตัดสินว่าสัตว์ชนิดไหนดี หรือสัตว์ชนิดไหนเลวเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการอนุมัติหรือห้ามบริโภคสัตว์จะทำให้เกิดข้อกำหนดคหบัญญัติอิสลามที่แตกต่างกันอย่างมากมายไร้เอกภาพ เพราะต่างคนต่างความคิด ต่างความรู้สึก ต่างความคุ้นชิน ต่างความนิยม ในขณะที่การถือตามสิ่งที่อัลกุรอานหรืออะดิษระบุไว้จะมีความเป็นเอกภาพในทัศนะและการปฏิบัติ (Ibn Taimiyah, 2002 : 17/180)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสองผู้วิจัยมีความเห็นว่าทัศนะที่สองซึ่งมีความเห็นว่าสิ่งดีคือสิ่งที่อนุมัติให้บริโภคสิ่งที่เลวน่ารังเกียจคือสิ่งต้องห้ามตามอัลกุรอานและอะดิษ โดยไม่ใช้การพิจารณาณของมนุษย์คนใดทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่หนึ่งซึ่งเห็นว่าสัตว์ดีที่อนุมัติให้บริโภคและสัตว์เลวน่ารังเกียจ ไม่อนุมัติให้บริโภคนั้นให้ถือตามการพิจารณาของชาวอาหรับเป็นหลักฐานที่ยังมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้
2. หลักฐานของทัศนะที่สองที่ให้ถือตามอัลกุรอานและอะดิษโดยไม่ใช้การพิจารณาณของมนุษย์คนใดเป็นหลักฐานที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและมีเอกภาพมากกว่า
3. มัชฮับในทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นแตกต่างกันว่าจะถือตามอาหรับแถบไหนเป็นบรรทัดฐาน และยังมีเห็นแตกต่างกันในสัตว์บางชนิดเช่น หนูตะเภา เม่น ว่าเป็นสัตว์เลวน่ารังเกียจหรือไม่ ซึ่งความเห็นแตกต่างในประเด็นเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความอ่อนแอของหลักการพิจารณาสัตว์ดีสัตว์เลว ตามความรู้สึกนึกคิดหรือรสนิยมของมนุษย์

3. 2. 1. 6 สัตว์ที่ถูกสั่งให้ฆ่าและสัตว์ที่ห้ามฆ่า

มีสัตว์บางชนิดอนุญาตหรือถูกสั่งให้ฆ่าในศาสนาอิสลามเช่น งู แมงป่อง หนูหมา อีกา เหยี่ยว จิ้งจก ตั๊กแตน ดังในอะดิษบันทึกโดยมุสลิม และอิบนุมาญะฮ์

((عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : حُمْسٌ

فَوَاسِقٌ يُقْتَلْنَ فِي الْحِلِّ وَالْحَرَمِ : الْحَبْيَةُ وَالْغُرَابُ الْأَبْقَعُ وَالْفَأْرَةُ وَالْكَلْبُ الْعُقُورُ وَالْخَدَايَا))

ความว่า “ท่านหญิงอาอิชะฮ์กล่าวว่า : ท่านนบีมูฮัมหมัดกล่าวว่า : สัตว์เลวห้าชนิดถูกฆ่าในเขตอนุญาตและเขตหวงห้าม : งู อีกา หนู หมา เหยี่ยว” (อะดิษบันทึกโดย Muslim, 1995 : 2862 ; และ Ibn Majah, 1996 : 3087)

อะดิษบันทึกโดยบุคอรี และมุสลิม

((عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ، يُفْتَلَنُ فِي الْحَرَمِ : الْغُرَابُ، وَالْحِدَاةُ، وَالْعُقْرُبُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ الْعُمُورُ))

ความว่า “จากท่านหญิงอาอิชะฮ์ แท้จริงท่านนบีกกล่าวว่า : มีสัตว์เลื้อยห้านชนิด ถูกฆ่าในเขตหวงห้าม : อีกา เหยี่ยว แมงป่อง หนู หมา” (อะดิษบันทึกโดย al-’ Bukhari,2002 : 1828 ; และ Muslim,1995 : 2863)

อะดิษ บันทึกโดยมุสลิมและอิบนุมะญะฮ์

((عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ : أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَتْلِ الْوَزَغِ وَسَمَاءِ فُؤَيْسًا))

ความว่า “จากสะอูดบินอบีวักกาศ⁴¹ แท้จริงท่านนบีสั่งให้ฆ่าจิ้งจก ตุ๊กแก และท่านให้เชื่อมั่นว่า : ไอ้เลื้อยเล็ก” (อะดิษบันทึกโดย Muslim,1995 : 5844 ; และ Ibn Majah,1996 : 3230)

และเช่นกันมีสัตว์บางชนิดเช่นกันที่ห้ามมิให้ฆ่า เช่น มด ผึ้ง นกหัวขวาน เหยี่ยวเล็ก กบ ดังในอะดิษบันทึกโดยอบูดาวูดและอิบนุมาญะฮ์

((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ قَتْلِ أَرْبَعٍ مِنَ الدَّوَابِّ النَّمْلَةَ وَالنَّحْلَةَ وَالْهُذُودَ وَالصُّرَدَ))

ความว่า “จากอิบนุอับบาสกล่าวว่า : ท่านนบิห้ามฆ่าสัตว์สี่ชนิด : มด ผึ้ง นกหัวขวาน และเหยี่ยวแดง” (อะดิษบันทึกโดย Abu Dawud,1991 : 5267 ; และ Ibn Majah,1996 : 3224)⁴²

อะดิษบันทึกโดยอบูดาวูดและอันนะสาอีย

((عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ : أَنَّ طَبِيْبًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ضِفْدَعٍ يَجْعَلُهَا فِي دَوَاءٍ ، فَنَهَاَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِهَا))

⁴¹ คือสะอูดบุตรของมาลิก กุรอซียะฮ์เป็นคนที่เข้ารับอิสลาม เป็น 1 ใน 6 ของสภาที่ปรึกษา และ 1 ใน 10 ของผู้ที่ถูกแต่งตั้งว่าเข้าสวรรค์โดยไม่ต้องสืบสวน เสียชีวิต ที่มะดีนะฮ์ ปีฮ. ศ. 55 (Ibn al-’Athir, 1987 : 2/452)

⁴² อะดิษระดับเศาะฮี้ฮ์ (al-’Albaniy, 2002 : 8/122)

ความว่า “จากอับดุลเราะหมานบุตรของอุษมาน⁴³กล่าวว่า : มีหมอคณหนึ่ง
ถามท่านนบีถึงการเอากบทำยา ท่านนบีจึงห้ามฆ่ามัน” (อะดิษบันทีกโดย Abu Dawud, 1991 : 5267
; และ al-Nasa’i, 1994 : 4363)⁴⁴

จากหลักฐานการอนุญาตหรือสั่งให้ฆ่าและการห้ามมิให้ฆ่าสัตว์บางชนิดนัก
กฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันว่าการสั่งให้ฆ่าและการห้ามมิให้ฆ่าสัตว์บางชนิดเป็นหลักฐาน
การห้ามบริโภคสัตว์ดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งสามารถสรุปความเห็นของนักกฎหมายอิสลามได้สองทัศนะ
ดังต่อไปนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการสั่งให้ฆ่าและการห้ามมิให้ฆ่าสัตว์ เป็นหลักฐาน
ของการห้ามบริโภคสัตว์ดังกล่าวเป็นทัศนะของมัซฮับฮาฟิฮีย และรายงานหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลีย (al-
Nawawiy, 1992 : 3/272 ; al-Mardawiy, 1997 : 10/361)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการสั่งให้ฆ่าและการห้ามมิให้ฆ่าสัตว์มิได้เป็น
หลักฐานของการห้ามบริโภคสัตว์ดังกล่าวแต่อย่างใด เป็นทัศนะของรายงานหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลีย
(al-Mardawiy, 1997 : 10/361)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการสั่งให้ฆ่าและการห้าม
มิให้ฆ่าสัตว์ เป็นหลักฐานของการห้ามบริโภคสัตว์ดังกล่าว

หลักฐานเชิงวินิจฉัย

การบริโภคสัตว์ที่ถูกใช้ให้ฆ่าทั้งหรือห้ามมิให้ฆ่าทั้งไม่เป็นที่อนุมัติ (ฮารอม)
เพราะการสั่งให้ฆ่าสัตว์ดังกล่าวขณะที่ห้ามฆ่าสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคเพื่อการอื่นจากการบริโภคมีนัย
ยะว่า การบริโภคสัตว์ที่ถูกใช้ให้ฆ่าทั้งเป็นสิ่งต้องห้าม เพราะหากการบริโภคสัตว์ดังกล่าวฮาลาลท่าน
นบี ﷺ จะไม่อนุญาตหรือสั่งให้ทำลายสัตว์เหล่านั้นทั้งอย่างเด็ดขาดเนื่องจากการทำลายทรัพย์สิน
และฟุ่มเฟือย

ส่วนการห้ามฆ่าสัตว์ก็เป็นหลักฐานว่าสัตว์นั้นต้องห้ามบริโภคชนิดหนึ่ง
เนื่องจากถ้าสัตว์ดังกล่าวฮาลาลบริโภคท่านนบี ﷺ ก็จะไม่ห้ามฆ่ามันเพราะการห้ามฆ่าเป็นการห้ามกิน
โดยปริยายและเพราะเมื่อมันถูกฆ่าก็สามารถนำเนื้อมันมาบริโภคได้ไม่เข้าข่ายทำลายทรัพย์สินและ
ฟุ่มเฟือย (al-Mardawiy, 1997 : 10/361)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการสั่งให้ฆ่าและการห้าม
มิให้ฆ่าสัตว์มิได้เป็นหลักฐานของการห้ามบริโภคสัตว์ดังกล่าวแต่อย่างใด

⁴³ คืออับดุลเราะหมานบุตรของอุษมาน บุตรของอุบัยดิลลาซ อัลกูรอซีย อัลตัยมีย อัลหิญาซีย (al-’Asqalaniy, 1996 : 288)

⁴⁴ อะดิษระดับเศาะฮี้ฮ์ (al-’Albaniy, 2002 : 10/330)

หลักฐานเชิงวินิจัยที่หนึ่ง

การใช้ให้ฆ่าหรือการห้ามมิให้ฆ่าสัตว์บางชนิดไม่เป็นหลักฐานว่าสัตว์นั้นต้องห้ามบริโภค เพราะจากการประมวลหลักฐานจากอัลกุรอานและหะดีษพบว่าเดิมของสรรพสิ่งรวมทั้งสัตว์นั้นเป็นที่ยอดุมนั้นจะต้องห้ามก็ต่อเมื่อมีหลักฐานมาระบุว่าสัตว์นั้นเป็นที่ยอดุมนั้น ซึ่งปรากฏว่ายังไม่มีหลักฐานระบุว่าสัตว์ที่ถูกให้ฆ่าและสัตว์ที่ห้ามมิให้ฆ่าเป็นสัตว์ต้องห้ามบริโภคจึงถือตามฐานเดิมของสรรพสิ่งซึ่งเป็นที่ยอดุมติ (al-Shawkaniiy, 1994 : 8/144)

หลักฐานเชิงวินิจัยที่สอง

ท่านนบี ﷺ ใช้ให้ฆ่าสัตว์บางชนิดเพราะเป็นสัตว์ดุร้าย เลว เป็นพิษภัยแก่มนุษย์จึงใช้ให้ฆ่าสัตว์ดังกล่าวเพื่อกันพิษภัยจากสัตว์เหล่านั้นมิใช่เพราะสัตว์ดังกล่าว เป็นที่ยอดุมนั้น และการที่ท่านนบี ﷺ ห้ามฆ่าสัตว์บางชนิดอาจจะเพราะว่าสัตว์ดังกล่าวมีพิษภัยหรืออันตรายน้อย (al-Shawkaniiy, 1994 : 8/144)

ข้อโต้แย้ง

หลักฐานเชิงวินิจัยที่สองเป็นเพียงการคาดการณ์ที่ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้ประกอบกับกรณีการที่มีหมอสอบถามท่านนบี ﷺ เพื่อนำกบซึ่งไม่มีพิษภัย (และมีมนุษย์จำนวนมากนิยมบริโภคกบ) ไปทำยา แต่ท่านนบี ﷺ ห้ามฆ่ามัน การห้ามฆ่ากบกรณีนี้ก็ไม่ได้แสดงว่าเพราะกบมีอันตรายน้อยจึงห้ามฆ่า (al-Nawawiiy, 1992 : 10/362)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสอง พบว่าหลักฐานและเหตุผลของของทัศนะที่หนึ่งที่มีความเห็นว่าการใช้ให้ฆ่าหรือห้ามฆ่าสัตว์บางชนิดเป็นตัวอย่างว่าสัตว์ดังกล่าวไม่เป็นที่อดุมติให้บริโภคเนื่องจากสาเหตุดังนี้

1. เพราะการที่ท่านนบี ﷺ ใช้ให้ฆ่าสัตว์บางชนิดทั้งมีนัยยะว่า สัตว์ดังกล่าวน่ารังเกียจ สกปรก มีพิษภัย ในตัวตนของมันจึงไม่อนุญาตให้บริโภค เพื่อป้องกันมิให้คุณลักษณะของสัตว์ดังกล่าวเข้าไปมีบทบาทอิทธิพลต่อความคิดทัศนคติ พฤติกรรมและสุขภาพอนามัยของผู้ที่จะบริโภคมัน

2. การที่ท่านนบี ﷺ ห้ามฆ่าสัตว์บางชนิด การห้ามฆ่าสัตว์ นั้นๆ ก็คือการห้ามบริโภคมันโดยปริยาย เพราะไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ทั้งเป็น และสัตว์หลายชนิดก็ต้องเชือดตามบทบัญญัติของอิสลามก่อนจึงจะอนุญาตให้มุสลิมบริโภคได้ ดังนั้นเมื่อท่านนบี ﷺ ห้ามฆ่าสัตว์บางชนิดก็อนุมานได้ว่าสัตว์ดังกล่าวไม่เป็นที่อดุมติให้บริโภคโดยพฤตินัย

3. 2. 1. 7 สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว

สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว ใช้เขี้ยวในการล่าเหยื่อเป็นอาหารหรือใช้เขี้ยวป้องกันตนเอง หรือเพื่อทำร้ายผู้อื่นเช่น เสือ สิงโต หมาป่า การบริโภคสัตว์ประเภทนี้นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันออกเป็นสองทัศนะ คือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่และรายงานหนึ่งจากมัซฮับมาลิกีย (al-Marghinaniy, 1995 : 4/399 : al-Nawawiy, 1992 : 3/271 ; al-Mardawiy, 1996 : 10/355 ; MALik, 2004 : 351)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว แต่นำรังเกียจซึ่งเป็นรายงานหนึ่งจากมัซฮับมาลิกีย (Ibn Rush, 2000 : 3/23)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว

หลักฐานจากฮะดีษที่หนึ่ง บันทึกโดยอัลบุคอรียและมุสลิม

((عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ

ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ))

ความว่า “จากอับดุลอะซฮ์อัลคุซันีย : แท้จริงท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวทุกชนิด” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhariy, 2002 : 5530 ; และ Muslim, 1995 : 4989)

ฮะดีษที่สอง บันทึกโดยมุสลิม อัตติรมิซีย อันนะสาอียะและอิบนุมาญะฮ์

((كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ فَأَكْلُهُ حَرَامٌ))

ความว่า “การกินสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวทุกชนิดเป็นสิ่งฮารอม” (อ้างแล้วหน้า 14)

ฮะดีษที่สาม บันทึกโดยมุสลิมอบูดาวูดและอันนะสาอียะ

((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ

مِنَ السَّبَاعِ وَكُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ))

ความว่า “จากอับนิอับบาส กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายที่มีเขี้ยวและนกมีกรงเล็บทุกชนิด” (อ้างแล้วหน้า 64)

ฮะดีษทั้งสามข้างต้นและฮะดีษอื่นๆ ซึ่งมีความหมายเหมือนกันในขณะที่ยุริยาณหลายคน ระบุดัดเจนว่าท่านนบี ﷺ ห้ามการบริโภคเนื้อสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวและท่านยังย้ำอีกว่าการบริโภคสัตว์ดังกล่าวเป็นสิ่งต้องห้าม การที่มีผู้รายงานมากมายหลายคนแต่ให้ความหมายเหมือนกันเป็นสิ่งที่ยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถืออย่างหนึ่ง เพราะประชาชาติผู้ทรงธรรมจะไม่รวมหัวกันโกหกและกระทำในสิ่งที่ผิด (al-’Mardawiy, 1996 : 10/355)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง ความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ดุร้าย มีเขี้ยว แต่นำรังเกียจ

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 145 สูเราะฮ์ อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่าในสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสมน หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีใช้เป็นผู้แสวงหา และมีใช้ผู้ละเมิด แล้วไซ้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ ดังกล่าวระบุสัตว์ 4 ประเภทเท่านั้นที่ห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สิ่งที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ๕ ขณะเชือดมัน นอกจากนั้นเป็นสิ่งอนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด รวมทั้งสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว แต่เนื่องจากท่านนบี ﷺ ได้ห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว จึงหลอมรวมอายะฮ์ที่ 145 ของสูเราะฮ์อัลอันอามซึ่งมีนัยยะว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ทุกชนิด ยกเว้นสัตว์ 4 ประเภทที่ถูกห้ามไว้ในอายะฮ์ดังกล่าวกับบรรดาอะดิษที่ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว เป็นข้อกำหนดบทบัญญัติการบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวว่าอนุมัติแต่นำรังเกียจ

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่นครมักกะฮ์ก่อนอพยพมายังมะดีนะฮ์ ในขณะที่บทบัญญัติการห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวเกิดขึ้นที่มะดีนะฮ์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์หลังการอพยพแล้ว จึงเป็นบทบัญญัติที่ถือปฏิบัติกันมาว่าการบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวเป็นสิ่งต้องห้าม (al-Nawawiy, 1992 : 3/271)

ข้อโต้แย้งที่สอง

การอ้างความรวมของอายะฮ์ดังกล่าวเพื่ออนุญาตให้บริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิด ยกเว้น 4 ประเภทที่ถูกกล่าวไว้ในอายะฮ์ อาจใช้ได้กับสัตว์ที่ไม่มีหลักฐานห้ามไว้ แต่สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวมีอะดิษ มากมายหลายสายรายงานห้ามบริโภคจึงไม่เข้าข่ายความรวมของอายะฮ์ดังกล่าว (al-Nawawiy, 1992 : 3/271)

ข้อโต้แย้งที่สาม

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ดังกล่าวเพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งหลายอย่างจากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภคจึงเป็นการแจ้งพวกเขาว่าอาหาร

ต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น แต่ต่อมาท่านนบี ﷺ ก็ได้ห้ามบริโภคสัตว์บางชนิดเพิ่มเติม รวมทั้งสัตว์ร้ายมีเขี้ยวด้วย ซึ่งปรากฏอยู่ในหลักฐานของทัศนะที่หนึ่งแล้ว (al-Nawawiy, 1992 : 3/271)

ข้อโต้แย้งที่สี่

หนึ่งจากหลักฐานว่ามีการห้ามบริโภคอาหารบางชนิดหลังจากอายะฮ์ดังกล่าว คือการที่นักวิชาการกฎหมายอิสลามมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการบริโภคอูจาะระปัสสาวะและแมลงสกปรก นำรังเกียจเป็นสิ่งที่ต้องห้าม (Ibn Kathir, 1993 : 2/183 ; al-Qurtubiy, 1996 : 7/116)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทั้งสองทัศนะ ผู้วิจัยเห็นว่า ทัศนะที่ห้ามการบริโภคเนื้อสัตว์ร้ายมีเขี้ยวเป็นทัศนะที่มีน้ำหนักมากที่สุด เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่เห็นว่าการบริโภคเนื้อสัตว์ร้ายมีเขี้ยวเป็นสิ่งต้องห้าม มีมากมายหลายสายรายงานมีความหมายเดียวกันและถูกต้อง ซึ่งไม่มีรายงานว่า อัลกุรอานและหะดีษ เปลี่ยนข้อกำหนดบทบัญญัติการบริโภคเนื้อสัตว์ร้ายมีเขี้ยวเป็นอย่างอื่นจึงถือตามความของหลักฐาน การห้ามดังกล่าว

2. อายะฮ์อัลกุรอานที่ทัศนะที่อนุมติให้บริโภคเนื้อสัตว์ร้ายมีเขี้ยวได้แต่นำ รังเกียจนำมาอ้าง เป็นการอ้างไม่ตรงประเด็นและมีข้อโต้แย้งถึงข้อบ่งชี้ที่กล่าวอ้างซึ่งไม่สามารถหักล้าง ได้

3. 2. 1. 8 สัตว์ที่เกิดจากการผสมระหว่างสัตว์ฮาลาลกับสัตว์ฮารอม

มีสัตว์บางชนิดที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคกับสัตว์ ที่ต้องห้ามบริโภคเช่น ล่อซึ่งเกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างม้ากับลาบ้าน นักกฎหมายอิสลามมีความเห็น เกี่ยวกับการบริโภคสัตว์ดังกล่าวออกเป็นสองทัศนะ คือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่า สัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์กันระหว่างสัตว์ ฮาลาลบริโภคกับสัตว์ฮารอมบริโภคเป็นสิ่งที่ต้องห้ามบริโภค เป็นทัศนะของนักวิชาการกฎหมายอิสลาม ส่วนใหญ่ (al-Kasaniy, 1997 : 4/151 ; al-Shafi'aiy, 1993 : 2/369 ; Ibn Qudamah, 1992 : 13/319)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างสัตว์ฮาลาล บริโภคกับสัตว์ฮารอมบริโภคเป็นที่ยอนุญาตให้บริโภคได้แต่นำรังเกียจเป็นอย่างยิ่ง เป็นรายงานหนึ่งจาก อิมามมาลิก (al-Baghdadiy, 1997 : 3/702 ; al-Baghdadiy, 1995 : 1/277)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่า สัตว์ที่เกิดจากการผสม พันธุ์กันระหว่างสัตว์ฮาลาลบริโภคกับสัตว์ฮารอมบริโภคเป็นสิ่งที่ต้องห้ามบริโภค

หลักฐานเชิงวินิจัย

สัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคกับสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้บริโภคเป็นการรวมระหว่างสิ่งอนุมัติกับสิ่งต้องห้ามจึงให้น้ำหนักไปทางการต้องห้ามเนื่องจากมีสิ่งต้องห้ามเจือปนอยู่ (al-'Kasaniy, 1997 : 4/151)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างสัตว์ฮาลาลบริโภคกับสัตว์ฮารอมบริโภคเป็นที่ยอนุญาตให้บริโภคได้แต่นำรังเกียจเป็นอย่างยิ่ง

หลักฐานจากอัลกุรอานในอายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعُمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่ามีสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสโครก หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีใช้เป็นผู้แสวงหา และมีใช้ผู้ละเมิดแล้วไซ้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงอภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ดังกล่าวระบุว่าอาหาร 4 ประเภทเท่านั้นที่ห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สิ่งที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ขณะเชือดมัน นอกจากนั้นเป็นสิ่งอนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด รวมทั้งสัตว์ที่เกิดจากการผสมของสัตว์ฮาลาลกับสัตว์ฮารอมบริโภค (al-'Baghdadiy, 1997 : 3/702)

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่นครมักกะฮ์ ก่อนอพยพไปยังมะดีนะฮ์ ในขณะที่บทบัญญัติการห้ามบริโภคสัตว์บางชนิดก็ยังมีขึ้นหลังการอพยพไปยังมะดีนะฮ์ (al-'Maqdisiy, 1992 : 13/319)

ข้อโต้แย้งที่สอง

การอ้างความรวมของอายะฮ์ดังกล่าวเพื่อยอนุญาตให้บริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิด ยกเว้น 4 ประเภท ที่ถูกกล่าวไว้ในอายะฮ์ อาจใช้ได้กับสัตว์ทั่วไปโดยหลักการเดิม แต่ไม่รวมสัตว์ที่เกิดจากการผสมของสัตว์ฮาลาลกับสัตว์ฮารอมบริโภค เพราะสัตว์ดังกล่าวมีสิ่งฮารอมเจือปนอยู่จึงไม่เข้าข่ายความรวมของอายะฮ์ดังกล่าว (al-'Maqdisiy, 1992 : 13/319)

ข้อโต้แย้งที่สาม

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งจากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภคจึงเป็นการแจ้งพวกเขาว่าอาหารต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น (al-'Maqdisiy, 1992 : 13/319)

ข้อโต้แย้งที่สี่

หนึ่งจากหลักฐานว่ามีการห้ามบริโภคอาหารบางชนิดหลังจากอายะฮ์ดังกล่าวคือการที่นักวิชาการกฎหมายอิสลามมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การบริโภคอุจจาระ ปัสสาวะ และแมลงสกปรก นำรังเกียจเป็นสิ่งที่ต้องห้าม (al-'Maqdisiy, 1992 : 13/319)

หลักฐานจากชะดิษบันทีกโดยอัครมิซีย์และอิบนุมาญะฮ์

((قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَالْحَرَامُ مَا حَرَّمَ

اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَمَا سَكَتَ عَنْهُ، فَهُوَ مِمَّا عَمَّا عَنْهُ))

ความว่า “ท่านนบิกล่าววว่า : สิ่งฮาลาลคือสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์ สิ่งฮารอมคือสิ่งที่อัลลอฮ์ไม่ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์ และสิ่งที่พระองค์ไม่กล่าวถึงนั้นเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงอนุมัติ” (ชะดิษบันทีกโดย al-Tirmidhiy, 1991 : 1726 ; และ Ibn Majah, 1996 : 3367)

เข้าใจจากชะดิษดังกล่าวว่าสิ่งอนุมัติและสิ่งไม่อนุมัติอัลลอฮ์ ﷻ ได้กำหนดไว้หมดแล้วในอัลกุรอาน ส่วนสิ่งที่พระองค์ไม่ระบุวว่าฮารอมหรือฮาลาลไว้ในอัลกุรอานเป็นท่อนุโลม สัตว์ที่เกิดจากสัตว์ฮาลาลกับฮารอมบริโภคมิได้ถูกกล่าวไว้ในอัลกุรอานจึงเป็นสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคได้ (al-Baghdadiy, 1995 : 1/277)

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

ชะดิษดังกล่าวเป็นชะดิษที่สายรายงานไม่ถึงไปยังท่านนบิ ﷺ ตามทัศนะที่ถูกต้องที่สุด และไม่เป็นชะดิษที่ถูกบันทึกไว้ตามทัศนะของอิมามอัลบุคอรี และมิผู้รายงานสองท่านที่ขาดคุณสมบัติของผู้รายงานชะดิษที่ถูกต้องคือสัยฟ บิน ฮารูนและสัยฟ บิน มุฮัมหมัดจากอาศิมจึงเป็นชะดิษที่ใช้เป็นหลักฐานไม่ได้ (al-'Kasaniy, 1997 : 4/152)

ข้อโต้แย้งที่สอง

หากชะดิษดังกล่าวเป็นชะดิษที่ถูกต้องโดยสมบูรณ์ แต่มีชะดิษมากมายที่ระบุว่าท่านนบิ ﷺ ได้ห้ามบริโภคสัตว์บางชนิดที่มีถูกกล่าวไว้ในอัลกุรอานเช่น ลาบ้าน ล่อ ญุลาละฮ์ สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว เป็นต้น (al-'Kasaniy, 1997 : 4/152)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสอง ผู้วิจัยเห็นว่า ทัศนะที่ห้ามการบริโภคสัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างสัตว์ฮาลาลบริโภคกับสัตว์ฮารอมบริโภคมีน้ำหนักมากกว่าเนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. อายะฮ์อัลกุรอานที่ทัศนะที่อนุมัติให้บริโภคเนื้อสัตว์ดังกล่าวนำมาอ้างเป็นการอ้างไม่ตรงประเด็นและมีข้อโต้แย้งถึงข้อบ่งชี้ที่ไม่สามารถหักล้างได้
2. ฮะดีษที่ทัศนะที่อนุมัติให้บริโภคเนื้อสัตว์ดังกล่าวนำมาเป็นหลักฐานเป็นฮะดีษที่ขาดคุณสมบัติ เงื่อนไขของฮะดีษถูกต้องจึงนำมาเป็นหลักฐานมิได้
3. สัตว์ดังกล่าวเป็นสัตว์ที่มีพ่อพันธุ์หรือแม่พันธุ์ที่ไม่อนุญาตให้บริโภคซึ่งมีการเจือปนระหว่างสิ่งอนุมัติและสิ่งไม่อนุมัติให้บริโภคจึงให้น้ำหนักไปที่ทัศนะที่ไม่อนุมัติให้บริโภคอย่าง การเจือปนระหว่างเหล้ากับนมซึ่งให้น้ำหนักไปทางไม่อนุมัติ

4. การไม่อนุมัติให้บริโภคสัตว์ดังกล่าวเป็นการเพื่อก เพราะอย่างน้อยสัตว์ดังกล่าวก็เป็นสัตว์คลุมเครือซึ่งการหลีกเลี่ยงสิ่งคลุมเครือเป็นบทบัญญัติและความดีงามหนึ่งของอิสลาม ท่านนบี ﷺ กล่าวในฮะดีษบันทึกโดย อัลบุคอรี และมุสลิม

((إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ ، وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ ، وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ ، كَالزَّاعِي يَرْغَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ))

ความว่า “แท้จริงสิ่งอนุมัติชัดเจน และสิ่งต้องห้ามก็ชัดเจนแล้ว และระหว่างทั้งสองนั้นมีสิ่งคลุมเครืออยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งมนุษย์จำนวนมากไม่รู้ ดังนั้นผู้ใดที่หลีกเลี่ยงสิ่งคลุมเครือ เขาได้ทำให้ศาสนาและเกียรติของเขาบริสุทธิ์แล้ว และผู้ใดทำในสิ่งคลุมเครือเขาดตกอยู่ในสิ่งต้องห้ามแล้วเหมือนอย่างผู้ที่เลี้ยงสัตว์ใกล้สถานที่ที่ต้องห้ามเขาเกือบจะถลาลงไปในเขตหวงห้ามนั้น” (ฮะดีษบันทึกโดย al-’ Bukhariy, 2002 : 52; และ Muslim, 1995 : 4094)

3. 2. 2 สัตว์น้ำ

สัตว์น้ำในตำรากฎหมายอิสลามส่วนใหญ่จะเรียกว่าสัตว์ทะเล หมายถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำหรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึงและไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้หากมิได้อยู่ในน้ำนานๆ เช่น ปลา กุ้ง ปู หอย เต่า ตะพาบน้ำ จระเข้ เป็นต้น (al-Sharbinay, 1997 : 4/297 ; รัวซัย สันติกุล, 2542 : 13)

3. 2. 2. 1 สัตว์น้ำทั่วไป

โดยพื้นฐานหรือหลักการเดิมโดยรวมสัตว์น้ำเป็นที่อนุมัติให้บริโภคเกือบทุกชนิด อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا...﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ...”

ในอายะฮ์ที่ 20 สุเราะฮ์ ลุกมาน

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ

نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ﴾ (لقمان : 20)

ความว่า “พวกเจ้ามีเห็นดอกหรือว่า แท้จริงอัลลอฮ์ทรงอำนวยการความสะดวกให้แก่พวกเจ้าสิ่งที่มีอยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลายและสิ่งที่มีอยู่ในแผ่นดิน และพระองค์ได้ทรงประทานความโปรดปรานมากมายของพระองค์อย่างครบครันแก่พวกเจ้า ทั้งที่เปิดเผยและที่ซ่อนเร้นและในหมู่มนุษย์มีผู้โต้เถียงในเรื่องของอัลลอฮ์โดยปราศจากความรู้และปราศจากแนวทางที่ถูกต้องและปราศจากคัมภีร์ที่ให้ความสว่าง (แก่พวกเขา)”

ในอายะฮ์ที่ 13 สุเราะฮ์ อัลญาซียะฮ์

﴿وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ

لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾ (الجاثية : 13)

ความว่า “ และพระองค์ทรงทำให้สิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลาย และสิ่งที่อยู่ในแผ่นดินเป็นประโยชน์แก่พวกเจ้า ทั้งหมดนี้มาจากพระองค์แท้จริงในการนั้น แน่นนอนย่อมเป็นสัญญาณสำหรับหมู่ชนผู้ใคร่ครวญ”

ในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْغَايَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا

دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งที่อำนวยประโยชน์แก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิหม์รอมน้อยและจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

ในอายะฮ์ที่ 14 สุเราะฮ์ อัลนหล

﴿وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَنَا كُلًّا مِّنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَنَسَخَرْنَا مِنْهُ حُلِيًّا تَلْبَسُونَهَا

وَتَرَى الْفُلَ مَوَازٍ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ (النحل : 14)

ความว่า “และพระองค์คือผู้ทรงทำให้ทะเลเป็นประโยชน์ เพื่อพวกเจ้าจะได้กินเนื้อนุ่มสดจากมัน และพวกเจ้าเอาเครื่องประดับออกจากมัน สำหรับใช้ประดับราคา และเจ้าเห็น

เรือแล่นฝ่าคลื่นในท้องทะเล และเพื่อพวกเขาจะได้แสวงหาความโปรดปรานของพระองค์ และเพื่อพวกเขาจะได้ขอบคุณ”

ท่านนบี ﷺ กล่าวในชะดีษบันติกโดยอัลฮากิม

((قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَالْحَرَامُ

مَا حَرَّمَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَمَا سَكَتَ عَنْهُ، فَهُوَ مِمَّا عَفَا عَنْهُ))

ความว่า “ ฮาลาลคือสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์และฮารอมคือสิ่งที่พระองค์ทรงห้ามในคัมภีร์ของพระองค์ ส่วนสิ่งที่พระองค์ไม่กล่าวไว้คือสิ่งที่พระองค์ทรงอนุโลม” (อ้างแล้วหน้า 113)

แม้ว่านัยยะของบรรดาอายะฮ์อัลกุรอานและชะดีษข้างต้นบ่งชี้ว่าสัตว์น้ำหรือสัตว์นั้นเป็นที่ยอนุญาตให้บริโภคได้ทั้งหมดยกเว้นสัตว์ที่มีตัวบดห้ามบริโภค แต่นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันในรายละเอียดซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสี่ทัศนะดังต่อไปนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าสัตว์น้ำทุกชนิดเป็นที่ยอนุมัติให้บริโภค ทัศนะของมัชฮับมาลิกียะและเป็นที่ถูกต้องที่สุด ใน มัชฮับ ซาฟิอี (al-Baghdadiy, 1997 : 2/700 ; al-Sharbiniy, 1997 : 4/291)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์น้ำทุกชนิดเป็นที่ยอนุมัติให้บริโภคยกเว้นจะเซ็กบ ฎ เป็นทัศนะของมัชฮับฮัมบะลี (Ibn Qudamah, 1992 : 3/539)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าสัตว์น้ำทุกชนิดไม่เป็นที่ยอนุมัติให้บริโภคยกเว้นปลา ทั้งนี้ปลาที่ตายปกติโดยไม่มีสาเหตุก็ไม่เป็นที่ยอนุมัติให้บริโภคเช่นกัน เป็นทัศนะของมัชฮับฮะนะฟีและทัศนะหนึ่งในมัชฮับซาฟิอี (al-Kasaniy, 1997 : 5/35 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/32)

ทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคเฉพาะปลาเท่านั้น ส่วนสัตว์น้ำอื่นจากปลานั้นข้อกำหนดการบริโภคให้พิจารณาตามข้อกำหนดการบริโภคสัตว์บกที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เช่น หมาน้ำ สุกรน้ำ ก็ไม่อนุมัติให้บริโภค นกน้ำ เป็ดน้ำสามารถบริโภคได้ เป็นทัศนะหนึ่งในมัชฮับซาฟิอีและฮัมบะลี (al-Nawawiy, 1996 : 9/32 ; Ibn Qudamah, 1992 : 3/529)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าสัตว์น้ำทุกชนิดเป็นที่ยอนุมัติให้บริโภค

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวเกี่ยวกับอาหารจากทะเล ในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿أَحَلَّ لَكُم مِّنَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلنَّاسِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا

دُمُّمٌ حَرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิหรอมอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

อายะฮ์ดังกล่าวแสดงถึงการอนุมัติจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้บริโภคอาหารรวมทั้งสัตว์ทะเลและสัตว์น้ำทุกชนิดได้ไม่ว่าที่ถูกล่าหรือตายเองเพราะคำว่า “สัตว์ล่าในทะเล” (ศัยดุลบะหฺร) หมายถึงสิ่งที่ถูกล่า ถูกจับได้ และคำว่า “อาหารทะเล” (ฏอฮฺฮามุส) หมายถึงสัตว์ที่เกยหาดตายหรือที่ตายลอยอยู่ในทะเล (IbnKathir, 1993 : 2/96)

หลักฐานจากฮะดีษ

ท่านนบี ﷺ ได้ตอบข้อซักถามของสาวกของท่านเกี่ยวกับการใช้น้ำทะเลเพื่ออาบน้ำละหมาดโดยท่านตอบในฮะดีษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งสี่และมาลิก อะห์หมัด อัลฮากิม อัลดาร์กูนิญ อัตตาริมีย์ และท่านอื่นๆ อัลบุคอรียกกล่าวว่า เป็นฮะดีษที่ต้อง

((هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ))

ความว่า “น้ำทะเลนั้นสะอาด สัตว์ที่ตายในทะเลสามารถบริโภคได้” (อ้างแล้ว หน้า 26)

ฮะดีษดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าสัตว์ทะเลทุกชนิดเป็นที่อนุมัติให้บริโภค เพราะเมื่อสัตว์ทะเลที่ตายแล้วเป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ ดังนั้น สัตว์ทะเลเป็นๆ ที่ถูกล่าถูกจับได้ก็เป็น ที่อนุมัติให้บริโภคได้โดยเบื้องต้น

ก่อกำกับไม่มีหลักฐานจากอัลกุรอานและฮะดีษห้ามการบริโภคสัตว์น้ำชนิดใด เป็นการเฉพาะยกเว้นสัตว์ที่เป็นพิษเป็นอันตราย

หลักฐานเชิงวินิจัย

ประมวลความจากนัยยะของอัลกุรอานและฮะดีษเกี่ยวกับพื้นฐานหรือหลักการเดิมโดยรวมของสรรพสิ่งนั้นคือการอนุมัติให้ใช้ประโยชน์ ใช้บริโภค เพราะอัลลอฮ์ ﷻ สร้างสรรพสิ่งเพื่อมนุษย์ ดังนั้นเมื่อไม่มีหลักฐานห้ามการบริโภคสัตว์น้ำใดๆเป็นการเฉพาะก็ถือตามหลักการเดิมคือการอนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำได้ทั้งหมดยกเว้นที่มีหลักฐานห้ามเท่านั้น (al-Sharbinij, 1997 : 4/291)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์น้ำทุกชนิดเป็นที่อนุมัติให้บริโภคยกเว้นจะเข้า กับ

หลักฐานจากอัลกุรอาน

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวเกี่ยวกับอาหารจากทะเลในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์

อัลมาอิดะฮ์

﴿أَحْلَلْ لَكُمْ صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلْعَائِلَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا

دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิหม่ามอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

อายะฮ์ดังกล่าวแสดงถึงการอนุมัติจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้บริโภคอาหารรวมทั้งสัตว์ทะเล และสัตว์น้ำทุกชนิดได้ ไม่ว่าที่ถูกล่าหรือตายเอง เพราะคำว่า “สัตว์ล่าในทะเล” (ศัยดุลบะหฺรฺ) หมายถึงสิ่งที่ถูกล่าถูกจับได้ และคำว่า “อาหารทะเล” (ฏอฮฺอามุฮฺ) หมายถึง สัตว์ที่เกยหาดตายหรือที่ตายลอยอยู่ในทะเล (Ibn Kathir, 1993 : 2/96)

ยกเว้นกบเพราะมีรายงานว่าท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้ฆ่ามันและยกเว้นงูเพราะมันเป็นสัตว์น่ารังเกียจ เลว และจะระงับเพราะมันกินเนื้อมนุษย์เป็นอาหาร (อ้างแล้วหน้า 129)

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

สัตว์น้ำตามความหมายที่นักกฎหมายอิสลามให้นิยามไว้คือสัตว์ที่อยู่แต่เฉพาะในน้ำหากอยู่บนบกเป็นเวลานานจะสิ้นชีวิต ดังนั้นกบและงูจึงมิใช่สัตว์น้ำตามนิยามดังกล่าวและตามหลักสากลกบจัดอยู่ในประเภทสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ดังนั้นการยกเว้นกบและงูจากสัตว์น้ำที่อนุญาตให้บริโภคจึงไม่ตรงประเด็น (al-Sharbiniy, 1997 : 4/291)

ข้อโต้แย้งที่สอง

การอนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำเป็นพื้นฐานหรือหลักการเดิม หากมีการยกเว้นหรือไม่อนุมัติจึงต้องมีหลักฐานการไม่อนุมัติหรือเหตุผลสาเหตุที่ทำให้ไม่อนุมัติจากอัลกุรอานหรือชะดีษหรือมติเอกฉันท์ของนักกฎหมายอิสลามและไม่มีปรากฏว่าตัวบทหลักฐานเหล่านั้นไม่อนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำบางชนิดเพราะสาเหตุเป็นสัตว์เลว น่ารังเกียจหรือเพราะกินเนื้อมนุษย์เป็นอาหาร (Ibn Qudamah, 1992 : 3/529)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าสัตว์น้ำทุกชนิดไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภคยกเว้นปลา ทั้งนี้ปลาที่ตายปกติโดยไม่มีสาเหตุก็ไม่เป็นที่ยอมรับให้บริโภคเช่นกัน

ทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคนเฉพาะปลาเท่านั้น ส่วนสัตว์น้ำอื่นจากปลานั้นข้อกำหนดการบริโภคให้พิจารณาตามข้อกำหนดการบริโภคสัตว์บกที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เช่น หมาน้ำ สุกรน้ำ ก็ไม่อนุมัติให้บริโภค นกน้ำ เป็ดน้ำสามารถบริโภคได้

หลักฐานจากอัลกุรอาน ในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขาพบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัล-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขาและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ เขาเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

ในอายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮ์ ﷻ ห้ามสิ่งที่เลวทั้งหลาย สัตว์น้ำทั้งหมดเป็นสิ่งที่เลว น่ารังเกียจ จึงไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภค (al-'Kasaniy, 1997 : 5/35)

ข้อโต้แย้ง

เกณฑ์การพิจารณาว่าสัตว์ชนิดไหนดีสัตว์ชนิดไหนเลวตามทัศนะที่ถูกต้องคือการถือตามอัลกุรอานและฮะดีษ สัตว์ชนิดอัลกุรอานหรือฮะดีษอนุมัติคือสิ่งที่ดี สัตว์ชนิดใดที่อัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามถือว่าเป็นสัตว์เลว⁴⁵ ส่วนสัตว์น้ำไม่มีปรากฏว่าอัลกุรอานหรือฮะดีษระบุห้ามเฉพาะเจาะจงหรือระบุว่าเป็นสัตว์เลวที่เป็นที่ต้องห้ามบริโภค จึงถือตามหลักการเดิมคือสัตว์น้ำทุกชนิดเป็นที่อนุมัติให้บริโภคยกเว้นสัตว์ที่อัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามบริโภค (al-'Baghdadiy, 1997 : 2/701)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคเฉพาะปลาเท่านั้น ส่วนสัตว์น้ำอื่นจากปลานั้นข้อกำหนดการบริโภคให้พิจารณาตามข้อกำหนดการบริโภคสัตว์บกที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เช่น หมาน้ำ สุกรน้ำ ก็ไม่อนุมัติให้บริโภค นกน้ำ เป็ดน้ำสามารถบริโภคได้

⁴⁵ ดูประเด็นสัตว์น่ารังเกียจและความเห็นของผู้วิจัยหน้า 120

หลักฐานเชิงวินิจัย

ปลาอนุญาตให้บริโภค ส่วนสัตว์น้ำอื่นจากปลาให้พิจารณาตามข้อกำหนด บทบัญญัติการบริโภคสัตว์บกที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เป็นการอนุมานเปรียบเทียบโดยใช้สัตว์บกเป็นฐานหลักและเพราะชื่อทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำเหมือนกันจึงใช้ข้อกำหนดบทบัญญัติเดียวกัน (al-Sharbinii, 1997 : 4/299)

ข้อโต้แย้ง

การอนุมานเปรียบเทียบดังกล่าวถือเป็นโมฆะใช้เป็นหลักฐานไม่ได้เพราะขัดแย้งกับใจความของอัลกุรอานที่อนุมัติสัตว์น้ำทั้งหมด ตามที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿أَحَلَّ لَكُم صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْغِيَاةِ وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمُّمُ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกตราบดีที่พวกเจ้าครองอิหร่อมอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์” (al-'Baghdadiy, 1997 : 2/701)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานของทัศนะทั้งสี่ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลักการและพื้นฐานเดิมโดยรวมสัตว์ทะเลหรือสัตว์น้ำเป็นที่อนุมัติให้บริโภคทั้งหมดยกเว้นสัตว์น้ำที่อัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามมิให้บริโภคหรือมีคุณลักษณะต้องห้ามตามนัยยะของอัลกุรอานหรือฮะดีษ เช่น มีพิษ เป็นภัยเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หลักฐานการอนุมัติสัตว์น้ำทุกชนิดถูกต้องและน่าเชื่อถือมากกว่าและไม่ปรากฏว่าอัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามมิให้บริโภคสัตว์น้ำชนิดใดเป็นการเฉพาะ
2. หลักฐานของทัศนะอื่นๆ มีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้
3. ส่วนสัตว์น้ำที่มีคุณลักษณะต้องห้ามตามนัยยะของอัลกุรอานหรือฮะดีษ โดยรวมเป็นที่ต้องห้ามบริโภคเช่นสัตว์น้ำมีพิษเป็นภัย เช่น งูน้ำ ปลาปักเป้า ปลามังกร แมงกะพรุนไฟ เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 195 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿وَأَنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

และท่านนบี ﷺ กล่าวในชะติษบันทึกโดยอิบนุมาญะฮ์และอัลบัยฮะกี อัลอัลบานียกล่าวว่า เป็นชะติษที่ถูกต้อง

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “ไม่ทำร้ายตนเองและไม่ทำร้ายผู้อื่น” (อ้างแล้วหน้า 58)

3. 2. 2. 2 สัตว์น้ำที่ตาย

สัตว์น้ำที่ตายเนื่องจากสองสาเหตุหลักคือ

สาเหตุที่หนึ่ง สาเหตุภายนอกที่ปรากฏชัด เช่น ตายเพราะการถูกมนุษย์ไล่ล่า หรือชนกระแทบของแข็ง หินหรือน้ำแข็งตายหรือโดนกดโดนทับโดนแทง

สาเหตุที่สอง ตายเองตามปกติธรรมชาติ

นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อกำหนดการบริโภคสัตว์น้ำที่ตายทั้งสองสาเหตุ โดยสามารถสรุปได้เป็นสองประเด็นคือสัตว์น้ำที่ตายโดยมีสาเหตุและสัตว์น้ำที่ตายปกติธรรมดา

ก. สัตว์น้ำที่ตายโดยมีสาเหตุ

นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นเกี่ยวกับการบริโภคสัตว์น้ำที่ตายโดยมีสาเหตุภายนอกปรากฏชัดเช่นถูกไล่ล่ากระทบชนของแข็ง น้ำแข็งตายออกเป็นสองทัศนะคือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์น้ำที่ตายทุกชนิด เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่ (al-Baghdadiy, 1997 : 2/700 ; al-Nawawiy, 1992 : 3/275 ; Ibn Qudamah, 1992 : 13/299)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์น้ำที่ตายไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภคยกเว้นปลาเป็นทัศนะของมัซฮับฮนะฟีและทัศนะหนึ่งในมัซฮับชาฟีอี (al-Kasaniy, 1973 : 5/35 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/32)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์น้ำที่ตายทุกชนิด

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿ أَجَلٌ لَّكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلنَّسِيَّانِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ

مَا دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่ง

สัตว์ล่าบนบกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิห์รอมอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮฺเถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวม
นำไปสู่พระองค์”

คำว่า “อาหารทะเล” หมายถึงสัตว์น้ำที่ตายในทะเลเพราะนอกจากสัตว์ล่า
ในทะเลแล้วไม่มีอาหารทะเลอื่นใดนอกจากสัตว์น้ำที่ตายตามความเห็นของอิบนุอับบาสและ
นักวิชาการอิสลามส่วนใหญ่ (al-Shangqitiy, 1972 : 1/90)

ดังนั้นอายะฮ์ดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานการอนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำได้ทั้งหมด
รวมทั้งสัตว์น้ำที่ตายทั้งหมดเนื่องจากไม่มีหลักฐานการยกเว้นใจความของอายะฮ์

หลักฐานจากอะดิษที่หนึ่ง

ท่านนบี ﷺ ได้ตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการใช้น้ำทะเลเพื่ออาบน้ำละหมาดใน
อะดิษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งสี่และมาลิก อะห์หมัด อัลฮากิม อัลดรอกฎนี อัลดาริมีย ท่านอื่นๆ และ
อัลบุคอรี กล่าวว่าเป็นอะดิษที่ถูกต้อง

((هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مِنْتَهُ))

ความว่า “น้ำทะเลนั้นสะอาดสัตว์ที่ตายในทะเลสามารถบริโภคได้” (อ้าง
แล้วหน้า 26)

อะดิษดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าสัตว์น้ำทุกชนิดรวมทั้งสัตว์น้ำที่ตาย
ทั้งหมดเป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด

หลักฐานจากอะดิษที่สองบันทึกโดยอัลบุคอรีและมุสลิมและท่านอื่นๆ

มีรายงานจากท่านญาบิรว่า ท่านนบี ﷺ ได้แต่งตั้งให้ท่านอบูอัยยะฮ์นำ
ทหารมุสลิมไปยังสมรภูมิอัลคัฎ บรรดาทหารมุสลิมประสบกับความอดอยากอย่างรุนแรง ระหว่าง
เดินทางได้พบปลาตายมาเกยฝั่งตัวใหญ่ บรรดาทหารมุสลิมก็ได้บริโภคปลานั้นเป็นเวลาทั้งสอง
สัปดาห์ เมื่อบรรดาทหารเหล่านั้นกลับมายังมะดีนะฮ์ก็ได้ถามท่านนบี ﷺ ถึงข้อกำหนดบทบัญญัติการ
บริโภคปลาตายดังกล่าวท่านนบี ﷺ ตอบว่า : อนุมัติให้บริโภคปลานั้นได้มันเป็นปัจจัยยังชีพที่อัลลอฮ์
ﷻ ส่งมาให้แก่พวกท่าน จงให้เราบริโภคบ้างหากยังมีเหลืออยู่ พวกเขาก็ได้ให้แก่ท่านนบี ﷺ แล้วท่าน
ก็ได้ทานมัน (Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 473, 1023)

อะดิษดังกล่าวท่านนบี ﷺ อธิบายข้อกำหนดบทบัญญัติของการบริโภคปลา
ตายริมฝั่งทะเลว่าเป็นสิ่งอนุมัติและท่านเองก็บริโภคมันเป็นหลักฐานว่าสัตว์น้ำที่ตายเป็นที่อนุมัติให้
บริโภคโดยไม่มีการยกเว้น และแก่ทุกคนทั้งคนที่อดอยากคับขันและคนที่อยู่ในภาวะปกติทั่วไป
ท่านอับูบักร์ ؓ กล่าวว่า : สัตว์น้ำที่ตายในทะเลนั้น อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทำการเชือดให้แก่พวกท่านแล้ว (al-
Asqalaniy, 1989 : 9/615)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าสัตว์น้ำที่ตายไม่เป็นที่
อนุมัติให้บริโภคยกเว้นปลา

หลักฐานจากอัลกุรอานที่หนึ่งอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 3 สุเราะฮ์
อัลมาอิดะฮ์

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلِيَ لغيرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ
وَالْمُؤَفَّقَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ
ذَلِكَ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَكْفُرُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴾ (المائدة : 3)

ความว่า “ ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อ
สุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตี
ตาย และสัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือด
กัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา และการที่พวกเจ้าเสียหายด้วยไม้ตี เหล่านั้นเป็นการละเมิด
วันนี้ บรรดาผู้ปฏิเสธการศรัทธา หมดหวังในศาสนาของพวกเจ้าแล้ว ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่ากลัวพวกเขา
และจงกลัวข้าเถิด วันนี้ข้าได้ให้สมบูรณ์แก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งศาสนาของพวกเจ้าและข้าได้ให้ครบถ้วนแก่
พวกเจ้าแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเจ้าแล้ว ผู้ใด
ได้รับความคับขันในความหิวโหย โดยมีใจเป็นผู้จงใจกระทำความบาปแล้วไซ้ แนนอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรง
อภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ ”

เข้าใจจากอายะฮ์ดังกล่าวได้ว่าสัตว์ที่ตายเองเป็นที่ต้องห้ามบริโภคและการที่
ท่านนบี ﷺ ยกเว้นสัตว์ที่ตายเองสองชนิดว่าสามารถบริโภคได้คือปลาและดักแด้แสดงว่าโดย
หลักการหรือพื้นฐานเดิมสัตว์ที่ตายเองเป็นที่ต้องห้ามบริโภคยกเว้นสิ่งที่มีถูกยกเว้นโดยตัวบทของ
อัลกุรอานหรือฮะดีษและปรากฏว่าสัตว์น้ำที่ตายอื่นจากปลาไม่มีปรากฏหลักฐานยกเว้นจึงถือปฏิบัติ
ตามหลักเดิมคือไม่อนุมัติให้บริโภค (al-'Kasaniy, 1973 : 5/35)

ข้อโต้แย้ง

อายะฮ์ดังกล่าวเป็นอายะฮ์ทั่วไปและเป็นการห้ามสัตว์ที่ตายเองจากสัตว์บก
ตามข้อบ่งชี้สภาพแวดล้อมและสาเหตุการประทานอายะฮ์

ถึงแม้ว่าการห้ามบริโภคสัตว์ตายเองครอบคลุมสัตว์ทุกชนิดรวมทั้งสัตว์น้ำแต่
มีหลักฐานจำนวนหนึ่งที่ยกเว้นสัตว์น้ำที่ตายจากการห้ามดังกล่าวเช่น หลักฐานของทัศนะที่หนึ่ง
แสดงว่าการบริโภคสัตว์น้ำที่ตายเป็นที่ยอมรับ (al-'Nawawiy, 1996 : 9/32)

หลักฐานจากอัลกุรอานที่สอง อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 157 สูเราะฮ์

อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตารอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ เขาเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

ในอายะฮ์ที่ 157 สูเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟอัลลอฮ์ ﷻ ห้ามบริโภคสิ่งเลวทั้งหลาย สัตว์น้ำอื่นจากปลาเป็นสัตว์เลวจึงไม่อนุญาตให้บริโภค

ข้อโต้แย้ง

เกณฑ์การพิจารณาว่าสัตว์ชนิดไหนดีเป็นที่อนุมัติให้บริโภคและสัตว์ชนิดไหนเลวเป็นที่ยอดห้ามนั้นเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ และท่านนบี ﷺ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานจากอัลกุรอาน ฮะดีษหรือมติเอกฉันท์ของนักวิชาการอิสลามว่าสัตว์น้ำอื่นจากปลาเป็นสัตว์เลว ดังนั้นจึงถือตามหลักการหรือพื้นฐานเดิมคืออนุมัติให้บริโภคตราบดีที่ยังไม่มีหลักฐานการห้าม (al-'Baghdadiy, 1997 : 2/700)

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยอบูดาอูดและอันนะสาอีย

((عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُرْمَانَ : أَنَّ طَبِيْبًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ضِفْدَعٍ يَجْعَلُهَا فِي دَوَاءٍ ، فَنَهَاَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِهَا))

ความว่า “จากอับดุลเราะหมาน บุตรของอุษมานกล่าวว่า : มีหมอคนหนึ่งถามท่านนบีถึงการเอากบทำยา ท่านนบีจึงห้ามฆ่ามัน” (อ้างแล้วหน้า 107)

ฮะดีษดังกล่าวท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้ฆ่าซึ่งหมายถึงห้ามมิให้บริโภคกบซึ่งเป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งอื่นจากปลาทำให้อนุমানได้ว่าสัตว์น้ำอื่นจากปลาทั้งที่มีชีวิตและที่ตายไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภค (al-Nawawiy, 1996 : 9/32)

ข้อโต้แย้ง

ตามนियามสัตว์น้ำของมัชอัษนะฟีเยเองและนักวิชาการส่วนใหญ่รวมทั้งหลักสากลบมิใช้สัตว์น้ำแต่เป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ดังนั้นการอ้างฮะดีษดังกล่าวจึงไม่ตรงประเด็นและใช้เป็นหลักฐานในประเด็นสัตว์น้ำที่ตายโดยมีสาเหตุมิได้ (al-'Baghdadiy, 1997 : 2/701)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสองผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทัศนะที่หนึ่งที่มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคน้ำที่ตายโดยมีสาเหตุเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่หนึ่งถูกต้องตรงประเด็นและไม่ปรากฏหลักฐานที่ต้องตรงประเด็นมายกเว้นโดยห้ามมิให้บริโภคน้ำที่ตายโดยมีสาเหตุ
2. หลักฐานของทัศนะที่สองไม่ตรงประเด็นและมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้
3. ถ้อยตามหลักการหรือพื้นฐานเดิมของสรรพสิ่งคืออนุญาตให้บริโภคใช้ประโยชน์ได้ตราบใดที่ยังไม่มีหลักฐานห้าม

ข. สัตว์น้ำตายเอง

นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริโภคน้ำที่ตายเองตามปกติธรรมชาติโดยไม่มีสาเหตุภายนอกมาทำให้ตายซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสองทัศนะคือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคน้ำรวมทั้งปลาที่ตายเองได้เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่ (al-Hattab, 1995 : 3/229 ; al-Nawawiy, 1992 : 3/274 ; Ibn Qudamah, 1992 : 11/40)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคน้ำที่ตายเอง โดยมีนักวิชาการบางท่านในมัชอัษนะฟีเยกล่าวว่า การบริโภคน้ำที่ตายเองเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เป็นทัศนะของมัชอัษนะฟีเย (al-Sarakhsiy, 2002 : 11/233 ; al-Kasaniy, 1997 : 4/145 ; al-Marghina

niy, 1995 : 4/353) ทั้งนี้ผู้ที่เห็นว่าไม่อนุญาตและผู้ที่จะเห็นว่าน่ารังเกียจยึดหลักฐานและเหตุผลเดียวกัน

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคน้ำรวมทั้งปลาที่ตายเองได้

หลักฐานจากอัลกุรอานในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿أَحَلَّ لَكُم صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْعَائِلَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ

مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิทธิพลอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

คำว่า “อาหารทะเล” หมายถึง สัตว์น้ำที่ตายในทะเล เพราะนอกจากสัตว์ล่าในทะเลแล้วไม่มีอาหารทะเลอื่นใดนอกจากสัตว์น้ำที่ตาย ตามความเห็นของอิบนุอับบาสและนักวิชาการอิสลามส่วนใหญ่

ดังนั้นอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ จึงเป็นหลักฐานการอนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำได้ทั้งหมดรวมทั้งสัตว์น้ำที่ตายเนื่องจากไม่มีหลักฐานการยกเว้นใจความของอายะฮ์ (al-Hattab, 1995 : 3/229)

หลักฐานจากฮะดีษที่หนึ่ง

ท่านนบี ﷺ ได้ตอบในฮะดีษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งสี่และมาลิก อะห์มัด อัลฮากิม อัตตารุญนี อะตติรมิซีย์ และท่านอื่นๆ อัลบุคอรียกกล่าวว่า เป็นฮะดีษที่ถูกต้อง

((هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مِنْتُهُ))

ความว่า “น้ำทะเลนั้นสะอาด สัตว์ที่ตายในทะเลสามารถบริโภคได้” (อ้างแล้วหน้า 26)

ฮะดีษดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าสัตว์น้ำทุกชนิด รวมทั้งสัตว์น้ำที่ตายเป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมด

หลักฐานจากฮะดีษที่สอง

มีรายงานจากท่านญาบิร ว่าท่านนบี ﷺ ได้แต่งตั้งให้ท่านอับดุลอะซียะฮ์นำทหารมุสลิมไปยังสมรภูมิอัลคัฏบ์บรรดาทหารมุสลิมประสบกับความอดอยากอย่างรุนแรง ระหว่างเดินทางได้พบปลาตายมาเกยฝั่งตัวใหญ่ บรรดาทหารมุสลิมก็ได้บริโภคปลานั้นเป็นเวลาสองสัปดาห์ เมื่อบรรดาทหารเหล่านั้นกลับมายังมะดีนะฮ์ก็ได้ถามท่านนบี ถึงข้อกำหนดบทบัญญัติการบริโภคปลาตายดังกล่าว ท่านนบี ตอบว่า : อนุมัติให้บริโภคปลานั้นได้ มันเป็นปัจจัยยังชีพที่อัลลอฮ์ส่งมาให้แก่พวกท่าน จงให้เราบริโภคบ้างหากยังมีเหลืออยู่ พวกเขาก็ได้ให้แก่ท่านนบี แล้วท่านก็ได้ทานมัน (บันทึกโดยอัลบุคอรีและมุสลิมและท่านอื่นๆ)

อะดิษดิงกล่าวท่านนบี ﷺ บอกข้อกำหนดบทบัญญัติของการบริโภคน้ำปลาตายริมฝั่งทะเลว่าเป็นสิ่งอนุมัติและท่านเองก็บริโภคมันเป็นหลักฐานว่าสัตว์น้ำที่ตายเป็นที่อนุมัติให้บริโภคโดยไม่มีการยกเว้นและแก่ทุกคนทั้งคนที่อดอยากคับขันและคนที่อยู่ในภาวะปกติทั่วไปท่านอุมักร ﷺ กล่าวว่า : สัตว์น้ำที่ตายในทะเลนั้น อัลลอฮ์ ได้ทำการเชือดให้แก่พวกท่านแล้ว (al-'Hattab, 1995 : 3/299)

หลักฐานจากอะดิษที่สาม

อะดิษบันทึกโดยอิบนุมาญะฮฺ อัดดาร์กูญนีและอะหฺมัด

((أَحَلَّتْ لَنَا مَيْتَاتَانِ : الْحُوتُ وَالْجَرَادُ))

ความว่า “ท่านนบีกกล่าวว่า : เป็นที่อนุมัติให้แก่เราสัตว์ที่ตายเองสองชนิดคือ ปลาและตั๊กแตน” (อะดิษบันทึกโดย Ibn Majah, 1996 : 3218 ; al-Darqutniy, 1996 : 972 ; และ Ahmad, 1995 : 7531)

ในอะดิษดังกล่าวท่านนบี ﷺ กล่าวว่าเป็นที่อนุมัติให้เราบริโภคสองชนิดจากสัตว์ที่ตายคือปลาและตั๊กแตน คำว่า “สัตว์ที่ตาย” ครอบคลุมรวมถึงปลาที่ตายเอง ดังนั้นปลาที่ตายเองจึงเป็นที่อนุญาตให้บริโภคได้ ประกอบกับไม่มีหลักฐานห้ามบริโภคปลาที่ตายเองจึงถือตามหลักการหรือพื้นฐานเดิมคืออนุญาตให้บริโภคได้

ข้อโต้แย้ง

คำว่า “สัตว์ที่ตาย” ในอะดิษหมายถึงปลาที่ตายเนื่องจากสาเหตุถูกล่า หรือน้ำแห้งหรือชนกระแทบของแข็งหรือถูกน้ำทะเลพัดพาจนตายโดยไม่ครอบคลุมปลาที่ตายเองที่ปราศจากสาเหตุจึงไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภคปลาที่ตายเองโดยปราศจากสาเหตุ (al-Saraksy, 2002 : 11/322)

ข้อชี้แจง

ไม่มีหลักฐานที่ถูกต้องระบุว่า “สัตว์ที่ตาย” คือสัตว์หรือปลาที่ตายเนื่องจากสาเหตุเท่านั้นโดยไม่รวมความปลาที่ตายตามปกติธรรมดาปราศจากสาเหตุ ดังนั้นปลาที่ตายตามปกติธรรมดาจึงมีข้อกำหนดบทบัญญัติเหมือนกับปลาที่ตายโดยมีสาเหตุภายนอกคืออนุญาตให้บริโภค (al-'Maqdisiy, 1992 : 11/43)

หลักฐานเชิงวินิจฉัย

ปลาที่ตายเนื่องจากมีสาเหตุภายนอกและปลาที่ตายตามปกติธรรมดาปราศจากสาเหตุ เป็นปลาที่ตายเหมือนกันปลาที่ตายบนบกเนื่องจากมีสาเหตุภายนอกหรือไม่มีสาเหตุโดยตายปกติเป็นที่อนุมัติให้บริโภค เช่นกันปลาที่ตายในทะเลทั้งที่มีสาเหตุและไม่มีสาเหตุก็เป็นที่ยอมรับให้บริโภคเพราะทั้งหมดคือปลาที่ตายและการบริโภคไม่มีเงื่อนไขการเชือดดังนั้นปลาที่ตายจะ

โดยมีสาเหตุหรือไม่มีสาเหตุจึงเป็นที่อนุมัติให้บริโภคทั้งหมด (al-Asqalaniy, /989 : 9/534 ; Ibn Qudamah, 1992 : 11/41)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภค สัตว์น้ำที่ตายเอง โดยมีนักวิชาการบางท่านในมัซฮับฮนะฟียกเว้นว่าการบริโภคสัตว์น้ำที่ตายเองเป็น สิ่งน่ารังเกียจ

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 3 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكَ فِسْقُ الْيَوْمِ الْبَاسِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَحْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمِهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ (المائدة : 3)

ความว่า “ ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อ สุกกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตีตาย และสัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้า เชือดกัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา และการที่พวกเจ้าเสี่ยงทายด้วยไม้ด้าว เหล่านั้นเป็นการ ละเมิด วันนี้ บรรดาผู้ปฏิเสธการศรัทธา หมดหวังในศาสนาของพวกเจ้าแล้ว ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่ากลัว พวกเขา และจงกลัวข้าเถิด วันนี้ข้าได้ให้สมบูรณ์แก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งศาสนาของพวกเจ้าและข้าได้ให้ ครบถ้วนแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเจ้า แล้ว ผู้ใดได้รับความคับขันในความหิวโหย โดยมีไม่ใช่เป็นผู้จงใจกระทำความบาปแล้วไซ้ แน่นอนอัลลอฮ์นั้น เป็นผู้ทรงอภัยโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ”

อายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮ์ ﷻ ห้ามบริโภคสัตว์ที่ตายเอง ปลาที่ตายปกติ ธรรมชาติโดยปราศจากสาเหตุก็เข้าข่ายสัตว์ที่ตายเองจึงไม่อนุญาตให้บริโภคเช่นกัน (al-'Kasaniy, 1997 : 4/145)

ข้อโต้แย้ง

อายะฮ์ดังกล่าวเป็นอายะฮ์ทั่วไป แต่มีหลักฐานการยกเว้นหรืออนุญาตให้ บริโภคสัตว์ที่ตายเองบางชนิดรวมทั้งปลาที่ตายเองตามปกติธรรมชาติตามที่ถูกกล่าวไว้แล้วในหลักฐาน ของทัศนะที่หนึ่ง (al-'Maqdisiy, 1992 : 11/45)

หลักฐานจากอะดิษบันทึกโดยอะบูดาูด

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : مَا أَلْقَاهُ الْبَحْرُ ، أَوْ جَزَرَ عَنْهُ ،

فَكُلُّهُ ، وَمَا مَاتَ فِيهِ ، وَطَفَا ، فَلَا نَأْكُلُوهُ))

ความว่า “แท้จริงท่านนบีมูฮัมหมัดกล่าวว่า : สิ่งทะเลพัดหรือน้ำลดจนทำให้ตายจงบริโหมคมัน และจงอย่าบริโหมคสิ่งที่ตายในทะเลแล้วลอยเหนือน้ำทะเล” (อะดิษบันทึกโดย Abu Dawud, 1991 : 3815)

อะดิษดังกล่าวท่านนบีมูฮัมหมัดห้ามบริโหมคสัตว์รวมทั้งปลาที่ตายโดยปกติธรรมดาไม่มีสาเหตุภายนอกมาทำให้มันตาย (al-'Kasaniy, 1997 : 4/145)

ข้อโต้แย้ง

อะดิษดังกล่าวเป็นอะดิษที่นำมาเป็นหลักฐานไม่ได้เพราะเป็นอะดิษที่อ่อนและขัดแย้งกับอะดิษที่ถูกต้องซึ่งเป็นหลักฐานของการอนุญาตให้บริโหมค (al-'Asqalaniy, 1995 : 9/533)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสองผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่หนึ่ง ที่มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโหมคสัตว์น้ำรวมทั้งปลาที่ตายเองตามปกติโดยปราศจากสาเหตุภายนอกมีน้ำหนักมากกว่าเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. อายะฮ์อัลกุรอานที่ทัศนะที่ไม่อนุญาตให้บริโหมคปลาที่ตายเองนำมาเป็นหลักฐานนั้นเป็นอายะฮ์ทั่วไปที่ไม่อนุญาตให้บริโหมคสัตว์ตายเองทั่วไปซึ่งมีอายะฮ์อัลกุรอานและอะดิษมายกเว้นโดยอนุญาตให้บริโหมคสัตว์น้ำที่ตายเองรวมทั้งปลาได้

2. อะดิษที่ทัศนะไม่อนุญาตให้บริโหมคปลาตายเองนำมาเป็นหลักฐานเป็นอะดิษที่อ่อนและขัดแย้งกับหลักฐานที่ถูกต้องอะดิษดังกล่าวจึงนำมาเป็นหลักฐานไม่ได้

3. หลักฐานและเหตุผลที่อนุญาตให้บริโหมคปลาที่ตายเองเป็นหลักฐานที่ถูกต้องมีสามารถโต้แย้งได้

4. บรรดาสาวกของท่านนบีมูฮัมหมัด เช่น ญาบิร, อุบัยกร, อิบน์อุบباس, และท่านอื่นๆ ก็มีความเห็นว่า อนุญาตให้บริโหมคปลาที่ตายเองได้ (al-Asqalaniy, 1989 : 9/534 ; al-Nawawiy, 1994 : 13/88)

3. 2. 3 สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำและบนบก ส่วนใหญ่สืบพันธุ์โดยการผสมพันธุ์นอกลำตัว ตัวอย่างสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำเช่น เต่า

กบ เขียด จระเข้ อีงอ่าง คางคก ปู ตะพาบน้ำ นกน้ำ เป็ด ห่าน เป็นต้น (al-Nawawiy, 1996 : 9/28 ; IbnQudamah, 1996 : 1/593)

นักวิชาการกฎหมายอิสลามมีความเห็นแตกต่างกัน เกี่ยวกับการบริโภค สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ โดยสามารถสรุปได้ เป็นสี่ทัศนะ ดังนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทุกชนิด เป็นทัศนะของมัชฮับฮะนะฟี (al-Kasaniy, 1973 : 4/144 ; al-Marghinaniy, 1995 : 4/353)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทุกชนิด เป็นทัศนะของมัชฮับมาลิกีย (al-Baghdadiy, 1997 : 2/77 ; al-Baghdadiy, 1995 : 2/275)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำได้ยกเว้น กบ เขียด อีงอ่าง คางคก ปู จระเข้และเต่า ทั้งนี้ในส่วนสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อนุญาตให้บริโภคจำเป็นต้องผ่านการเชือดตามหลักการศาสนาอิสลาม เป็นทัศนะของมัชฮับฮาฟีอี (al-Nawawiy, 1994 : 1/28 ; al-Ramliy, 1993 : 8/151)

ทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำได้ยกเว้นกบ เขียด อีงอ่าง คางคก จระเข้ โดยสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อนุญาตให้บริโภคนั้นหากเป็นสัตว์มีเลือดจำเป็นต้องผ่านการเชือดตามหลักศาสนาอิสลามยกเว้นสัตว์ที่ไม่มีเลือดเช่น ปูสามารถบริโภคได้โดยไม่ต้องผ่านการเชือด เป็นทัศนะของมัชฮับฮัมบะลี (Ibn Qudamah, 1992 : 13/344 ; Ibn Qudamah, 1996 : 1/593)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าไม่อนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทุกชนิด

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะฮรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามเราะสูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขาพบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตารอต และในอัลอินญิลโดยที่เขาจะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลายและจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขาซึ่งภาระหนักของพวกเขาและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขาและให้ความสำคัญแก่

เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่างที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ คนเหล่านี้แหละคือ บรรดาผู้ที่สำเร็จ”

ในอายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮ์ ﷻ ห้ามสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทั้งหมดเป็นสิ่งที่เลวร้ายถึงแม้จะเป็นที่อนุมัติให้บริโภค (al-'Kasaniy, 1973 : 4/144)

ข้อโต้แย้ง

เกณฑ์การพิจารณาว่าสัตว์ชนิดไหนดีสัตว์ชนิดไหนเลวตามทัศนะถูกต้องคือการถือตามอัลกุรอานและฮะดีษ สัตว์ชนิดอัลกุรอานฮะดีษอนุมัติคือสิ่งที่ดี สัตว์ชนิดใดที่อัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามถือว่าเป็นสัตว์เลว⁴⁶ ส่วนสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำไม่มีปรากฏว่าอัลกุรอานหรือฮะดีษระบุห้ามเฉพาะเจาะจงหรือระบุเป็นสัตว์เลวที่เป็นที่ต้องห้ามบริโภคจึงถือตามหลักการเดิมคือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทุกชนิดที่อนุมัติให้บริโภคยกเว้นสัตว์ที่อัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามบริโภค (Ibn Taimiyah, 2002 : 17/180)

หลักฐานจากฮะดีษ

ท่านนบี ﷺ กล่าวในฮะดีษบันทึกโดยอัดดาริมีย

((دَعْ مَا يَرِيكَ إِلَى مَا لَا يَرِيكَ))

ความว่า “จงละทิ้งจากสิ่งที่ผู้เจ้าแคลงใจไปยังสิ่งที่ผู้เจ้ามั่นใจ” (ฮะดีษบันทึกโดย al-Darimiy, 1996 : 579)⁴⁷

ในฮะดีษดังกล่าวท่านนบี ﷺ สั่งให้ละทิ้งสิ่งที่ไม่ชัดเจนที่ทำให้เกิดกลางแคลงใจสงสัย สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำเป็นสัตว์ที่ไม่มีตัวบ่งชี้ชัดเจนว่าอนุญาตหรือห้ามบริโภคทำให้เกิดความแคลงใจสงสัย สิ่งที่จะบริโภคดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ต้องห้ามบริโภค

ข้อโต้แย้ง

ไม่มีความแคลงใจสงสัยใดๆ ในการอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำเพราะโดยพื้นฐานหลักการเดิมอัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างทุกสรรพสิ่งรวมทั้งสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำเพื่อมนุษย์พระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ

سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (البقرة : 29)

⁴⁶ ดูประเด็นสัตว์น้ำรังเกียจและความเห็นของผู้วิจัยหน้า 120

⁴⁷ ฮะดีษระดับเศาะฮี้ฮ์ (al-'Albaniy, 1985 : 7/55)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า และได้ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้า และพระองค์นั้นได้ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

ดังนั้นเมื่อไม่มีตัวบทหรือหลักฐานห้ามการบริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำจึงถือปฏิบัติตามพื้นฐานหลักการเดิมคือการอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำได้ (al-'Baghdadiy, 1997 : 2/77)

หลักฐานเชิงวินิจัย

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำมิใช่ปลาจึงไม่อนุมัติให้บริโภค (al-Sarakhsiy, 2002 : 1/233)

ข้อโต้แย้ง

ไม่มีตัวบทหรือหลักฐานว่าสัตว์น้ำหรือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำอนุญาตให้บริโภคได้เฉพาะปลาเท่านั้น แต่ทว่าจากการพิจารณาหลักฐานกล่าวได้ว่าทุกๆ สิ่งในน้ำหรือบนบกที่ ไม่มีโทษ ไม่มีหลักฐานห้ามเป็นที่อนุญาตให้บริโภคได้ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า และได้ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้า และพระองค์นั้นได้ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

ในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿أَحَلَّ لَكُم مَّا صَدَّ الْبَحْرَ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْغَنَاءِ وَحَرَّمَ عَلَيْكُم صَيْدَ الْبَرِّ مَّا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้าซึ่งสัตว์ล่าในทะเลและอาหารจากทะเลทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้าและแก่บรรดาผู้เดินทางและได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าซึ่งสัตว์ล่าบนบกที่ใดที่พวกเจ้าครองอิหรอมอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

พระองค์ทรงกล่าวว่ารำในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอ์รอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัล-เตวารอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่

ชอบและห้ามพวกเขามิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอกที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ” (al-’Baghdadiy, 1997 : 2/79)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคน้ำจืดครั้งน้ำทุกชนิด

หลักฐานจากอัลกุรอาน

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวเกี่ยวกับอาหารจากทะเลในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์ ﴿أَحَلَّ لَكُم صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلْيَاثَةِ وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ

حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิหม่ามอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

อายะฮ์ดังกล่าวแสดงถึงการอนุมัติจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้บริโภคน้ำจืดรวมทั้งสัตว์ทะเลและสัตว์น้ำทุกชนิดได้ไม่ว่าที่ถูกล่าหรือตายเองเพราะคำว่า “สัตว์ล่าในทะเล” (ศัยดุละบะหฺร) หมายถึงสิ่งที่ถูกล่าถูกจับได้ และคำว่า “อาหารทะเล” (ฏอฮฺอามุส) หมายถึงสัตว์ที่เกยหาดตายหรือที่ตายลอยอยู่ในทะเล สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำก็มีลักษณะดังกล่าวรวมอยู่ด้วยจึงเข้าข่ายในความหมายรวมของอายะฮ์เลยเป็นที่ยอมรับให้บริโภคน้ำจืดเหมือนสัตว์ทะเลหรือสัตว์น้ำเพราะสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำก็ใช้ชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ (Ibn Kathir, 1993 : 2/96)

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งสี่และมาลิกและอะหมัดและอัลฮากิมและอัดดาร์กูนิยและอัดดารีมีเย่และท่านอื่นๆอัลบุคอรีย กล่าวว่าเป็นฮะดีษที่ถูกต้อง

ท่านนบี ﷺ ได้ตอบข้อซักถามของสาวกของท่านเกี่ยวกับการใช้น้ำทะเลเพื่ออาบน้ำละหมาดโดยท่านตอบว่า

((هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ))

ความว่า “น้ำทะเลนั้นสะอาด สัตว์ที่ตายในทะเลสามารถบริโภคได้” (อ้างแล้วหน้า

ฮะดีษดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าสัตว์ทะเลหรือสัตว์น้ำรวมทั้งสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำทุกชนิดเป็นที่อนุมัติให้บริโภค เพราะเมื่อสัตว์ทะเลเป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ ดังนั้นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำซึ่งใช้ชีวิตส่วนหนึ่งในน้ำก็เป็นที่ยอมรับบริโภคได้ โดยเช่นกัน

กอบรกับไม่มีหลักฐานจากอัลกุรอานและฮะดีษห้ามการบริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำชนิดใดเป็นการเฉพาะ ยกเว้นสัตว์ที่เป็นพิษ เป็นอันตราย (al-'Baghdadiy, 1995 : 2/275)

หลักฐานเชิงวินิจัย

ประมวลความจากนัยยะของอัลกุรอานและฮะดีษเกี่ยวกับพื้นฐานหรือหลักการเดิมโดยรวมของสรรพสิ่งนั้นคือการอนุมัติให้ใช้ประโยชน์ ใช้บริโภค เพราะอัลลอฮ์ ﷻ สร้างสรรพสิ่งเพื่อมนุษย์ ดังนั้นเมื่อไม่มีหลักฐานห้ามการบริโภคสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำใดๆ เป็นการเฉพาะก็ถือตามหลักการเดิมคือการอนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำได้ทั้งหมดยกเว้นที่มีหลักฐานห้ามเท่านั้น (al-'Baghdadiy, 1995 : 2/275)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำได้ยกเว้น งู กบ เขียด อิงอ่าง คางคก ปู จระเข้และเต่า ทั้งนี้ในส่วนสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อนุญาตให้บริโภคจำเป็นต้องผ่านการเชือดตามหลักการศาสนาอิสลาม

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม เหมือนกับหลักฐานและเหตุผลเดียวกับทัศนะที่สองแต่ยกเว้นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำดังต่อไปนี้

งู เพราะเป็นสัตว์เลื้อยคลานมีพิษเป็นภัยต่อมนุษย์และท่านนบี ﷺ สั่งให้ฆ่า

สัตว์จำพวกกบเขียด อิงอ่าง เพราะเป็นสัตว์เลื้อยคลานมีพิษและท่านนบี ﷺ ห้ามฆ่ามัน

จระเข้ เพราะเป็นสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวซึ่งท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้บริโภค

เต่า เพราะเป็นสัตว์เลื้อยคลานมีพิษเปรี้ยว ดุร้าย

ปู เพราะเป็นสัตว์เลื้อยคลานมีพิษ (al-Ramliy, 1993 : 8/151 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/28)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สี่ มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำได้ยกเว้นกบ เขียด อิงอ่าง คางคก จระเข้ โดยสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อนุญาตให้บริโภคนั้นหากเป็นสัตว์มีเลือดจำเป็นต้องผ่านการเชือดตามหลักศาสนาอิสลามยกเว้นสัตว์ที่ไม่มีเลือดเช่น ปูสามารถบริโภคได้โดยไม่ต้องผ่านการเชือด

ความเห็นและหลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สี่เหมือนกับหลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม แต่ทัศนะที่สี่อนุญาตให้บริโภค เต่าและปูได้ เพราะเต่า มิได้เป็นสัตว์ดุร้ายหรือน่ารังเกียจ ใช้ชีวิตส่วนหนึ่งบนบกและสามารถเชือดเต่าตามหลักศาสนาอิสลามได้ และปูนั้นไม่มีเลือดจึงไม่ต้องเชือด (Ibn Duwayyan, 1989 : 2/415 ; Ibn Qudamah, 1996 : 1/593)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทั้งสี่ทัศนะผู้วิจัยมีความเห็นว่าทัศนะที่สี่ที่มีความเห็นว่ายอนุญาตให้ มีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ทัศนะที่สี่สอดคล้องกับบทบัญญัติเดิมของอิสลามเกี่ยวกับสรรพสิ่งว่าเดิมที่สรรพสิ่งเป็นสิ่งฮาลาล ตราบใดที่ไม่มีหลักฐานห้าม ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานห้ามรับประทานสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำอย่างเฉพาะเจาะจง

2 เหตุผลเชิงวินิจัยของทัศนะที่สี่สอดคล้องกับบทบัญญัติอิสลามมากที่สุด

3. 3 อาหารต้องห้ามประเภทเนื้อสัตว์

ตามหลักฐานหลักการเดิมอาหารทุกชนิดรวมทั้งอาหารประเภทสัตว์ที่สะอาดดีมีประโยชน์และไม่มีหลักฐานตัวบทหรือมติเอกฉันท์ของปราชญ์มุสลิมที่สามารถวินิจฉัยปัญหาศาสนาได้ด้วยตัวเองห้ามไว้ เป็นอาหารที่อนุมัติให้บริโภคได้ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 29 ซูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า และได้ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้า และพระองค์นั้นได้ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

ท่านนบี ﷺ กล่าวในฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรียะฮ์และมุสลิม

((إِنَّ أَعْظَمَ الْمُسْلِمِينَ فِي الْمُسْلِمِينَ جُرْمًا، مَنْ سَأَلَ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يُحَرِّمْ عَلَى الْمُسْلِمِينَ، فَحَرَّمَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَجْلِ مَسْأَلَتِهِ))

ความว่า “มุสลิมที่มีความผิดร้ายแรงที่สุดคือผู้ที่ถามหาสิ่งที่ยังไม่ถูกต้องห้ามและถูกต้องห้ามเพราะการถามหาของเขา”(อ้างแล้วหน้า 60)

มีอาหารประเภทสัตว์จำนวนหนึ่งที่มีหลักฐานห้ามมิให้บริโภคดังตัวอย่างหลักๆต่อไปนี้

1. อาหารเก้าชนิดหรือสิบชนิดรวมทั้งเลือดที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงห้ามมิให้บริโภคตามอายะฮ์ที่ 3 ของซูเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ โดยพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 3 ซูเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ
وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ
فِسْقٌ الْيَوْمَ يَمَسُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾
(المائدة : 3)

ความว่า “ ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง และเลือด และเนื้อสุกร และ
สัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ที่มัน (ขณะเชือด) และสัตว์ที่ถูกรัดคอตาย และสัตว์ที่ถูกตีตาย และ
สัตว์ที่ตกเหวตาย และสัตว์ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือดกัน และ
สัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหินบูชา และการที่พวกเจ้าเสี่ยงทายด้วยไม้ดัด เหล่านั้นเป็นการละเมิด วันนี้
บรรดาผู้ปฏิเสธการศรัทธา หมดหวังในศาสนาของพวกเจ้าแล้ว ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่ากลัวพวกเขา และ
จงกลัวข้าเถิด วันนี้ข้าได้ให้สมบูรณ์แก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งศาสนาของพวกเจ้าและข้าได้ให้ครบถ้วนแก่พวก
เจ้าแล้ว ซึ่งความกรุณาเมตตาของข้า และข้าได้เลือกอิสลามให้เป็นศาสนาแก่พวกเจ้าแล้ว ผู้ใดได้รับ
ความคับขันในความทวิโฮย โดยมีข้าเป็นผู้จงใจกระทำบาปแล้วไซ้ แนนอนอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัย
โทษผู้ทรงเมตตาเสมอ ”

อาหารต้องห้ามในอายะฮ์ดังกล่าวมีอยู่ 10 ชนิด คือ

1. 1 สัตว์ตายเองคือสัตว์ที่ตายเองตามธรรมชาติโดยมิได้ถูกฆ่าหรือถูกล่าโดยมนุษย์
หรือสัตว์หรืออุปกรณ์ที่ ศาสนาอิสลามอนุญาตให้ใช้ในการล่า การฆ่าหรือมิได้ถูกเชือดตามหลักการ
อิสลาม ซึ่งสามารถสรุปเหตุผลการห้ามบริโภคสัตว์ที่ตายเองได้ ดังนี้

(ก) การกินเนื้อที่ตายเองเป็นสิ่งที่น่าขยะแขยงต่อความรู้สึกของคนที่มีความเจริญและ
คนที่มีความคิด ในทุกสังคมก็ถือว่าการกินสิ่งดังกล่าวเป็นการขัดต่อเกียรติของมนุษย์ นอกจากนี้แล้ว
เราจะสังเกตเห็นว่าคนที่นับถือคัมภีร์ของพระเจ้าเป็นเจ้าทุกคนจะห้ามการกินเนื้อสัตว์ที่ตายเอง และ
พวกเขาก็จะไม่กินเนื้อสัตว์เว้นแต่ว่ามันจะถูกฆ่าเสียก่อน ส่วนเรื่องวิธีการฆ่าสัตว์นั้นอาจจะแตกต่างกัน
ไปบ้าง

อนึ่งข้อยกเว้นจากสัตว์ที่ตายเองสองชนิดที่สามารถบริโภคได้คือสัตว์ทะเลหรือสัตว์
น้ำที่ตายเองและตักแตน โดยอัลลอฮ์ ﷻ กล่าวเกี่ยวกับสัตว์ทะเลที่ตายเอง ในอายะฮ์ที่ 96 สุเราะฮ์ อัล
มาอิดะฮ์

﴿ أَحَلَّ لَكُمْ صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلنَّاسِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ

حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบนบกที่พวกเจ้าครองอิหม์รออยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่พระองค์”

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งสี่และมาลิกและอะหมัดและอัลฮากิมและอัฏเศาะลียะฮ์และอัสเศาะอีดและท่านอื่นๆ อัลบุคอรียกกล่าวว่า เป็นฮะดีษที่ถูกต้อง

ท่านนบี ﷺ ได้ตอบข้อซักถามของสาวกของท่านเกี่ยวกับการใช้น้ำทะเลเพื่ออาบน้ำละหมาดโดยท่านตอบว่า

((هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ))

ความว่า “น้ำทะเลนั้นสะอาด สัตว์ที่ตายในทะเลสามารถบริโภคได้” (อ้างแล้วหน้า 26)

1. 2 เลือด เป็นสิ่งน่ารังเกียจต่อความรู้สึกของมนุษย์ในการดื่มหรือกินเลือด และการดื่มหรือกินเลือดอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพด้วย มีข้อยกเว้นจากเลือดสองชนิดที่อนุญาตให้บริโภคได้คือตับและม้าม ท่านอิบนุอุมร์กล่าวว่า : ท่านนบี ﷺ กล่าวว่าในฮะดีษบันทึกโดยอิบนุมาญะฮ์ อัฏเศาะลียะฮ์ และอะฮฺมัด

((أَحَلَّتْ لَنَا مَيِّتَتَانِ وَدَمَانِ ، فَأَمَّا الْمَيِّتَتَانِ : فَأَلْحُوتُ وَالْجُرَادُ ، وَأَمَّا الدَّمَانِ : فَالْكَبِدُ وَالطَّلْحَالُ))

((الطَّلْحَالُ))

ความว่า “เป็นที่อนุมัติให้แก่เราสัตว์ที่ตายเองและเลือดอย่างละสองชนิด สัตว์ตายเองสองชนิดคือปลาและตั๊กแตนส่วนเลือดสองชนิดคือตับและม้าม” (ฮะดีษบันทึกโดย Ibn Majah, 1996 : 3218 ; al-Darqutniy, 1996 : 972 ; และ Ahmad, 1995 : 7531)⁴⁸

1. 3 สุกร การห้ามกินสุกรในอิสลามเป็นที่รู้กันดีของคนทั่วไปในอัลกุรอานห้ามการบริโภคสุกรไว้ในสิ่งที่ด้วยกันคือสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์อายะฮ์ที่ 173 สุเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์อายะฮ์ที่ 3 สุเราะฮ์อัลอันอาม อายะฮ์ที่ 145 ซูเราะฮ์อันนะหฺลอายะฮ์ที่ 115 ในคัมภีร์ไบเบิลของชาวคริสต์ยืนก่มีการห้ามบริโภคสุกรไว้เช่นกัน⁴⁹

มีนักวิชาการอิสลามได้ค้นหาสาเหตุการห้ามกินสุกรซึ่งสามารถสรุปเหตุผลสำคัญได้ดังนี้ (ตอบคำถามเพื่อนต่างศาสนิก : 56-59 ; หะลาและหะรอมในอิสลาม : 69-73)

(ก) การกินเนื้อสุกรก่อให้เกิดโรคหลายอย่าง

⁴⁸ ฮะดีษระดับเศาะฮีฮ (al-'Albaniy, 1985 : 8/164)

⁴⁹ ดู คัมภีร์ไบเบิลฉบับเลวีนิติ 11 : 7-8 และเฉลยธรรมบทบัญญัติ 14 : 8 และไบเบิลฉบับอิสยาห์ บทที่ 65 : 2-5

ผู้ที่มิใช่มุสลิมและผู้ปฏิเสธพระเจ้าจะยอมรับสิ่งใดก็ตามเมื่อสิ่งนั้นได้รับการยืนยันด้วยเหตุผล ตรรกะและวิทยาศาสตร์ การกินเนื้อสุกรสามารถทำให้เกิดโรคต่างๆ ได้ไม่น้อยกว่า 70 โรค คนที่บริโภคเนื้อสุกรสามารถที่จะได้รับพยาธิานาซิดเข้าไปในร่างกาย เช่น พยาธิตัวกลม พยาธิปากขอ เป็นต้น แต่พยาธิชนิดที่เป็นอันตรายที่สุดก็คือ *Taenia Solium* หรือที่เรียกกันในภาษาทั่วไปว่า “พยาธิตัวแบน” ซึ่งมีลักษณะยาวมากและมันฝังตัวอยู่ในลำไส้ ไข่ของมันเข้าไปในกระแสเลือดและสามารถไปถึงอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย ถ้ามันเข้าไปในสมองมันก็สามารถทำให้สูญเสียความจำ ถ้ามันเข้าไปในตา มันก็สามารถทำให้ตาบอดถ้ามันเข้าไปในตับมันก็สามารถทำลายตับได้ มันสามารถทำลายอวัยวะแทบทุกส่วนของร่างกาย พยาธิอีกชนิดหนึ่งก็คือ *Trichura Tichurasis*

คนทั่วไปมีความเข้าใจผิดๆ ว่าถ้าหุงต้มดี ไข่พยาธิเหล่านี้ก็จะตาย แต่ในการศึกษาวิจัยที่ทำในสหรัฐอเมริกาพบว่าในจำนวนผู้ป่วย 24 รายที่มีสาเหตุมาจากพยาธิ *Trichura Tichurasis* นั้น มีจำนวน 22 ราย ได้เอาเนื้อสุกรมาปรุงต้มอย่างดีแล้ว นี่เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าไข่พยาธิที่อยู่ในเนื้อสุกรไม่ตายในอุณหภูมิหุงต้มปกติ

(ข) เนื้อสุกรมีวัตถุสร้างไขมัน

เนื้อสุกรมีสารสร้างกล้ามเนื้อน้อยและมีไขมันมากเกินไป ไขมันนี้สะสมอยู่ในเส้นเลือดและสามารถก่อให้เกิดความดันโลหิตสูงและโรคหัวใจ จึงไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดอะไรที่ชาวอเมริกันกว่า 50% เป็นโรคความดันโลหิตสูง

(ค) สุกรเป็นหนึ่งในบรรดาสัตว์ที่สกปรก

สุกรเป็นหนึ่งในบรรดาสัตว์ที่สกปรกที่สุดบนโลก มันอาศัยอยู่ในสิ่งสกปรกและแม้กระทั่งในกองอุจจาระ มันเป็นตัวกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ดีที่สุดที่พระเจ้าสร้างมา ในหมู่บ้านที่ไม่มีห้องส้วมสมัยใหม่และชาวบ้านถ่ายอุจจาระในที่โล่งแจ้ง ตัวกำจัดอุจจาระคือสุกร

บางคนอาจโต้แย้งว่าในประเทศที่ก้าวหน้าอย่างเช่นออสเตรเลีย สุกรได้รับการเลี้ยงดูในสภาพที่สะอาดและถูกสุขอนามัย แต่ถึงกระนั้นก็ตามสุกรก็ถูกเลี้ยงไว้ในคอกรวมกัน ไม่ว่าพยายามจะเลี้ยงมันในสภาพที่สะอาดอย่างไร มันก็เป็นสิ่งสกปรกโดยธรรมชาติ มันกินแม้กระทั่งอุจจาระของมันเองและของตัวอื่น

(ง) สุกรเป็นสัตว์ที่ไร้ยางอาย

สุกรเป็นสัตว์ที่ไร้ยางอาย มันเป็นสัตว์ประเภทเดียวที่เชิญชวนพวกมันให้มีเพศสัมพันธ์กับคู่ของมัน ในสหรัฐอเมริกาคนส่วนใหญ่กินเนื้อสุกร หลายครั้งหลังจากงานเลี้ยงแต่งงาน ผู้ร่วมงานเลี้ยงจะแลกเปลี่ยนภรรยากัน กล่าวคือหลายคนพูดว่า “คุณนอนกับภรรยาของผมและผมจะนอนกับภรรยาของคุณ”

1. 4 สัตว์ที่ถูกพลีให้แก่ผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ หมายถึงสัตว์ที่ถูกเชือดโดยที่ผู้เชือดกล่าวนามอื่นไปจากอัลลอฮ์ ﷻ เช่น กล่าวชื่อเทพเจ้าอื่นๆ ในอดีตเมื่อเวลาฆ่าสัตว์พวกอาหรับที่บูชารูปปั้นจะเอ่ยนามบรรดาเทวรูปของพวกตน เช่น ลาดาหรืออุซซา ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นรูปแบบอย่างหนึ่งของการปฏิบัติศาสนกิจด้วยเช่นกัน สำหรับกรณีนี้ เหตุผลที่ห้ามล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความศรัทธาทั้งสิ้น กล่าวคือเพื่อป้องกันรักษาความเชื่อในเอกภาพของอัลลอฮ์ ﷻ เพื่อให้การปฏิบัติศาสนกิจบริสุทธิ์และเพื่อจัดการตั้งภาคีกับอัลลอฮ์ ﷻ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม

ความจริงแล้วเมื่ออัลลอฮ์ ﷻ ได้สร้างมนุษย์ขึ้นมาและให้เขาควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่บนโลก สร้างสัตว์ขึ้นมาและอนุญาตให้เขามันเพื่อนำมาเป็นอาหาร ดังนั้นเมื่อก่อนจะฆ่าสัตว์มนุษย์จึงควรประกาศนามของอัลลอฮ์ ﷻ ออกมาเพื่อเป็นการแสดงว่าเขาได้ขออนุญาตที่จะเอาชีวิตของมันจากผู้สร้างขึ้นมาและถ้าหากผู้ใดเอ่ยนามอื่นไปจากอัลลอฮ์ ﷻ ก็หมายถึงเขามิได้ขออนุญาตจากพระองค์ ดังนั้นเนื้อของมันจะต้องถูกปฏิเสธ

1. 5 สัตว์ที่ถูกรัดคอตาย หมายถึงสัตว์ที่ถูกรัดคอด้วยเชือกหรือด้วยวิธีใดๆ ที่ทำให้สัตว์หายใจไม่ออกจนตาย

1. 6 สัตว์ที่ถูกตีจนตาย หมายถึงสัตว์ที่ถูกตีหรือถูกขว้างด้วยวัตถุใดๆ จนตายโดยมิได้เชือดตามหลักศาสนาอิสลาม

1. 7 สัตว์ที่ตกมาตาย หมายถึงสัตว์ที่ตายเพราะตกลงมาเองหรือถูกโยนลงมาจากที่สูงหรือตกลงไปในห้วยหรือบ่อหรือหุบเขาหรือที่ลุ่มลึกและลึกจนตาย

1. 8 สัตว์ที่ถูกขวิดตาย หมายถึงสัตว์ที่ถูกสัตว์อื่นขวิดจนตาย

1. 9 สัตว์ที่ถูกสัตว์ร้ายกัดกิน หมายถึงสัตว์ที่ถูกสัตว์ร้ายกัดกินและตายด้วยเหตุดังกล่าว

สัตว์ข้อ 1. 5 ถึง 1. 9 เป็นสัตว์ที่จัดอยู่ในประเภทสัตว์ที่ตายเอง หลังจากที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ห้ามบริโภคนิสัตว์ที่ตายเองในอายะฮ์ที่ 3 จากซูเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์พระองค์ก็ได้ให้ข้อยกเว้นไว้ว่า “เว้นแต่ที่สุเจ้าเชือดกัน” หมายถึงว่าถ้าหากใครมาพบสัตว์ขณะที่ยังมีชีวิตอยู่และเชือดมันทันเนื้อของสัตว์นั้นก็เป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ คำว่า “ยังมีชีวิตอยู่” นั้นหมายถึงเรายังเห็นสัญญาณของการมีชีวิตของมันอยู่

การห้ามบริโภคนิสัตว์ที่ตายเองนอกจากเป็นการเสี่ยงจากอันตรายที่มีต่อสุขภาพจากการบริโภคนิสัตว์ดังกล่าวแล้ว อัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงเมตตาผู้ทรงปรีชาญาณต้องการที่จะสอนมนุษย์ให้มีความต้องการที่จะสอนคนให้มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์และป้องกันมิให้มันได้รับอันตราย มนุษย์จะต้องไม่ปล่อยละเลยจนมันถูกรัดคอหรือตกลงมาจากที่สูงหรือถูกขวิดในการต่อสู้กับสัตว์อื่นและ

จะต้องไม่ทรมาณมันด้วยการเยียนตีอย่างรุนแรงเหมือนอย่างกับพวกรับจ้างเลี้ยงสัตว์ทำหรืออยู่แห่ให้ สัตว์ต่อสู้กันจนกระทั่งสัตว์ตัวหนึ่งทำให้สัตว์อีกตัวหนึ่งได้รับบาดเจ็บหรือชีวิตสัตว์อีกตัวหนึ่งจนตาย

สำหรับเหตุผลในการห้ามกินสัตว์ที่ถูกสัตว์ร้ายกัดกินนั้นก็เพื่อที่จะเป็นการรักษา ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ไว้ กล่าวคือมุสลิมจะต้องไม่ลดตัวลงไปกินซากของสัตว์ในยุคุปาเถื่อนนั้น ผู้คนจะกินสิ่งที่ถูกสัตว์ป่าทึ้งไว้ไม่ว่าจะเป็นแกะ อูฐ หรือวัวก็ตาม ดังนั้นอัลลอฮ์ ﷻ จึงได้ห้ามบรรดาผู้ ศรัทธามีให้ปฏิบัติตามพวกปาเถื่อน

1. 10 สัตว์ที่ถูกพลี (บูชายัญ) คือสัตว์ที่ถูกเชือดพลีให้แก่บรรดาเทวรูปต่างๆ

อาหารเนื้อสัตว์ต้องห้ามประเภทที่สิบก็คือสัตว์ที่ถูกเชือดพลีให้แก่บรรดาเทวรูปต่างๆ ในยุคุปาเถื่อนนั้น ข้างหน้าของบรรดาเทวรูปรอบกะอะบะฮะจะมีแท่นบูชาตั้งอยู่ และพวกบูชาเจว็ดจะ เชือดสัตว์บนแท่นหรือไม่ก็ใกล้กับแท่นนี้ เพื่อที่จะแสวงหาความใกล้ชิดกับเทพเจ้าของพวกเขา

การเชือดสัตว์ดังกล่าวนั้นเหมือนกับ “ที่ถูกพลีให้แก่ผู้อื่นนอกไปจากอัลลอฮ์ ﷻ” ซึ่งทั้งสองต่างก็เป็นการบูชาเทพเจ้าจอมปลอมเหมือนกัน จะแตกต่างกันก็ตรงที่ว่าในกรณีของ “ที่ถูก พลีให้แก่ผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ” นั้นการเชือดสัตว์มิได้กระทำในบริเวณที่ตั้งรูปปั้นบูชาแต่มีการ กล่าวชื่อของเทวรูปบูชานั้นในตอนเชือดพลี ส่วนในกรณีสัตว์ที่ถูกพลี(บูชายัญ)นั้นการเชือดสัตว์กระทำ ต่อหน้ารูปปั้นบูชาและบนแท่นบูชาโดยตรง ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องเอ่ยนามของเทวรูปที่ตนจะ เชือดสัตว์บูชาให้

เนื่องจากแท่นบูชาเหล่านี้อยู่ในเขตกะอะบะฮะ มันจึงอาจเป็นไปได้ที่จะมีคนคิดว่าการ พลีอุทิศเหล่านี้มีเจตนาที่จะให้ความเคารพต่อกะอะบะฮะ แต่เพื่อที่จะขจัดความคิดดังกล่าวออกไปจาก จิตใจของคน คัมภีร์กุรอ่านจึงได้ประกาศไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำดังกล่าวจัดอยู่ในประเภท เดียวกับที่ถูกบูชาให้แก่ผู้อื่นนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ

1. 11 ลาบ้าน เป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่มีฮะดีษกล่าวห้ามไว้มิให้บริโภค

ฮะดีษที่หนึ่ง ฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรียะ และมุสลิม

((عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُحُومِ الْخُمُرِ

الْأَهْلِيَّةِ يَوْمَ حَيْبَرَ))

ความว่า “อิบนุอุมร์ กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคเนื้อลาบ้านสมัยสงครามคัยบ์ร” (อ้างแล้วหน้า 86)

ฮะดีษที่สอง ฮะดีษบันทึกโดย อัลบุคอรียะ มุสลิม และนักบันทึกฮะดีษท่านอื่นๆ

((قَالَ أَبُو ثَعْلَبَةَ : حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُحُومَ الْخُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ))

ความว่า “อบูษะละบะฮฺกล่าวว่า : ท่านนบีไม่อนุญาตให้บริโภคน้ำเนื้อลาบ้าน” (อ้างแล้วหน้า 64)

อะดิษที่สาม อะดิษบันทึกโดยอัลบุคอรี มุสลิม และนักบันทึกอัลอะดิษ ท่านอื่นๆ
 ((عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ : نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَوْمَ خَيْبَرَ عَنْ
 لُحُومِ الْحُمُرِ الْإِنْسِيَّةِ نَضِيجًا وَنَيًّا))

ความว่า “อัลบรอรฺฮฺ บินอาซิบ กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามเรามาให้บริโภคน้ำเนื้อลาบ้านช่วงสงครามคัยบ์รไม่ว่าจะเป็นเนื้อสุกหรือเนื้อสด” (อ้างแล้วหน้า 78)

อะดิษทั้งสามและอะดิษอื่นๆที่มีความหมายเหมือนกันเป็นอะดิษที่ถูกต้อง ซึ่งทั้งหมดระบุว่า ห้ามบริโภคน้ำเนื้อลาบ้าน ทั้งสิ้น

1. 12 นักที่มีกรงเล็บ นักที่มีกรงเล็บแข็งแรงแหลมคมใช้กรงเล็บในการจับสัตว์หรือสิ่งอื่นๆ การล่า การป้องกันตัว โจมตี และทำร้ายผู้อื่น เช่น เหยี่ยว นก อินทรี อีแร้ง

อะดิษบันทึกโดยมุสลิมอบูดาอูดและอันนะสาอีย
 ((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ
 مِنَ السَّبَاعِ وَكُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ))

ความว่า “จากอิบนิอับบาส กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคน้ำเนื้อสัตว์ร้ายที่มีเขี้ยว และนกที่มีกรงเล็บทุกชนิด” (อ้างแล้วหน้า 64)

1. 13 สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว เช่น สุนัข สิงโต เสือ ช้าง ลิง ก็เป็นสัตว์อีกประเภทหนึ่งที่ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภค

อะดิษบันทึกโดยมุสลิม อบูดาอูด และอันนะสาอีย
 ((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ
 مِنَ السَّبَاعِ وَكُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ))

ความว่า “จากอิบนิอับบาส กล่าวว่า : ท่านนบีห้ามบริโภคน้ำเนื้อสัตว์ร้ายที่มีเขี้ยว และนกทุกชนิดที่มีกรงเล็บทุกชนิด” (อ้างแล้วหน้า 64)

1. 14 สัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลัก

อะดิษบันทึกโดยอบูดาอูด อัตติรมิซีย์และอิบนุมาญะฮฺ

((عَنْ ابْنِ عُمرَ قَالَ : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَالَةِ ،

وَأَلْبَانِهَا))

ความว่า “จากอิบนุอุมัร กล่าวว่า “ท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ที่กินสิ่งสกปรกและห้ามดื่มนมมัน (อ้างแล้วหน้า 64)

1. 15 สัตว์นะญิสหรือสัตว์สกปรก เช่น สุนัข

1. 16 สัตว์เป็นพิษ หมายถึงสัตว์ที่เมื่อมนุษย์บริโภคเข้าไปแล้วก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย เช่น คางคก งูบางชนิด เพราะการบริโภคสัตว์เป็นพิษเป็น การทำร้ายร่างกายตนเองซึ่งเป็นสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงห้ามไว้โดยพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ 195 สุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำความดีทั้งหลาย”

และพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลนิซาฮ์

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ (النساء : 29)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้า ในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าขายที่เกิดจากความพอใจในหมู่พวกเจ้า และจงอย่าฆ่าตัวของพวกเจ้าเอง แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงเมตตาต่อพวกเจ้าเสมอ”

ท่านนบี ﷺ กล่าวในฮะดีษบันทึกโดยอิบนุมาญะฮ์และอัลบัยฮะกี ย อัลอัลบานียะฮ์บอกว่าเป็นฮะดีษที่ถูกต้อง

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “อย่าทำร้ายตัวเองและอย่าทำร้ายคนอื่น” (อ้างแล้วหน้า 58)

1. 17 สัตว์ถูกสั่งให้ฆ่าทิ้ง ตามทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าสัตว์ที่ถูกสั่งให้ฆ่าทิ้ง เช่น งู แมงป่อง หนู หมา อีกา เหยี่ยว จิ้งจก ตุ๊กแก เป็นสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้บริโภค เพราะท่านนบี ﷺ จะไม่สั่งให้ฆ่าหรือทำลายสิ่งใดนอกจากจะต้องมีเหตุผลอันเป็นประโยชน์ การบริโภคสัตว์ที่ถูกใช้ให้ฆ่าทิ้งหรือห้ามมิให้ฆ่าทิ้งไม่เป็นที่อนุมัติ (ฮารอม) เพราะการสั่งให้ฆ่าสัตว์ดังกล่าวขณะที่ห้ามฆ่าสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคเพื่อการอื่นจากการบริโภคมีนัยยะว่าการบริโภคสัตว์ที่ถูกใช้ให้ฆ่าทิ้งเป็นสิ่งต้องห้าม เพราะหากการบริโภคสัตว์ดังกล่าวฮาลาล ท่านนบี ﷺ จะไม่อนุญาตหรือสั่งให้ทำลายสัตว์เหล่านั้นทั้งอย่างเด็ดขาด เนื่องจากการทำลายทรัพย์สินและฟุ่มเฟือย

1. 18 สัตว์ที่ห้ามฆ่า ตามทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าสัตว์ที่ห้ามฆ่า เช่น มด ผึ้ง นก หัวขวาน และเหยี่ยวแดง เป็นสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้บริโภค เนื่องจากถ้าสัตว์ดังกล่าวฮาลาลบริโภคท่านนบี ﷺ ก็จะไม่ห้ามฆ่ามัน เพราะเมื่อมันถูกฆ่าก็สามารถนำเนื้อมันมาเป็นอาหารได้ ดังนั้นการห้ามฆ่ามันก็เท่ากับเป็นการห้ามบริโภคมันโดยพฤตินัย

1. 19 สัตว์ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างสัตว์ที่ฮาลาลบริโภคกับสัตว์ที่ฮารอมบริโภค เช่น ล่อที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างม้ากับลาบ้าน เนื่องจากในสัตว์ดังกล่าวมีส่วนผสมของสัตว์สายพันธุ์ฮารอมอยู่ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้เหมือนอย่างการผสมระหว่างนมกับเหล้า จึงให้น้ำหนักไปทางฮารอมบริโภคและเป็นการเพื่อผิดเพี้ยน

อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวเกี่ยวกับการห้ามสิ่งบริโภคสิ่งเลวไว้ในอายะฮ์ที่ 157 สูเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุญาติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

ท่านนบี ﷺ ก็ได้ห้ามการบริโภคสิ่งสกปรกโดยมีรายงานอะดิษบันทีกโดยอัลบุคอรีย อับูดาวูด อัตติรมิซีย์และอันนะสาอีย

((أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الْفَأْرَةِ تَقَعُ فِي السَّمَنِ إِنْ كَانَ جَامِدًا فَأَلْفَوْهَا

وَمَا حَوْلَهَا وَإِنْ كَانَ مَائِعًا فَأَرْيُقُوهُ))

ความว่า “แท้จริงท่านนบีได้กล่าวเกี่ยวกับหนูที่ตกลงไปในมันเนยว่า : หากมันเนยนั้นเป็นเนยแข็งก็ให้อาหนูและเนยข้างๆที่หนูตกลงไปถึงเสีย (ส่วนที่เหลือกินได้) และหากมันเนยเป็นเนยเหลวก็ให้เททิ้งทั้งหมด” (อะดิษบันทีกโดย al-’ Bukhariy,2002 : 5540 ; Abu Dawud,1991 : 3798 ; al-Tirmidhiy,1991 : 1798 และ ; al-Nasa’ aiy ,1994 : 4263)

การที่ท่านบี ให้เทเนยทิ้งทั้งหมดโดยมิให้บริโภครณินั้นเป็นเนยเหลว เพราะหนูนั่นสกปรก ซึ่งความสกปรก ของมันอาจจะขยายปนเปื้อนกับเนยเหลวได้ท่านจึงสั่งให้เททิ้งทั้งหมด บ่งชี้ว่าสิ่งสกปรกนั้นต้องห้ามบริโภค

1. 20 สัตว์มีโทษหรือเป็นพิษเป็นภัย สัตว์ที่เมื่อมนุษย์บริโภคเข้าไปแล้วทำให้เกิดพิษ ภัยถือว่าเป็นสัตว์ที่ต้องห้ามบริโภค เพราะการบริโภคสัตว์ดังกล่าวถือว่าเป็นการทำลายตนเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม

อัลลอฮ์ ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 195 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

ในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลนินซาอ์

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ

مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ (النساء : 29)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้า ในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าขายที่เกิดจากความพอใจในหมู่พวกเจ้า และจงอย่าฆ่าตัวของพวกเจ้าเอง แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงเมตตาต่อพวกเจ้าเสมอ”

ท่านบี ได้ห้ามการทำร้ายตนเองและผู้อื่นเอาไว้ในอะดิษบันทีกโดยอิบนุมานุญฮ์ และอัลบัยฮะกี

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “ไม่ทำร้ายตนเองและไม่ทำร้ายผู้อื่น” (อ้างแล้วหน้า 58)

1. 21 สัตว์ที่ทำให้มีนเมาบกร่องหรือเสียดสี สัตว์ที่เมื่อมนุษย์ บริโภคเข้าไปแล้วทำให้เกิดอาการมีนเมา บกร่องหรือเสียดสี ถือว่าเป็นสัตว์ต้องห้ามบริโภคในอิสลามเพราะข้อกำหนด บทบัญญัติของสิ่งมีนเมาอนุญาตได้กับข้อกำหนดบทบัญญัติของเหล้าซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติอิสลาม อัลลอฮ์ ทรงห้ามการดื่มเหล้าไว้ในอายะฮ์ที่ 90 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ

فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (المائدة : 90)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหินสำหรับเชือดสัตว์บูชายัญ และการเสี่ยงดิว นั้นเป็นสิ่งโสมนอนเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ”

ท่านนบี ﷺ กล่าวในฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((كُلُّ مُسْكِرٍ حَمْرٌ , وَكُلُّ حَمْرٍ حَرَامٌ))

ความว่า “ท่านนบีกล่าวว่า : ทุกสิ่งที่ทำให้มึนเมาเป็นเหล้าและเหล้าทุกชนิดฮารอม”

(Mawsuaah al-'Hadith al-Sharif, 2000 : 479, 1036)

1. 22 อาหารที่ร่างกายไม่ปรารถนาเมื่อบริโภคแล้วเป็นพิษต่อร่างกาย

1. 23 อาหารที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น

3. 4 บทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอาหารประเภทสัตว์ที่ควรรู้ในสังคมไทยมุสลิม

ฮาลาลและฮารอมจากอาหารประเภทสัตว์ในประเทศไทยที่ควรรู้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อกำหนดของบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับสัตว์ที่เคยเป็นประเด็นถกเถียงสนใจของสังคมมุสลิมไทยหรือที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสัตว์ที่มุสลิมควรรู้ถึงข้อกำหนดของบทบัญญัติอิสลามในการบริโภคมัน เช่น แมว กระต่าย เต่า ตะพาบน้ำ แมงดา และกระรอก

3. 4. 1 แมว

นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นเกี่ยวกับการบริโภคแมวออกเป็นสามทัศนะ คือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการบริโภคแมวไม่เป็นที่อนุมัติ เป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่ (Ibn Abidin, 1997 : 5/1997 ; al-Nawawiy, 1992 : 3/272 ; Ibn Muflih, 2003 : 6/295)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคแมวเป็นที่อนุมัติแต่นำรังเกียจ เป็นทัศนะของมัซฮับมาลิกีย (al-Hattab, 1995 : 3/236)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าอนุมัติให้บริโภคเฉพาะแมวป่าเท่านั้น เป็นรายงานหนึ่งในมัซฮับฮาฟิซียะฮ์และฮัมบะลี (al-Nawawiy, 1992 : 3/272 ; al-Mardawiy, 1996 : 10/355)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการบริโภคแมวไม่เป็นที่อนุมัติ

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยอบูดาูด อัตติรมิซีย์และอิบนุมาญะฮ์

((عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ أَكْلِ الْهَرِّ وَأَكْلِ ثَمَنِهَا))

ความว่า “จากญาบิร : แท้จริงท่านนบีห้ามมิให้บริโภคและซื้อขายแมว” (ฮะดีษบันทึกโดย Abu Dawud, 1991 : 3807 ; และ al-Tirmidhiy, 1991 : 1280)⁵⁰

⁵⁰ ฮะดีษระดับอ่อน (al-'Albaniy, 1985 : 8/140)

หลักฐานเชิงวินิจัย

แมวเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่มีเชี้ยวใช้ในการจู่โจม ป้องกันตัวหรือขย้ำเหยื่อจึงเข้าร่วมในสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้บริโภคมเพราะเข้าข่ายสัตว์ดุร้ายมีเชี้ยวซึ่งท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภค (ดูหน้า 176)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคแมวเป็นที่อนุมัติแต่น่ารังเกียจ

หลักฐานเชิงวินิจัย

แมวมถึงแม้จะเป็นสัตว์ดุร้าย แต่โดยปกติจะไม่ทำร้ายผู้อื่นจึงเป็นการนำรังเกียจที่จะบริโภคมัน (al-Baghdadiy, 1995 : 2/276)

ข้อโต้แย้ง

ตามฮะดีษญาบิร ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคและซื้อขายแมวทุกชนิดโดยมิได้แยกแยะว่าเป็นแมวที่ดีหรือแมวที่ทำร้ายผู้อื่น ดังนั้นการห้ามดังกล่าวจึงครอบคลุมแมวทุกชนิดอย่างเท่าเทียมกัน เพราะไม่มีหลักฐานการยกเว้นหรือแยกแยะ (Ibn Abidin, 1997 : 5/199)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าอนุมัติให้บริโภคเฉพาะแมวป่าเท่านั้น

หลักฐานเชิงวินิจัย

แมวมีสองชนิดคือแมวบ้านและแมวป่า และเป็นที่ยอมรับให้บริโภคแมวป่าเหมือนอย่างการอนุมัติให้บริโภคลาป่า (al-Nawawiy, 1992 : 3/272 ; al-Mardawiy, 1996 : 10/355)

ข้อโต้แย้ง

ตามฮะดีษของญาบิรท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคและซื้อขายแมวทั้งหมดโดยมิได้แยกแยะว่าแมวบ้านหรือแมวป่า ส่วนลาป่านั้นท่านนบี ﷺ บอกถึงการอนุมัติให้บริโภคไว้ชัดเจน ดังนั้นการอนุมัติให้บริโภคแมวป่าตามการอนุมัติให้บริโภคลาป่าจึงเป็นการอนุมัติที่ไม่ถูกต้องเพราะข้อกำหนดบทบัญญัติของฐานเดิมต่างกัน (Ibn Muflih, 2003 : 6/295)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทั้งสามทัศนะผู้วิจัยมีความเห็นว่าทัศนะที่ไม่อนุมัติให้บริโภคแมวเป็นทัศนะที่มีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ทัศนะที่ไม่อนุมัติ ให้บริโภคแมวมียะตาะฮ์ที่เป็นหลักฐานอย่างชัดเจนว่าท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคและซื้อขายแมว โดยมิได้แยกแยะว่าการห้ามดังกล่าวเฉพาะแมวบ้านหรือแมวป่า ดังนั้นการห้ามบริโภคและซื้อขายจึงครอบคลุมแมวทั้งหมด
2. แมวจัดอยู่ในประเภทสัตว์ดุร้ายมีเชี้ยวซึ่งท่านนบี ﷺ ห้ามการบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเชี้ยวและสัตว์ปีกที่มีกรงเล็บแหลมคมแข็งแรง

3. มนุษย์ปกติไม่ปรารถนาที่จะบริโภคแมวเป็นอาหาร
4. หลักฐานหรือเหตุผลของทัศนะที่สองและสามมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้

3. 4. 2 กระต่าย

นักวิชาการด้านกฎหมายอิสลามมีความเห็นเกี่ยวกับการบริโภคกระต่ายออกเป็นสองทัศนะ คือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคกระต่ายได้ เป็นทัศนะของมัซฮับทั้งสี่ และนักวิชาการอิสลามส่วนใหญ่ (al-Zaila'iy, 1985 : 5/295 ; al-Abdariy, 1987 : 3/230 ; al-'Nawawiy, 1992 : 3/272 ; al-'Mardawiy, 1997 : 10/363)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคกระต่าย เป็นสิ่งน่ารังเกียจ เป็นทัศนะของอับดุลลอฮฺ บิน อัมรฺและอิกริมะฮฺและอิบนอบิลัยลา (al-Qurtubiy, 1997 : 7/123)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าอนุญาตให้บริโภคกระต่ายได้

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดย อัลบุคอรี และมุสลิม

((عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : أَنْفَجْنَا أَرْبَابًا وَنَحْنُ بِمَرِّ الظُّهْرَانِ ، فَسَعَى الْقَوْمُ فَلَعِبُوا ، فَأَخَذْتُهَا فَجِئْتُ بِهَا إِلَى أَبِي طَلْحَةَ ، فَذَبَحَهَا فَبَعَثَ بِوَرَكَيْيْهَا - أَوْ قَالَ : بِفَخَذَيْيْهَا - إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبِلَهَا))

ความว่า “จากอนัสท่านกล่าวว่า : ขณะที่เราอยู่ที่มารุซเซาะรอน เราได้ช่วยกันไล่กระต่ายตัวหนึ่ง จนกระทั่งทั้งคณะเมื่อยล้า แล้วฉันก็จับมันได้ ฉันนำไปให้อับดุลลอฮฺเชือด และท่านก็ได้ส่งสะโวก หรือเขา และเขากล่าวว่า : ขาอ่อนของมัน ไปให้ท่านนบีและท่านก็รับมัน” (ฮะดีษบันทึกโดย al-' Bukhariy, 2002 : 5535 ; และ Muslim, 1995 : 5048)

ฮะดีษข้างต้นบรรดาสาวกของท่านนบี ﷺ ไล่จับกระต่ายเพื่อเป็นอาหารและยังได้มอบส่วนหนึ่งจากเนื้อกระต่ายให้แก่ท่านนบี ﷺ และท่านก็รับมันเป็นหลักฐานว่าเนื้อกระต่าย เป็นที่อนุมัติให้บริโภคได้ เพราะหากการบริโภคกระต่ายเป็นสิ่งต้องห้ามท่านนบี ﷺ คงจะไม่รับเนื้อกระต่ายดังกล่าวและจะต้องชี้แจงข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลาม

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคกระต่าย เป็นสิ่งน่ารังเกียจ

หลักฐานจากฮะดีษที่หนึ่ง บันทึกโดยอิบนุมาญะฮฺ

((خُرِيْمَةُ بِنِ جَزْءٍ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا تَقُولُ فِي الْأَرْبِ ؟ قَالَ لَا أَكُلُهُ وَلَا أُحْرِمُهُ ، قَالَتْ فَإِنِّي أَكُلُ مَا لَا تُحْرِمُهُ . وَلَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ تُبَيِّنُ أَنَّهَا تَدْمَى))

ความว่า “คุซัยมะฮฺ บิน ญุฮุ⁵¹ กล่าวว่า : ฉันกล่าวว่า : โอ้ท่านนบีท่านมีความเห็นอย่างไร เกี่ยวกับกระต่าย ? ท่านนบีตอบว่า : ฉันไม่บริโภคร แต่ฉันก็ไม่ห้ามผู้อื่นบริโภคร ฉันกล่าวว่า : ทำไมละท่านนบี? ท่านนบีกล่าวว่า : ฉันได้รับการแจ้งว่ามันมีประจำเดือน” (อะดิษบันทีกโดย Ibn Majah, 1996 : 3245)⁵²

ตามอะดิษดังกล่าว การที่ท่านนบี ﷺ ไม่ห้ามผู้อื่นบริโภครกระต่าย แต่ตัวท่านเองนั้นไม่บริโภครมัน เป็นที่เข้าใจได้ว่าการบริโภครกระต่ายเป็นสิ่งอนุญาตแต่น่ารังเกียจ

ข้อโต้แย้ง

สายรายงานของอะดิษดังกล่าวอ่อนนำมาเป็นหลักฐานมิได้ และมีอะดิษ มากมายที่ระบุว่าท่านนบี ﷺ เองก็บริโภครและท่านยังให้บรรดาสาวกของท่านบริโภครมันอีกด้วย (al-Asqalaniy, 1989 : 9/579)

หลักฐานจากอะดิษที่สอง บันทึกโดยอบูดาวูด

((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بِلَفْظٍ : جِيءَ بِهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَأْكُلْهَا وَلَمْ يَنْهَ عَنْهَا وَزَعَمَ أَنَّهَا تَحِيضُ))

ความว่า “จาก अबดุลลอฮฺ บิน อัมร⁵³ ท่านกล่าวว่า : ผู้คนนำกระต่ายมาให้ท่านนบี แต่ท่านไม่บริโภครและท่านก็ไม่ได้ห้ามผู้อื่นบริโภครมัน ท่านอ้างว่ามันมีประจำเดือน” (อะดิษบันทีกโดย Abu Dawud, 1991 : 3792)⁵⁴

ตามอะดิษดังกล่าว การที่ท่านนบี ﷺ ไม่ห้ามผู้อื่นบริโภครกระต่ายแต่ตัวท่านเองนั้นไม่บริโภครมัน เป็นที่เข้าใจได้ว่าการบริโภครกระต่ายเป็นสิ่งอนุญาตแต่น่ารังเกียจ

ข้อโต้แย้ง

การที่ท่านนบี ﷺ ไม่บริโภครกระต่าย เป็นความรู้สึกส่วนตัวไม่ได้บ่งชี้ว่าการบริโภครกระต่ายเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ด้วยหลักฐานการที่ท่านมิได้ห้ามบรรดาสาวกของท่านบริโภคร และมีหลายรายงานท่านใช้ให้สาวกของท่านบริโภครกระต่ายหากการบริโภครกระต่ายเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจท่านคงไม่ใช้ให้สาวกท่านบริโภครอย่างแน่นอน เพราะโดยหลักแล้วท่านนบี ﷺ จะไม่ใช้ให้ทำสิ่งที่น่ารังเกียจ (al-Qurtubiy, 1996 : 7/123)

⁵¹ คือคุซัยมะฮฺบุตรของญะฮะฮฺ อัลอะสะดีย อัลอะสะมีย มีพี่น้องคือหับบานและคอลิด เป็นสาวกของท่านนบี (al-Asqalaniy, 1996 : 133)

⁵² อะดิษระดับอ่อน (al-'Albaniy, 1988 : 259)

⁵³ คือ अबดุลลอฮฺบุตรของอัมรบุตรของอัลอาศุบุตรของฮาซิมบุตรของสุัยดอัลอะสะมีย เป็นผู้ที่ย่างงานอะดิษมาก ผู้หนึ่งเสียชีวิตที่ อัญญอบ (al-'Asqalaniy, 1996 : 257)

⁵⁴ อะดิษสายรายงานอ่อน (al-'Albaniy, 1991 : 373)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสองผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะที่อนุญาตให้บริโภคระตายเป็นทัศนะที่ถูกต้องเนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. หลักฐานของทัศนะที่อนุญาตให้บริโภคระตายเป็นหลักฐานที่ถูกต้องและเป็นอะดิษที่มีการบันทึกโดยนักบันทึกอะดิษมากมาย
2. หลักฐานของทัศนะที่ถือว่ากรบริโภคระตายเป็นสิ่งน่ารังเกียจ อะดิษของคุซัยมะฮฺบิณญุสสายรายงานอ่อนนำมาเป็นหลักฐานมิได้ ส่วนอะดิษของอับดุลลอฮฺบิณอัมรฺก็มีข้อโต้แย้ง ที่ไม่สามารถหักล้างได้

3. 4. 3 เตา

เตาจัดอยู่ในจำพวกสัตว์เลือดเย็น ในชั้นสัตว์เลื้อยคลาน เตามีกระดูกที่แข็งคลุมบริเวณหลังเรียกว่า “กระดูก” ซึ่งประกอบด้วยแคลเซียมเป็นส่วนใหญ่ เตาสามารถหดหัว ขา และหาง เข้าในกระดูกเพื่อป้องกันตัวได้ เตาเป็นสัตว์ที่ไม่มีฟัน แต่มีริมฝีปากที่แข็งแรงและคม ใช้ขบกัดอาหารแทนฟัน เตาอาศัยและใช้ช่วงชีวิตหนึ่งอยู่ในน้ำ ซึ่งมีอาศัยทั้งน้ำจืดและทะเล เตาจึงถูกจัดอยู่ในประเภทสัตว์น้ำ แต่เตาบางจำพวกก็ไม่ต้องอาศัยน้ำเลยเรียกว่า “เตาบก” (จิราภรณ์ เชื้อไทย, 2547 : 106)

นักวิชาการกฎหมายอิสลามมีความเห็นเกี่ยวกับการบริโภคระต่าออกเป็นสามทัศนะด้วยกัน คือ

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่า การบริโภคระต่าเป็นทอนุมัต เป็นทัศนะของมัชฮับมาลิกียะห์และรายงานหนึ่งในมัชฮับฮาฟีอีและฮัมบะลี (al-Baghdadiy, 1995 : 1/275 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/30 ; Ibn Qudamah, 1992 : 13/344)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่า การบริโภคระต่าเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นทัศนะของมัชฮับฮาฟีอีและรายงานหนึ่งในมัชฮับฮะนะฟี (al-Ramliy, 1993 : 8/151 ; al-Kasaniy, 1997 : 4/144)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่ากรบริโภคระต่าเป็นสิ่งอนุมัตแต่น่ารังเกียจ รายงานหนึ่งในมัชฮับฮะนะฟี (al-'Kasaniy, 2001 : 4/144)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่า การบริโภคระต่าเป็นทอนุมัต

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خَنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่าในสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคนั้น นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสมน หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีใช้เป็นผู้แสวงหา และมีใช้ผู้ละเมิด แล้วไซ้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ดังกล่าวระบุว่าการบริโภคอาหารสี่ประเภทเท่านั้นที่ห้ามบริโภค คือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สิ่งที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ขณะเชือดมัน นอกจากนั้นเป็นสิ่งที่อนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมดรวมทั้งเต้า (al-Nawawiy, 1996 : 9/30)

ข้อโต้แย้ง

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งหลายอย่างจากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภคจึงเป็นการแจ้งพวกเขาว่าอาหารต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น (al-Marghinaniy, 1995 : 4/352)

และปรากฏว่าหลังจากการประทานอายะฮ์ดังกล่าวท่านนบี ﷺ ได้ห้ามบริโภคอาหารบางชนิดอีก เช่น ลาบ้าน สัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว นกมีกรงเล็บ เป็นต้น และท่านยังบอกเหตุผลถึงการห้ามบริโภคสัตว์บางชนิดว่า เพราะมันเป็นสัตว์สกปรกน่ารังเกียจซึ่งแต่ก็เป็นสัตว์น่ารังเกียจชนิดหนึ่งด้วย

คำชี้แจง

ถึงแม้ว่าจะมีการห้ามบริโภคสัตว์บางชนิดหลังจากการประทานอายะฮ์ที่ 145 ของสุเราะฮ์อัลอันอามแล้วก็ตามแต่ไม่ปรากฏการห้ามบริโภคเต้าเป็นการเฉพาะ และหลักเกณฑ์ข้อกำหนดว่าสัตว์ชนิดไหนเป็นสัตว์สกปรก น่ารังเกียจไม่อนุญาตให้บริโภคเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ หรือนบี ﷺ มิใช่การถือตามความรู้สึกของมนุษย์ที่หลากหลายแตกต่างกัน⁵⁵

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยอัคริมิซียะและอิบนุมาญะฮฺ

((قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَالْحَرَامُ مَا

حَرَّمَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَمَا سَكَتَ عَنْهُ، فَهُوَ مِمَّا عَفَا عَنْهُ))

ความว่า “ท่านนบีกกล่าวว่า : สิ่งฮาลาลคือสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์ สิ่งฮารอมคือสิ่งที่อัลลอฮ์ไม่ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์ ส่วนสิ่งที่พระองค์ไม่กล่าวถึงนั้นเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงอนุโลม” (อ้างแล้วหน้า 113)

เต้าไม่ถูกห้ามไว้ในอัลกุรอานและฮะดีษจึงเป็นสัตว์หนึ่งที่อนุโลมให้บริโภคได้

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่า การบริโภคเต้าเป็นสิ่งต้องห้าม

⁵⁵ ดูประเด็นสัตว์น่ารังเกียจและความเห็นของผู้วิจัยหน้า 120

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขา ถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตารอต และในอัลอินญิลโดยที่เขาจะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะทำให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

อายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮ์ ﷻ ทรงแจ้งว่าท่านนบี ﷺ จะห้ามบริโภคนิสฺแล้วทั้งหลาย แต่เป็นสัตว์เลวชนิดหนึ่งจึงถือว่า เป็นสิ่งต้องห้ามบริโภคนิสฺ (al-Ramliy, 1993 : 8/151)

ข้อโต้แย้ง

บรรทัดฐานการกำหนดว่าสัตว์ชนิดใดดีเป็นที่อนุญาตบริโภคนิสฺและสัตว์ชนิดไหนเลวห้ามบริโภคนิสฺ เป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ หรือนบี ﷺ และไม่มีปรากฏว่าอัลกุรอานหรืออะดิษะระบุว่าเป็นสัตว์ที่เลวไม่อนุญาตให้บริโภคนิสฺ (al-Nawawiy, 1966 : 9/30)

หลักฐานเชิงวิญญัย

แต่เป็นสัตว์ที่เลวและการบริโภคนิสฺแต่ทำให้เกิดพิษภัยจึงห้ามบริโภคนิสฺ (al-Ramliy, 1993 : 8/151 ; al-Kasaniy, 1997 : 4/144)

ข้อโต้แย้ง

ไม่มีหลักฐานว่าแต่เป็นสัตว์ที่เลวและก็มีผู้คนมากมายนิยมบริโภคนิสฺแต่ไม่ปรากฏว่ามีพิษภัยเนื่องจากการบริโภคนิสฺแต่ที่เป็นที่เชื่อถือหรือยืนยันได้ (al-'Baghdadiy, 1995 : 1/275)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าการบริโภคนิสฺแต่เป็นสิ่งที่อนุมัติแต่น่ารังเกียจ

หลักฐานเชิงวิญญัย

แต่เป็นสัตว์ประเภทสัตว์เลื้อยคลานที่เลวจึงเป็นการน่ารังเกียจที่จะบริโภคนิสฺ (al-'Kasaniy, 2001 : 4/144)

ข้อโต้แย้ง

ไม่มีหลักฐานที่แสดงว่าเต่าเป็นสัตว์ที่เลวและมีผู้คนมากมายบริโภคเต่า (al-'Baghdadiy, 1995 : 1/275)

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทั้งสามทัศนะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทัศนะที่หนึ่ง ซึ่งมีความเห็นว่าการบริโภคเต่าเป็นท่อนุมนัตมีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. โดยหลักการเดิมทุกสิ่งถูกสร้างมาเพื่อยังประโยชน์ให้แก่มนุษย์ดังนั้นทุกสิ่งจึงเป็นท่อนุญาตให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคหรือใช้สอยตราบใดที่ไม่ปรากฏข้อห้ามจากตัวบท เช่นกันเต่าซึ่งไม่ปรากฏตัวบทห้ามบริโภค จึงถือตามหลักการเดิมคืออนุมนัตให้บริโภคได้

2. เต่าไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างชัดเจนจากตัวบทของอัลกุรอานและฮะดีษไม่ว่าจะเป็น สัตว์เลว น่ารังเกียจ สัตว์สกปรก สัตว์ดุร้าย มีเขี้ยว สัตว์มีกรงเล็บ สัตว์มีพิษ สัตว์กินสิ่งสกปรก เป็นอาหารหลัก สัตว์ถูกสั่งให้ฆ่าสัตว์ห้ามฆ่า สัตว์ที่เกิดจากการผสมของสัตว์ฮาลาลกับสัตว์ฮารอม และอื่นๆ ซึ่งเป็นลักษณะสัตว์ห้ามบริโภค

3. หลักฐานของทัศนะที่ไม่อนุญาตให้บริโภคเต่ามีข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก เหตุผลที่สามารถรับฟังได้

3. 4. 4 ตะพาบน้ำ

ตะพาบหรือ ตะพาบน้ำ (อังกฤษ : Soft-shelled turtle) เป็นเต่าจำพวกหนึ่ง อยู่ในวงศ์ Trionychidae ลักษณะโดยทั่วไปมีลำตัวแบน จมูกแหลม กระดองอ่อนนุ่ม มีกระดองหลังค่อนข้างเรียบแบน กระดองมีลักษณะเป็นหนังที่ค่อนข้างแข็งเฉพาะในส่วนกลางกระดอง แต่บริเวณขอบจะมีลักษณะนุ่มแผ่นกระดองจะปราศจากแผ่นแข็งหรือรอยต่อ ซึ่งแตกต่างจากกระดองของเต่าอย่างสิ้นเชิง กระดองส่วนท้องหุ้มด้วยผิวหนังเรียบ มีส่วนที่เป็นกระดูกน้อยมาก กระดองจะมีรูปร่างกลมเมื่อยังมีขนาดเล็ก และจะรีขึ้นเล็กน้อยเมื่อโตเต็มวัยตั้งแต่คอส่วนบนไปจรดขอบกระดองจะมีตุ่มแข็งเล็กๆ ขึ้นอยู่ ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ คอเรียวยาวและสามารถเอี้ยวกลับมาด้านข้างๆ ได้ มีจมูกค่อนข้างยาวแต่มีขนาดเล็กและส่วนปลายจมูกอ่อน ตามีขนาดเล็กโปนออกมาจากส่วนหัวอย่างเห็นได้ชัด มีฟันขากรรไกรแข็งแรงและคม มีหนังหุ้มกระดูกคล้ายริมฝีปาก ขาทั้งสี่แผ่กว้างที่นิ้วจะมีพังผืดเชื่อมติดต่อกันแบบใบพายอย่างสมบูรณ์ มีเล็บเพียง 3 นิ้ว และมีหางสั้น

มักอาศัยอยู่ในน้ำมากกว่าบนบก โดยตะพาบสามารถกอดานอยู่ใต้น้ำได้นานกว่าเต่า แม้จะหายใจด้วยปอด แต่เมื่ออยู่ในน้ำตะพาบจะใช้วิธีหายใจพิเศษช่วยหายใจเหมือนปลาเรียกว่า Rasculavpharyngcal capacity (คำนี้ คำอุดม, 2031 : 11)

เนื่องจากตะพานน้ำเป็นเต่าจำพวกหนึ่งดังนั้นความเห็นของนักวิชาการกฎหมายอิสลามหรือข้อกำหนดบทบัญญัติกฎหมายอิสลามเกี่ยวกับการบริโภคตะพานน้ำ จึงถือตามข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการบริโภคเต่า⁵⁶

3. 4. 5 แมงดา

เมอโรสโตมาทา (ชื่อวิทยาศาสตร์ : Merostomata) จัดอยู่ในประเภทสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังเป็นสัตว์น้ำที่แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

หนึ่ง แมงดาทะเล ในปัจจุบันเหลือเพียง 5 ชนิด จัดว่าเป็นเชริเซอราตาที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีความยาวถึง 60 เซนติเมตร ที่พบเป็นฟอสซิลยาวถึง 2 เมตร ด้านหลังของคาราเพกซ์มีตาประกอบ 1 คู่ ด้านล่างของเซฟาโรทอแรกซ์เป็นที่ตั้งของระยางค์ทั้ง 6 คู่ โดยระยางค์ขา 3 คู่ มีลักษณะเป็นก้ามหนีบ ยกเว้นขาคู่สุดท้ายใช้ในการกวาดโคลน ทRAY ปล้องส่วนท้องจะรวมกัน ด้านท้ายสุดจะยื่นยาวออกเป็นหาง ด้านล่างของส่วนท้องเป็นที่ตั้งของเหงือก 5 คู่ และมีแผ่นปิดเหงือก แมงดาทะเลเป็นสัตว์ที่ไม่เป็นอันตราย จะใช้ระยางค์ขาคู่สุดท้ายดันขุดดินไปด้านหลังเพื่อฝังตัวลงในโคลนหรือทราย การดำรงชีวิตกินทั้งพืชและกินซาก รวมทั้งสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่มีลำตัวอ่อนนุ่ม

สอง แมงดานาเป็นพวกมวนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและนิยมบริโภคกันทุกภาคของประเทศไทย ตัวโตเต็มที่มีขนาดประมาณ 3 นิ้ว ตัวผู้มีขนาดเล็กกว่าตัวเมีย ขนาดลำตัวของตัวผู้ยาวประมาณ 70-75 มิลลิเมตร ตัวเมียขนาดประมาณ 80-85 มิลลิเมตร มีลำตัวยาวเป็นรูปไข่ ด้านท้องและทางด้านหลังมีลักษณะแบน หัวสีน้ำตาลแก่ปนเขียว ตาสีดำ ปีกสีเกือบดำยกเว้นบริเวณขอบบางส่วนของปีกมีสีน้ำตาลอ่อน ขาคู่หน้าเป็นแบบขาว่ายน้ำ และมีขนอ่อนสีน้ำตาลคลุมตลอดทั้งขา ปากเป็นแบบเจาะดูดลักษณะเป็นท่อยาวออกมาจากด้านหน้าของส่วนหัวและเก็บซ่อนไว้ด้านล่างของศีรษะ ปลายปากมีลักษณะคล้ายหนามแหลมเรียวยาวใช้แทงเข้าไปในร่างกายเหยื่อแล้วดูดกินน้ำเหลวๆในตัวย่อย อาหารของแมงดานา ได้แก่ ลูกกบ ลูกอ๊อด ลูกอีงอ่าง ปู ปลา กุ้ง ส่วนท้ายของท้องมีปลายโผล่ออกมาเรียกว่าระยางค์ (Apical abdominal appendage) ลักษณะเป็นเส้นเรียวยาว 2 เส้นคู่กัน ประกอบด้วยขนที่ละเอียดและไม่เปียกน้ำทำหน้าที่ในการหายใจโดยใช้ระยางค์นี้ไหลขึ้นมาจากผิวหนังเพื่อดูดออกซิเจนแล้วนำไปเก็บในลำตัวทางปลายท่อ

แหล่งที่พบ แมงดานามีชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในน้ำโดยอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่เป็นน้ำนิ่ง เช่น น้ำตามนาข้าว หนอง บึง เป็นต้น ออกหาอาหารในตอนกลางวัน ในตอนกลางคืนเมื่ออากาศเย็นลง ในน้ำมีออกซิเจนอยู่น้อย ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการแมงดานาจึงบินออกจากแหล่งน้ำบินวนเวียนอยู่ใกล้ๆ ที่อาศัยอยู่เมื่อใกล้สว่างจึงอาศัยแสงจากดวงอาทิตย์ที่สะท้อนกับผิวน้ำที่เรียกว่า "ยวี่" เป็นตัวนำทางในการบินกลับแหล่งน้ำ

⁵⁶ ดูประเด็นข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการบริโภคเต่าหน้า อ้างแล้วหน้า 181

ประโยชน์และความสำคัญ แมงดานาตัวผู้ที่มีกลิ่นฉุน ชาวบ้านนิยมนำไปตำเป็น น้ำพริก น้ำแจ่ว ป่น ส่วนตัวเมียสามารถนำไปปรุงอาหารดังกล่าวได้เช่นเดียวกันแต่ไม่เป็นที่นิยมเพราะ มีกลิ่นฉุนน้อยกว่า หากหาแมงดานาตัวเมียได้มาก ก็จะนำไปจี่ ก้อย ดอง ใช้ได้ทั้งตัวผู้และตัวเมีย (อธยา กังสุวรรณ, 2541 : 241-243)

จากการที่แมงดาถูกจัดอยู่ในประเภทสัตว์น้ำ จึงสามารถสรุปทัศนะของนักกฎหมาย อิสลามเกี่ยวกับการบริโภคแมงดาได้เป็นสองทัศนะ ดังต่อไปนี้

ทัศนะที่หนึ่ง ทัศนะของมัซฮับฮะนะฟีและทัศนะหนึ่งในมัซฮับชาฟีอียมีความเห็นว่า แมงดาเป็นสัตว์ต้องห้ามบริโภค

ทัศนะที่สอง ทัศนะของมัซฮับมาลิกียและมัซฮับฮัมบะลียและทัศนะที่ถูกต้องใน มัซฮับชาฟีอียมีความเห็นว่า การบริโภคแมงดาเป็นที่ยอนุญาต

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามเราะสูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบ เขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่ง ที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุญาติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และ จะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดปล่อยออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนัก ของพวกเขาและห่วงคอกที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่ เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ ชนเหล่านี้แหละคือ บรรดาผู้ที่สำเร็จ”

ในอายะฮ์ดังกล่าวอัลลอฮ์ ﷻ ห้ามสิ่งที่เลวทั้งหลายสัตว์น้ำทั้งหมดรวมทั้งแมงดาเป็น สิ่งที่เลวน่ารังเกียจจึงไม่เป็นที่อนุมัติให้บริโภค

ข้อโต้แย้ง

เกณฑ์ การพิจารณาว่าสัตว์ชนิดไหนดีสัตว์ชนิดไหนเลวตามทัศนะถูกต้องคือการถือ ตามอัลกุรอานและฮะดีษ สัตว์ชนิดในอัลกุรอาน ฮะดีษอนุมัติคือสิ่งที่ดี สัตว์ชนิดใดที่อัลกุรอานหรือ ฮะดีษ ห้ามถือว่าเป็นสัตว์เลว ส่วนของสัตว์น้ำรวมทั้งแมงดาไม่มีปรากฏว่าอัลกุรอานหรือฮะดีษระบุ

ห้ามเฉพาะเจาะจงหรือระบุว่าเป็นสัตว์เลื้อยที่เป็นที่ห้ามบริโภคจึงถือตามหลักการเดิมคือแมงดาเป็น
ที่อนุมัติให้บริโภคเพราะอัลกุรอานหรือฮะดีษมิได้ห้ามบริโภค

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง

หลักฐานจากอัลกุรอาน

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวเกี่ยวกับอาหารจากทะเลในอายะฮ์ที่ 96 สูเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์
﴿أَحْلَٰلٌ لَّكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمُّمُ

حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ﴾ (المائدة : 96)

ความว่า “ได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าในทะเล และอาหารจากทะเล ทั้งนี้เพื่อ
เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกแก่พวกเจ้า และแก่บรรดาผู้เดินทาง และได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้า ซึ่งสัตว์ล่าบน
บกตราบใดที่พวกเจ้าครองอิห์รอมอยู่และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิดผู้ที่พวกเจ้าจะถูกรวบรวมนำไปสู่
พระองค์”

อายะฮ์ดังกล่าวแสดงถึงการอนุมัติจากอัลลอฮ์ ﷻ ให้บริโภคอาหารรวมทั้งสัตว์ทะเล
และสัตว์น้ำทุกชนิดรวมทั้งแมงดาได้เพราะคำว่า “สัตว์ล่าในทะเล” และ “อาหารทะเล” ครอบคลุมถึง
แมงดาด้วยเช่นกัน

หลักฐานจากฮะดีษ

ท่านนบี ﷺ ได้ตอบข้อซักถามของสาวกของท่าน เกี่ยวกับการใช้น้ำทะเลเพื่ออาบน้ำ
ละหมาด โดยท่านตอบว่าในฮะดีษบันทึกโดยชาวสุนันทั้งสี่และมาลิก อะห์หมัด อัลฮากิม อัดดาร์กูนิย
อัดดารีมีย์ และท่านอื่นๆ อัลบุคอรีย กล่าวว่า เป็นฮะดีษที่ถูกต้อง

((هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ ، الْحِلُّ مَيْتَتُهُ))

ความว่า “น้ำทะเลนั้นสะอาด สัตว์ที่ตายในทะเลสามารถบริโภคได้” (อ้างแล้วหน้า
26)

ฮะดีษดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงว่าสัตว์ทะเลทุกชนิดเป็นที่อนุมัติให้บริโภค เพราะ
แมงดาเป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งคำว่า “สัตว์ทะเลที่ตายเอง” หรือสัตว์ที่ถูกล่า ถูกฆ่าก็ครอบคลุมแมงดาด้วย
เช่นกัน กอปรกับไม่มีหลักฐานจากอัลกุรอานและฮะดีษห้ามการบริโภคแมงดาเป็นการเฉพาะ

หลักฐานเชิงวินิจฉัย

ประมวลความจากนัยยะของอัลกุรอานและฮะดีษเกี่ยวกับพื้นฐานหรือหลักการเดิม
โดยรวมของสรรพสิ่งนั้นคือการอนุมัติให้ใช้ประโยชน์ใช้บริโภค เพราะอัลลอฮ์ ﷻ สร้างสรรพสิ่งเพื่อ
มนุษย์ ดังนั้นเมื่อไม่มีหลักฐานห้ามการบริโภค สัตว์น้ำรวมทั้งแมงดาใดๆเป็นการเฉพาะก็ถือตาม
หลักการเดิมคือการอนุมัติให้บริโภค สัตว์น้ำรวมทั้งแมงดาได้ทั้งหมดยกเว้นที่มีหลักฐานห้ามเท่านั้น

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทัศนะทั้งสอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการบริโภคแมงดาเป็นที่ยอนุญาตเนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. หลักฐานการอนุมัติให้บริโภคสัตว์น้ำทุกชนิดรวมทั้งแมงดาถูกต้องและน่าเชื่อถือมากกว่าและไม่ปรากฏว่าอัลกุรอานหรือฮะดีษห้ามบริโภคแมงดา
2. หลักฐานของทัศนะที่ห้ามการบริโภค แมงดามีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถหักล้างได้
3. แมงดาไม่ได้เป็นสัตว์ต้องห้ามบริโภคตามนัยยะของอัลกุรอานหรือฮะดีษ เช่นเป็นสัตว์มีพิษมีภัย ในขณะเดียวกันก็มีผู้คนจำนวนมากนิยมบริโภคแมงดาและไม่ปรากฏว่าเกิดผลข้างเคียงที่เป็นพิษแต่อย่างใด

3. 4. 6 กระรอก

กระรอก เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีขนาดลำตัวเล็ก ขนปุยปกคลุมทั่วทั้งร่างกาย นัยน์ตาลมดำ หางเป็นพวงฟู จัดอยู่ในประเภทสัตว์ฟันแทะ

กระรอกอาจแบ่งได้เป็น 3 พวกใหญ่ ๆ ได้แก่ กระรอกต้นไม้ กระรอกดิน และกระรอกบิน

กระรอกต้นไม้เป็นกระรอกที่มักพบเห็นได้บ่อยและคุ้นเคยกันดีมีหางยาวเป็นพวงสวยงาม มีกรงเล็บแหลมคมและมีใบหูใหญ่บางชนิดมีปอยขนที่หู ส่วนกระรอกบินนั้นจะมีพังผืดข้างลำตัว สำหรับกางเพื่อร่อนจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งมักหากินในตอนกลางคืน มีตาสะท้อนแสงไฟ กระรอกดินมักจะมีรูปร่างสันและลำสันกว่ากระรอกต้นไม้ มีขาหน้าแข็งแรงใช้สำหรับการขุดดิน หางของกระรอกดินนั้นจะสั้นกว่าหางของกระรอกต้นไม้และไม่ฟูเป็นพวงนัก และเช่นเดียวกับสัตว์ฟันแทะชนิดอื่น ๆ กระรอกจะมีนิ้วเท้าหลังข้างละ 5 นิ้ว และนิ้วเท้าหน้าข้างละ 4 นิ้ว ตรงส่วนที่น่าจะเป็นนิ้วโป้งจะกลายเป็นปุ่มนูน ๆ ซึ่งถูกพัฒนาให้เหมาะสำหรับจับอาหารมาแทะ

กระรอกเป็นสัตว์ที่คล่องแคล่วว่องไวมาก อาหารของกระรอกคือผลไม้ และเมล็ดพืชเป็นหลัก แต่กระรอกก็ยังชอบกินแมลงด้วยเหมือนกัน โดยเฉพาะกระรอกขนาดใหญ่อย่างพญากระรอก นั้นบางครั้งก็ยังกินไข่นกเป็นอาหารอีกด้วย (เริงฤทธิ์ คงเมือง, 2548 : 86)

นักวิชาการกฎหมายอิสลามมีความเห็นเกี่ยวกับการกินกระรอกออกเป็นสามทัศนะดังต่อไปนี้

ทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นทัศนะของมัซฮับฮะนะฟีและทัศนะหนึ่งในมัซฮับชาฟีอีและฮัมบะลี (al-Kasaniy, 1997 : 4/152 ; al-Nawawiy, 1996 : 9/13 ; al-Mardawiy, 1996 : 10/312)

ทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เป็นทัศนะของมัซฮับมาลิกีย (al-Baghdadiy, 1995 : 1/276 ; al-Baghdadiy, 1997 : 2/701)

ทัศนะที่สาม มีความเห็นว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งที่อนุญาต เป็นทัศนะที่ถูกต้องในมัซฮับฮาฟิอีและทัศนะหนึ่งในมัซฮับฮัมบะลีย (al-Nawawiy, 1996 : 9/13 ; al-Ramliy, 1993 : 8/153 ; al-Mardawiy, 1996 : 10/312 ; Ibn Qudamah, 1996 : 12/326)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งต้องห้าม

หลักฐานจากฮะดีษที่หนึ่งบันทึกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ))

((ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ))

ความว่า “จากอับดุลอะซะด อัลคษานีย : แท้จริงท่านนบีห้ามบริโภคสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวทุกชนิด (อ้างแล้วหน้า 109)

ฮะดีษที่สอง บันทึกโดย มุสลิมและอัสติรมิซีย์และอันนะสาอียะและอิบนุมาญะฮ์

((كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ فَإِنَّهُ حَرَامٌ))

ความว่า “การกินสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวทุกชนิดเป็นสิ่งฮารอม” (อ้างแล้วหน้า 14)

ฮะดีษทั้งสองข้างต้นและฮะดีษอื่นๆ ซึ่งมีความหมายเหมือนกันในขณะที่ผู้รายงานหลายคน ระบุชัดเจนว่าท่านนบี ﷺ ห้ามการบริโภคเนื้อสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยว และท่านยังย้ำอีกว่าการบริโภคสัตว์ดังกล่าวเป็นสิ่งต้องห้าม การที่มีผู้รายงานมากมายหลายคนแต่ให้ความหมายเหมือนกันเป็นเครื่องยืนยันถึงความถูกต้องความน่าเชื่อถืออย่างหนึ่ง เพราะประชาชาติผู้ทรงธรรมจะไม่รวมหัวกันโกหกและกระทำในสิ่งที่ผิด (al-'Kasaniy, 1997 : 4/152)

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

การจัดให้กระรอกอยู่ในประเภทสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวที่ท่านนบี ﷺ ห้ามบริโภคไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเพราะกระรอกไม่มีเขี้ยวและมีได้เป็นสัตว์ดุร้าย ซึ่งมีผู้คนจำนวนมากนิยมนำกระรอกมาเลี้ยงเพื่อดูเล่น หรือนำเนื้อกระรอกมาปรุงเป็นอาหาร (al-Shawkaniy, 1994 : 5/18 ; Ibn Taimiah, 2002 : 8/126)

ข้อโต้แย้งที่สอง

มีสัตว์บางชนิดที่ท่านนบี ﷺ อนุญาตให้บริโภคซึ่งมีลักษณะทางสายพันธุ์และกายภาพ คล้ายคลึงกับกระรอก เช่น แะทะเลทราย หรือการที่ท่านนบี ﷺ อนุญาตให้บริโภคภูอบู (สุนัขป่าทะเลทรายหรือไฮยีนา) ซึ่งมีนิสัยดุร้ายและกินอาหารที่สกปรกกว่ากระรอก สามารถอนุมานได้ว่ากระรอกมิได้เป็นสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวที่ต้องห้ามบริโภค (al-Shawkaniy, 1994 : 5/18 ; Ibn Taimiah, 2002 : 8/126)

ข้อโต้แย้งที่สาม

มัชฮับฮะนะฟีมีความเห็นว่าการบริโภคอิกาไรนาเป็นท่อนุญัตโดยให้เหตุผลว่า เพราะมันมิใช่เนกดูร่ายและอาหารของมันคือเมล็ดพืช ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็นสิ่งสะอาด มิใช่กินสิ่งสกปรก (al-Marghinaniy, 1995 : 4/352) เหตุผลดังกล่าวก็สอดคล้องกับหนึ่งจากเหตุผลการอนุญาตให้บริโภคกระรอกโดย กระรอกมิได้เป็นสัตว์ดูร่ายและกระรอกก็กินผัก ผลไม้ เป็นอาหารหลัก

หลักฐานเชิงวินิจัย

กระรอกเหมือนกับหนูนาซึ่งใช้เขี้ยวกัดแทะสิ่งต่างๆ จึงเป็นสัตว์ที่ห้ามบริโภคชนิดหนึ่ง

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

กระรอกถูกจัดให้อยู่ในประเภทสัตว์ฟันแทะมิใช่เป็นสัตว์ดูร่ายมีเขี้ยวที่ท้านบิ ห้ามบริโภค (al-Marghinaniy, 1995 : 4/352)

ข้อโต้แย้งที่สอง

การอนุমানบทบัญญัติการบริโภคกระรอกเหมือนกับบทบัญญัติการบริโภคหนูนา เป็นการอนุমানที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะสัตว์สองชนิดดังกล่าวมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านสายพันธุ์อาหารการกินและธรรมชาติการใช้ชีวิต (al-Marghinaniy, 1995 : 4/352)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สอง มีความเห็นว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ

หลักฐานจากอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์อัลอันอาม

((قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ)) (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่าในสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสมน หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปลี่ยนนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีผู้แสวงหา และมีผู้ละเมิด แล้วไซ้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้น เป็นผู้ทรงภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ ดังกล่าวระบุว่า อาหาร 4 ประเภท เท่านั้นที่ห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สิ่งที่ถูกเปลี่ยนนามอื่นจากอัลลอฮ์ ขณะเชือดมัน นอกจากนั้นเป็นสิ่งที่อนุมัติให้บริโภคได้ทั้งหมดรวมทั้งกระรอกสามารถบริโภคได้ถือตามความของอายะฮ์ดังกล่าว

แต่มีชะดีหลายชะดีที่รายงานว่าท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้บริโภคสัตว์ร้ายมีเขี้ยว กระรอกก็เป็นสัตว์ร้ายมีเขี้ยวชนิดหนึ่งแต่ไม่ทำร้ายสิ่งอื่น ข้อกำหนดบทบัญญัติการบริโภค กระรอก จึงเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจแต่ไม่ถึงขั้นฮารอม เป็นการหลอมรวมระหว่างอายะฮ์ที่ 145 ของสุเราะฮ์ อัลอันอาม กับบรรดาชะดีที่ห้ามการบริโภคสัตว์ร้ายมีเขี้ยว (al-'Baghdadiy, 1995 : 1/275)

ข้อโต้แย้ง

การหลอมรวมระหว่างอายะฮ์ที่ 145 ของสุเราะฮ์ อัลอันอาม กับบรรดาชะดีที่ห้ามการบริโภคสัตว์ร้าย มีเขี้ยวดังกล่าว ไม่มีหลักฐานหรือตัวบทที่ชัดเจนมารองรับจึงใช้เป็นหลักฐานว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจไม่ได้ (al-'Mardawiy, 1996 : 10/312)

หลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สาม ความเห็นว่าการบริโภคกระรอกเป็นสิ่งที่อนุญาต

หลักฐานจากอัลกุรอานที่หนึ่งในอายะฮ์ที่ 145 สุเราะฮ์อัลอันอาม

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعُمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (الأنعام : 145)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ฉันไม่พบว่ามีสิ่งที่ถูกให้เป็นอายะฮ์แก่ฉันนั้น มีสิ่งต้องห้ามแก่ผู้บริโภคที่จะบริโภคมัน นอกจากสิ่งนั้นเป็นสัตว์ที่ตายเอง หรือเลือดที่ไหลออก หรือเนื้อสุกร แท้จริงมันเป็นสิ่งโสโครก หรือเป็นสิ่งละเมิด ซึ่งถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ที่มัน ถ้าผู้ใดได้รับความคับขัน โดยมีใช้เป็นผู้แสวงหา และมีใช้ผู้ละเมิด แล้วไซ้ แท้จริงพระเจ้าของเจ้านั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษ เป็นผู้ทรงเอ็นดูเมตตา”

อายะฮ์ดังกล่าว ระบุว่า สัตว์ 4 ประเภท ต้องห้ามบริโภคคือสัตว์ที่ตายเอง เลือดที่ไหลออกมา เนื้อสุกร สัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นจากอัลลอฮ์ ﷻ ขณะเชือด ซึ่งกระรอกมิได้เป็นหนึ่งในบรรดาสัตว์ต้องห้ามดังกล่าว กระรอกจึงเป็นสัตว์อนุญาตให้บริโภคได้

ข้อโต้แย้งที่หนึ่ง

อายะฮ์ดังกล่าวถูกประทานที่นครมักกะฮ์ก่อนการอพยพมายังมะดีนะฮ์ถือเป็นความรวมเท่านั้น เพราะหลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ได้ห้ามมิให้บริโภคสัตว์บางชนิด เช่น ลาบ้าน สัตว์ที่กินสิ่งสกปรกเป็นอาหาร สัตว์ดุร้าย มีเขี้ยว นกที่มีกรงเล็บ เป็นต้น สัตว์เหล่านี้จึงถือว่าเป็นข้อระบุเจาะจง ยกเว้นส่วนหนึ่งจากความรวมของอายะฮ์ดังกล่าว (al-'Kasaniy, 1997 : 4/152)

ข้อโต้แย้งที่สอง

หนึ่งจากสาเหตุการประทานอายะฮ์ดังกล่าว เพื่อเป็นการหักล้างผู้ตั้งภาคีที่ห้ามหลายสิ่งหลายอย่างจากอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุมัติให้บริโภค อายะฮ์ดังกล่าวจึงเป็นการแจ้งแก่พวกเขา

ว่าอาหารต้องห้ามในขณะนั้น 4 ประเภทเท่านั้น แต่ต่อมาก็มีการห้ามบริโภคอาหารบางชนิดเพิ่มเติม เช่นตัวอย่างตามข้อโต้แย้งที่หนึ่ง (al-'Kasaniy, 1997 : 4/152)

คำชี้แจง

ถึงแม้ว่า หลังจากการประทานอายะฮ์ดังกล่าวยังมีการห้ามบริโภคอาหารบางชนิด เพิ่มเติมตามที่กล่าวมา แต่ไม่ปรากฏมีตัวบทหรือหลักฐานห้ามการบริโภคกระรอกแต่อย่างใด จึงถือตามหลักการเดิมคือทุกสิ่งที่มีประโยชน์ไม่มีโทษเป็นที่ยอมรับรวมทั้งกระรอก (al-'Maqdisiy, 1996 : 12/326)

หลักฐานจากอัลกุรอานที่สอง อายะฮ์ที่ 4 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ (المائدة : 4)

ความว่า “เขาเหล่านั้นจะถามเจ้าว่า มีอะไรบ้างที่ถูกอนุมัติแก่พวกเขา จงกล่าวเถิด ที่ถูกอนุมัติพวกเจ้านั้นคือสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และบรรดาสัตว์สำหรับล่าเนื้อที่พวกเจ้าฝึกสอนมัน พวกเจ้าจงบริโภคจากสิ่งที่มันจับมาให้แก่พวกเจ้า และจงกล่าวพระนามของอัลลอฮ์บนมันเสียก่อน และจงเกรงกลัวอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรวดเร็วในการชำระสอบสวน”

หลักฐานจากอัลกุรอานที่สามในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะฮรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะทำให้เป็นที่ยอดห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอกที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ คนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้สำเร็จ”

สองอายะฮ์ดังกล่าวระบุว่าสิ่งที่อนุมัติให้บริโภคคือสิ่งดีๆทั้งหลาย กระรอกก็เป็นสิ่งดีชนิดหนึ่งเพราะไม่เป็นพิษภัย มิใช่สัตว์เลวหรือสัตว์ดุร้ายมีเขี้ยวและก็ได้กินสิ่งสกปรกเป็นอาหารหลัก ดังนั้นการบริโภคกระรอกจึงเป็นสิ่งอนุมัติ (al-'Mardawiy, 1996 : 10/312)

หลักฐานจากฮะดีษบันทึกโดยอัคริมิซีย์และอิบนุมาญะฮ์

((قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَالْحَرَامُ مَا حَرَّمَ

اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَمَا سَكَتَ عَنْهُ، فَهُوَ مِنْ مِمَّا عَمَّا عَنْهُ))

ความว่า “ท่านนบีมูฮัมหมัดกล่าวว่า : สิ่งฮาลาลคือสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์ สิ่งฮารอมคือสิ่งที่อัลลอฮ์ไม่ทรงอนุมัติในคัมภีร์ของพระองค์ และสิ่งที่พระองค์ไม่กล่าวถึงนั้นเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงอนุญาต (อ้างแล้วหน้า 113)

เข้าใจจากฮะดีษดังกล่าวว่าสิ่งที่อนุมัติและสิ่งที่ไม่อนุมัติอัลลอฮ์ ﷻ ได้กำหนดไว้แล้วในอัลกุรอาน ส่วนสิ่งที่พระองค์ไม่ระบุว่าฮารอมหรือฮาลาลไว้ในอัลกุรอานเป็นที่ยอนุญาตบริโภคได้ ถูกกล่าวไว้ในอัลกุรอานจึงเป็นสัตว์ที่อนุญาตให้บริโภคได้ (al-'Mardawiy, 1996 : 10/312)

หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่หนึ่ง

โดยหลักการเดิมอัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งหลายเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในการใช้สอย กินดื่ม อุปโภคบริโภค และอื่นๆ ดังที่พระองค์ทรงกล่าวไว้ในอายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ

سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า และได้ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้า และพระองค์นั้นได้ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

ดังนั้น สิ่งใดที่ไม่มีหลักฐานหรือตัวบทห้ามเอาไว้ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติ ซึ่งกระรอกก็เป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ไม่หลักฐานห้ามบริโภคจึงเป็นที่ยอนุมัติให้บริโภคได้ (al-Nawawiy, 1996 : 9/122 ; Ibn Qudamah, 1996 : 13/326)

หลักฐานเชิงวินิจฉัยที่สอง

กระรอกถือว่าเป็นสัตว์ดีชนิดหนึ่งที่ถูกระบุอนุมัติให้บริโภคได้ ซึ่งข้อกำหนดบทบัญญัติการบริโภคกระรอกอนุญาตได้กับข้อกำหนดบทบัญญัติการบริโภคกบฏอู (สุนัขป่าทะเลทรายหรือไฮยีนา) หรือ ยัรบูอ (หนูทะเลทราย หนูจิ้งจอกหรือเกอร์บิล)ซึ่งสัตว์ทั้งสองมีหลักฐานการอนุมัติให้

บริโภครได้⁵⁷ ในขณะที่กระรอกซึ่งเป็นสัตว์ที่สะอาด และอ่อนโยนกว่าสัตว์ทั้งสองจึงย่อมที่จะได้รับการอนุมัติให้บริโภครได้ยิ่งกว่า

ความเห็นของผู้วิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานและเหตุผลของทั้งสามทัศนะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทัศนะที่สามซึ่งอนุญาตให้บริโภครกระรอกได้เป็นทัศนะที่มีน้ำหนักมากที่สุดเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากหลักฐานหรือตัวบทและเหตุผลที่ทัศนะที่หนึ่งและที่สองนำมาใช้เป็นหลักฐานไม่สอดคล้องกับประเด็นปัญหาและมีข้อโต้แย้งที่ไม่สามารถชี้แจงหรือหักล้างได้โดยคุษฏี
2. เนื่องจากหลักฐานหรือตัวบทและเหตุผลของทัศนะที่สามสอดคล้องกับประเด็นปัญหา และใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด
3. ข้อโต้แย้งที่มีต่อหลักฐานและเหตุผลของทัศนะที่สามถูกชี้แจงและหักล้างได้

3. 5 อาหารอื่นจากสัตว์

อาหารของมนุษย์มาจากสองแหล่งคือสัตว์และพืช

ก่อนหน้านี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเด็นสำคัญๆ เกี่ยวกับอาหารประเภทสัตว์ ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเกี่ยวกับอาหารประเภทอื่นจากสัตว์คือพืช

พืช

การจัดจำแนกพืชสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การแบ่งพืช ออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มไม้ล้มลุก กลุ่มไม้พุ่ม กลุ่มไม้ยืนต้น หรือการจัดพืชเป็นหมวดหมู่ตามประโยชน์ที่ได้รับจากพืช คือพืชที่นำมาใช้เป็นอาหาร ใช้ก่อสร้าง ใช้เป็นยารักษาโรค และใช้เป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น ปัจจุบันมีการจำแนกพืชตามสปีชีส์ (สกุล สายพันธุ์, ชีววิทยาพืช, 2548 : 178)

พืชมีประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง เช่น มนุษย์กินพืชเป็นผัก ผลไม้ ใช้เส้นใยพืชเป็นเครื่องนุ่งห่ม ทางอ้อม เช่น มนุษย์กินสัตว์ สัตว์กินพืช ใช้เส้นใยของตัวไหมที่กินพืชเป็นอาหารทำเครื่องนุ่งห่ม หรือเชื้อเพลิงที่ทำจากขนสัตว์ที่กินพืชเป็นอาหารเป็นต้น (พฤกษศาสตร์, 2540 : 135)

ตามหลักการเดิมของข้อกำหนดบทบัญญัติอิสลาม พืชโดยวัตถุตั้งเดิม เป็นสิ่งที่อนุมัติให้บริโภครได้ ทั้งนี้เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างพืช และสรรพสิ่งทั้งมวลเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ พระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 29 สูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์

⁵⁷ สะดีษ การอนุมัติให้บริโภครกุบฏ บันทึกลงโดยนักบันทึกสะดีษทั้งห้า (Ibntaimiah, 2002 : 8/126 ; al-Asqalaniy, 1996 : 13/326) ส่วนยรรบูอ มีรายงานว่าอุมร์กำหนดให้ผู้ครองทอรรอมขณะทำพิธีหัจญ์ หรืออุมเราะห์ที่ล่าหรือฆ่ายรรบูอจ่ายค่าปรับเป็นลูกแพะ (al-shafi'iy, 1993 : 2/298 ; al-Nawawiy, 1996 : 4/152)

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (البقرة : 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า และได้ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้า และพระองค์นั้นได้ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

ทั้งนี้นักกฎหมายอิสลามก็ได้กำหนดลักษณะหรือเงื่อนไขของพืชที่อนุญาตให้บริโภคไว้ดังนี้

3. 5. 1 พืชฮาลาลบริโภค

ลักษณะหรือเงื่อนไขของพืชโดยมิตัวตถุตั้งเดิมที่ฮาลาลบริโภค มีดังต่อไปนี้

1. สะอาด พืชที่อนุญาตให้บริโภคต้องเป็นพืชที่สะอาด พืชที่สะอาดถือว่าเป็นพืชที่ดีที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงอนุญาตให้บริโภคพระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขาถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุญาติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอกที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

2. ตีมีประโยชน์ ไม่มีโทษ อิสลามกำชับให้บริโภคแต่สิ่งดี ๆ มีประโยชน์ ไม่มีโทษ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงกล่าวเกี่ยวกับการให้บริโภคอาหารที่ตีมีประโยชน์ไว้ในหลายๆ อายะฮ์ด้วยกัน เช่น พระองค์ทรงกล่าวในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขา ถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตารอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามีให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

อายะฮ์ที่ 32 สุเราะฮ์ อัลอะอรอฟ

﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ (الأعراف : 32)

ความว่า “จงกล่าวเถิด(มุฮัมมัด) ว่าผู้ใดเล่าที่ให้เป็นที่ต้องห้าม ซึ่งเครื่องประดับร่างกาย จากอัลลอฮ์ ที่พระองค์ได้ทรงให้ออกมาสำหรับบ่าวของพระองค์ และบรรดาสิ่งดี ๆ จากปัจจัยยังชีพ จงกล่าวเถิด(มุฮัมมัด) ว่าสิ่งเหล่านั้นสำหรับบรรดาผู้ที่ศรัทธา ในชีวิตความเป็นอยู่แห่งโลกนี้ (และสำหรับพวกเขา) โดยเฉพาะ ในวันกิยามะฮ์ ในทำนองนั้นแหละเราจะแจกแจงอายะฮ์ทั้งหลายแก่ผู้รู้”

อายะฮ์ที่ 168 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾ (البقرة : 168)

ความว่า “มนุษย์เอ๋ย! จงบริโภคสิ่งอนุมัติที่ดี ๆ จากสิ่งที่อยู่ในแผ่นดิน และจงอย่าตามบรรดาก้าวเดินของชัยฏอน แท้จริงมันคือศัตรูที่ซัดแฉงของพวกเขา”

อายะฮ์ที่ 4 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ (المائدة : 4)

ความว่า “เขาเหล่านั้นจะถามเจ้าว่า มีอะไรบ้างที่ถูกอนุมัติแก่พวกเขา จงกล่าวเถิด ที่ถูกอนุมัติแก่พวกเขานั้นคือสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และบรรดาสัตว์สำหรับล่าเนื้อที่พวกเขาฝึกสอนมัน พวกเจ้าจงบริโภคจากสิ่งที่มันจับมาให้แก่พวกเขา และจงกล่าวพระนามของอัลลอฮ์บนมันเสียก่อน และจงกล่าวเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรวดเร็วในการชำระสอบสวน”

3. ไม่ทำให้มันเมาหรือไม่ทำให้บกพร่องหรือเสียสติ โดยพืชที่อนุมัติให้บริโภคคือพืชที่เมื่อนุชย์บริโภคเข้าไปแล้วมิได้ทำให้เกิดความผิดปกติต่อร่างกาย และสมอง สติปัญญาหรือมีปฏิกริยา ด้านลบ (al-Baghdadiy, 1995 : 2/276 ; al-Nawawiy, 1996 : 4/212)

3. 5. 2 พืชฮารอมบริโภค

ลักษณะของพืชโดยมีวัตถุตั้งเดิมที่ต้องห้ามบริโภคมีดังนี้

1. สกปรก (นะญิส) บทบัญญัติอิสลามห้ามมิให้บริโภคสิ่งเลวทั้งหลาย สิ่งสกปรกเป็น สิ่งเลวชนิดหนึ่งจึงเป็นสิ่งที่ถูกห้ามบริโภค

อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวเกี่ยวกับการห้ามสิ่งบริโภคสิ่งเลวไว้ในอายะฮ์ที่ 157 สุเราะฮ์ อัลอะอฺรอฟ

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (الأعراف : 157)

ความว่า “คือบรรดาผู้ปฏิบัติตามร่อซูล ผู้เป็นนบีที่เขียนอ่านไม่เป็นที่พวกเขา พบเขา ถูกจารึกไว้ ณ ที่พวกเขา ทั้งในอัต-เตอรอต และในอัลอินญิลโดยที่เขา จะใช้พวกเขาให้กระทำในสิ่งที่ชอบและห้ามพวกเขามิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ชอบและจะอนุมัติให้แก่พวกเขาซึ่งสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจะให้เป็นที่ต้องห้ามแก่พวกเขา ซึ่งสิ่งที่เลวทั้งหลาย และจะปลดเปลื้องออกจากพวกเขา ซึ่งภาระหนักของพวกเขและห่วงคอที่ปรากฏอยู่บนพวกเขา ดังนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่าง ที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ ชนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

ท่านนบี ﷺ ห้ามการบริโภคสิ่งสกปรกโดยมีรายงานฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย อับูดาวูด อัตติรมิซีย์และอันนะซะอีย

((أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الْفَأْرَةِ تَقْعُ فِي السَّمَنِ إِنْ كَانَ جَامِدًا فَأَلْفَوْهَا وَمَا حَوْلَهَا وَإِنْ كَانَ مَائِعًا فَأَرْيَفُوهُ))

ความว่า “แท้จริงท่านนบีได้กล่าวเกี่ยวกับหนูที่ตกลงไปในมันเนยว่า : หากมันเนยนั้นเป็นเนยแข็งก็ให้อาหนูและเนยข้างๆที่หนูตกลงไปทิ้งเสีย (ส่วนที่เหลือกินได้) และหากมันเนยเป็นเนยเหลวก็ให้เททิ้งทั้งหมด” (อ้างแล้วหน้า 143)

การที่ท่านปี ให้อะเลฮ์ให้เทเนยทั้งทั้งหมดโดยมิให้บริโภครณีนเณนนั้นเป็นเนยเหลว เพราะหนูนั้นสกปรก ซึ่งความสกปรก ของมันอาจจะขยายปนเปื้อนกับเนยเหลวได้ท่านจึงสั่งให้เททั้งทั้งหมด บ่งชี้ว่าสิ่งสกปรกนั้นต้องห้ามบริโภค

2. มีโทษหรือเป็นพิษ เป็นภัย พิษที่เมื่อมนุษย์บริโภคเข้าไปแล้วทำให้เกิดพิษภัยถือว่าเป็นพิษที่ต้องห้ามบริโภค เพราะการบริโภคพิษดังกล่าวถือว่าเป็นการทำลายตนเองซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม

อัลลอฮ์ ทรกลงในอายะฮ์ที่ 195 สุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์ ﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة : 195)

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคในทางของอัลลอฮ์และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ และจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

อายะฮ์ที่ 29 สุเราะฮ์ อัลนิซาอ

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾ (النساء : 29)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้า ในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าขายที่เกิดจากความพอใจในหมู่พวกเจ้า และจงอย่าฆ่าตัวของพวกเจ้าเอง แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงเมตตาต่อพวกเจ้าเสมอ”

ท่านปี ได้ห้ามการทำร้ายตนเองและผู้อื่นเอาไว้ในอะดีษบันทีกโดยอิบนุมาญะฮ์ และอัลบัยฮะกี อัลอัลบานียะฮ์บอกว่าเป็นอะดีษที่ถูกต้อง

((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))

ความว่า “ไม่ทำร้ายตนเองและไม่ทำร้ายผู้อื่น” (อ้างแล้วหน้า 58)

3. พิษที่ทำให้มีเนมาบกพร่องหรือเสียสติ พิษที่เมื่อมนุษย์ บริโภคเข้าไปแล้วทำให้เกิดอาการมีเนมา บกพร่อง หรือเสียสติ ถือว่าเป็นพิษต้องห้ามบริโภคในอิสลามเพราะข้อกำหนดบทบัญญัติของสิ่งมีเนมาอนุญาตได้กับข้อกำหนดบทบัญญัติของเหล่าซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติอิสลาม อัลลอฮ์ ทรงห้ามการดื่มเหล้าไว้ในอายะฮ์ที่ 90 สุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (المائدة : 90)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหินสำหรับเชือดสัตว์บูชายัญ และการเลี้ยงตัวนั้นเป็นสิ่งโสมนอนเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ”

ท่านนบี ﷺ กล่าวไว้ในฮะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย และมุสลิม

((كُلُّ مُسْكِرٍ حَمْرٌ , وَكُلُّ حَمْرٍ حَرَامٌ))

ความว่า “ท่านนบีกล่าวว่า : ทุกสิ่งที่ทำให้มึนเมาเป็นเหล้าและเหล้าทุกชนิดฮารอม”
(อ้างแล้วหน้า 175)

Prince of Songkla University
Pattani Campus